

[Pia Kjærsgaard]

Idet jeg i øvrigt henviser til forslagens tekst og de bemærkninger, der ledsager det, skal jeg anbefale det til Tingets velvillige behandling.

Riishøj (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om begrænsning af energiforbruget i såkaldte luksussommerhuse.

(Beslutningsforslag nr. B 51).

Jeg skal i øvrigt henviser til forslagens tekst og de bemærkninger, der ledsager det, og anbefale det til Tingets velvillige behandling.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om sikring af lønmodtagernes tryghed i ansættelsen (varslings- og afskedigelsesregler m.v.).

(Beslutningsforslag nr. B 52).

Beslutningsforslaget er en genfremsættelse af et tidligere fremsat forslag med ændringer foranlediget af den forrige behandling af forslaget.

Forslagsstillerne ønsker med beslutningsforslaget at sikre lønmodtagerne tryghed i ansættelsen.

Det er helt urimeligt, at mennesker efter et langt arbejdsliv på en virksomhed med få dages varsel kan frarives eksistensgrundlaget.

Forslagsstillerne fremsætter derfor forslag om gode varslingsbestemmelser for alle, krav om omskoling og krav om aftrædelsesløn samt forslag om, at kommunerne inddrages i arbejdet med at skaffe nye erhvervs muligheder m.m., når der er tale om massefyringer ved fusion eller salg af virksomheder.

Forslagsstillerne vil med beslutningsforslaget sikre, at arbejdsgiverne ikke mere kan bruge dagpengesystemet til betaling af medarbejderne, der er i korttidsparkering i a-kasse-systemet på grund af dårlig planlægning i virksomhederne.

Det er en kendsgerning, at Danmark har de ringeste tryghedsbestemmelser for medarbejdere set i forhold til andre sammenlignelige lande. Dette medfører, at multinationale virksomheder især, men også andre, ser en fordel i, at skal der indskrænkes, skal det ske i det land, hvor det koster mindst.

Dette kan danske lønmodtagere ikke være tjent med, da det er danske arbejdspladser, det er billigst at nedlægge, og tiden må nu være inde til, at der skabes bedre tryghed for lønmodtagerne.

Forslagsstillerne indstiller beslutningsforslaget til Folketingets velvillige behandling.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg herved tillade mig at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om afspadsering af overarbejde.

(Beslutningsforslag nr. B 53).

Beslutningsforslaget skal ses i sammenhæng med andre af SF fremsatte forslag til en bedre fordeling af arbejdet og til at vælge, hvilke grupper der skal være arbejdsfri. Forslagene omhandler forlængelse af barselorlovsperioden, indførelse af frivillig orlov fra arbejdsmarkedet og afspadsering af overarbejde.

Der udbetales overarbejdspenge for milliarder af kroner, samtidig med at der udbetales milliarder i dagpenge til folk, der hellere end gerne vil have arbejde. Af beregninger og rimelige skøn fremgår det, at der kan sættes 43.500 ledige i arbejde, såfremt alle overarbejdstimer blev til job til arbejdsløse. SF regner med, at der heriblandt vil være en del eksperter, og at der hurtigt vil kunne opstå flaskehalse, såfremt der ikke bliver sat en grænse for afspadsering. Ved at fastlægge en grænse på maksimalt 3 pct. ledighed inden for de forskellige brancher vil et forsigtigt skøn kunne give 20.000 job, såfremt alt overarbejde blev afspadseret inden for 12 måneder efter overarbejdets udførelse.

Forslagsstillerne påpeger, at ikraftsættelsesdatoen er sat så betids, at det vil være muligt for overenskomstparterne at nå frem til en løsning, inden der lovgives.

Beslutningsforslaget indstilles hermed til Tingets velvillige behandling.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Forespørgsel nr. F 15:

Forespørgsel til arbejdsministeren, industriministerne og indenrigsministeren:

»Hvad agter regeringen at foretage over for de regioner og lokalsamfund, som rammes af nye store stigninger i arbejdsløsheden som føl-

ge af de senere måneders større virksomhedslukninger?»

Af Nyrup Rasmussen (S) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 20/12 91. Fremme af forespørgslen vedtaget 16/1 92).

Begrundelse

Nyrup Rasmussen (S):

Baggrunden for, at Socialdemokratiet har taget initiativ til denne forespørgselsdebat, er de mange afskedigelser, som i disse måneder følger i kølvandet af virksomhedslukninger i lokalsamfundene. Listen over virksomhedslukninger, også af større virksomheder, er meget lang, og de konkrete eksempler berører de fleste egne af landet.

Vi ved også fra mange virksomhedslukninger, at lokalsamfundene i alt for mange tilfælde hverken får den fornødne tid eller har tilstrækkelige ressourcer til at forberede og igangsætte ekstraordinære uddannelses- og arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger – for slet ikke at tale om at skabe grundlag for nye arbejdspladser, der kan imødegå den stigende arbejdsløshed. Alt for mange virksomheder går ikke ind i et fornuftigt samarbejde med de lokale myndigheder om det, man kunne kalde en social plan, der kan samle problemerne op. Man er ofte for tillukket i en sådan situation – langt ud over, hvad forretningshensyn tilsiger – og man underretter lokalsamfund og medarbejdere med alt for kort varsel. Forudgående forhandlinger med medarbejderne om forebyggelse eller imødegåelse af afskedigelserne finder ofte heller ikke sted på tilfredsstillende grundlag.

Heller ikke vores erhvervspolitik er i virkeligheden gearet til at imødegå de kriseprægede problemer, der opstår. Vi mangler simpelt hen et ordentligt beredskab til at tackle de situationer, lokalsamfundene kommer ud i, og konsekvenserne kan være næsten katastrofale for den enkelte region. Den stærkt stigende arbejdsløshed svækker indkomstgrundlaget og en række servicefunktioner i kommunerne, og dertil kommer alle de desværre alt for velkendte sociale, menneskelige og økonomiske følgeproblemer. Der breder sig efterhånden et mismod i mange lokalsamfund, fordi man ikke har tilstrækkelig mange muligheder for at stille noget op.

Derfor er der behov for en stribe nye initiativer her fra Folketinget, der kan imødegå de alvorlige problemer. Både virksomhederne, lokalsamfundene, regeringen og Folketinget har ansvar for at få skabt langt bedre rammer for nye initiativer. Vi kan ikke længere sige til regionerne, at det udelukkende er deres opgave; det ville være ansvarsløst.

Det er vort håb i Socialdemokratiet, at debatten i dag kan danne grundlag for klarere meldinger til lokalsamfundene om, at den enkelte del af landet ikke står alene, men at der nu skal skabes sammenhæng i tingene, ske noget konkret, tages en række fremadrettede initiativer. Hvis vi ikke i dag får skabt grundlag for sådanne klare meldinger, tegner der sig tydeligere og tydeligere et billede af, at yderområderne affolkes erhvervsuansigt og overlades til sig selv i det kommende indre marked, og det finder vi helt uacceptabelt. Arbejdsløshed og konsekvenserne heraf og virksomhedslukningerne forsvinder ikke af sig selv, heller ikke ved at henvise til det, man plejer at gøre, eller det, man har gjort.

Besvarelse

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Regeringen er naturligvis – ganske ligesom hr. Nyrup Rasmussen gav udtryk for – optaget af den generelle udvikling i beskæftigelsen, naturligvis ikke mindst når udviklingen medfører meget store problemer i lokalsamfundene.

Det er regeringens opfattelse, at ledigheden bedst kan nedbringes ved, at der på lokalt initiativ etableres og udvikles sunde og levedygtige virksomheder. Regeringen har ingen mulighed for eller ønsker om at gå direkte ind og sikre, at der skabes arbejdspladser i en bestemt region, men kan derimod medvirke til at støtte lokale initiativer på enhver måde inden for de givne rammer.

Jeg kan i den forbindelse for mit eget område pege på, at arbejdsformidlingens og arbejdsmarkedssuddannelsernes indsats generelt er blevet styrket ved den politiske aftale af 17. maj 1991 mellem regeringen, Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet om aktivering og uddannelse. Som følge af aftalen har arbejdsformidlingen fået tilført yderligere 110 mio. kr. over en 2½-årig periode med henblik på at styrke serviceindsatsen over for uddannelses-

[Arbejdsministeren]

og arbejdsøgende samt udbygge virksomhedskontakten. Uddannelsesindsatsen blev styrket med 154 mio. kr. og vil i 1992 blive styrket yderligere med op til 198 mio. kr.

Der er yderligere grund til at fremhæve, at der ifølge finanslovaftalen for 1992 er afsat knap 70 mio. kr. årligt til iværksættelse af initiativer til forebyggelse og afhjælpning af strukturproblemer på de regionale arbejdsmarkeder. Ved større afskedigelser har arbejdsformidlingen med denne flaskehalsbevilling gode muligheder for at sætte ind lokalt med en særlig målrettet uddannelsesindsats samt tilrettelægge informationskampagner over for de lokale virksomheder og arbejdstagere.

Inden for AF-systemet findes en række muligheder, der står til disposition for det lokale arbejdsmarked. Der kan umiddelbart peges på arbejdsformidlingens almindelige serviceydelser som f.eks. jobformidling, information og vejledning om mulighederne for beskæftigelse og uddannelse samt om økonomiske støtteordninger. Hertil kommer serviceydelser over for virksomhederne, f.eks. rådgivning og vejledning om uddannelses- og personaleplanlægning.

Ved afskedigelser af større omfang kan den arbejdsmarkedspolitiske indsats forstærkes yderligere. I kraft af varslingsreglerne har arbejdsformidlingen mulighed for på et ganske tidligt tidspunkt at få et overblik over kommende større afskedigelser som følge af virksomhedslukninger. Hermed har arbejdsformidlingen et godt udgangspunkt for at sætte ind med bl.a. uddannelsesinitiativer, der er afstemt efter det regionale arbejdsmarkeds behov, så en del af ledighedsproblemerne afbødes. I de særlige situationer, der opstår i forbindelse med omfattende afskedigelser, kan AF desuden oprette såkaldte satellitkontorer på virksomheden, hvor såvel virksomheden som de afskedigede kan blive betjent.

Ud over arbejdsformidlingens almindelige service har virksomhederne også mulighed for at købe bistand hos AF til uddannelses- og personaleplanlægning. I øjeblikket er AF i København i samarbejde med nogle større virksomheder i gang med at foretage en egentlig uddannelsesplanlægning og registrering af hver enkelt medarbejder, og desuden er der oprettet jobsøgningskurser og placeret jobbørser ude på de enkelte virksomheder for at sikre

en hurtig og effektiv jobformidling. Endelig har AF-systemet mulighed for at yde støtte til særlige formidlingsaktiviteter for arbejdsøgende og virksomheder, bl.a. med det formål at fremme beskæftigelsen og balancen på arbejdsmarkedet.

Mulighederne for anvendelse af EF's socialfond i forbindelse med større afskedigelser eller virksomhedslukninger er umiddelbart begrænsede. Hovedområdet for støtten fra Socialfonden er strukturfondenes mål 3 og 4, der kun omfatter langtidsledige – dvs. personer, der har været ledige i mindst 12 måneder i træk – og unge under 25 år, som endnu ikke har fundet en fast tilknytning til arbejdsmarkedet. Kun i de områder, der er tilskudsberettigede efter målene 2 og 5 b – henholdsvis områder i industriel tilbagegang og landområder, hvor udviklingen skal fremmes – er det muligt at sætte ind på et tidligt tidspunkt, og det drejer sig som bekendt kun om Ålborg- og Nakskovområderne samt Bornholm, Mors og en del mindre øer.

Det er således min opfattelse, at der med regeringens seneste initiativer til styrkelse af AF er gode muligheder for at yde en god og alsidig service over for virksomhederne, de ansatte og de arbejds- og uddannelsesøgende i almindelighed og i særdeleshed i forbindelse med lokale problemer på de regionale arbejdsmarkeder. Det er ligeledes vigtigt for mig at pointere, at AF ikke har til opgave at skabe arbejdspladser. En positiv udvikling i beskæftigelsen kan alene gennemføres ved en øget vækst i virksomhederne, og AF's opgave er i den sammenhæng at understøtte denne udvikling ved at sikre, at virksomhederne har mulighed for at få formidlet en velkvalificeret arbejdskraft.

Lykkeligvis er der generelt udsigt til fremgang for dansk erhvervsliv. Den økonomiske vækst i 1992 forventes i løbet af året at vende den negative udvikling i ledigheden, som vi desværre har konstateret i de sidste måneder. Fra 3. kvartal 1991 til 3. kvartal 1992 forventes ledigheden dog at ville stige i en mindre del af regionerne, særlig i Vestsjælland, Århus og Nordjylland, mens den forventes at falde på Bornholm og i Ringkøbing. I 1993 forventes der en fortsat fremgang i økonomien, så den positive udvikling fra 1992 forhåbentlig kan forstærkes, hvilket naturligvis vil medvirke til at formindske de regionale problemer, som opstår f.eks. ved større virksomhedslukninger.

[Arbejdsministeren]

Men dette skal ikke være et forsøg på at forklejne problemstillingen; det skaber absolut meget store problemer i de enkelte lokalsamfund, når man kommer ud for de situationer, som jeg har beskrevet her.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Jeg vil følge arbejdsministerens indlæg op med at give udtryk for regeringens almindelige erhvervspolitiske synspunkter, og af praktiske grunde dækker mit indlæg også indenrigsministerens område og er dermed samtidig indenrigsministerens svar på forespørgslen.

Der findes ikke noget standard svar på det spørgsmål, der rejses, ligesom der ikke findes nogen standardløsning på de problemer, der opstår som følge af større virksomhedslukninger. Der er ikke nogen region eller noget lokalsamfund, der glæder sig, når en virksomhed drejer nøglen om, uanset hvad grunden måtte være til det.

Det er imidlertid ikke altid, at en virksomhedslukning resulterer i den katastrofe, som medierne i reglen spår om på forhånd. Det har vi heldigvis set flere gange. Der er således eksempler på, at den ledige arbejdskraft forholdsvis hurtigt er blevet opsuget af andre virksomheder, og at katastrofen ikke har sat sig spor i det kommunale skattegrundlag og arbejdsløshedsprocenten. Vi har også læst eller hørt borgmestre fortælle om, hvordan et slumrende lokalsamfund er blevet rusket op af en sådan begivenhed, hvordan det viste sig, at der heldigvis lå gemt en masse initiativer og idérigdom, som der pludselig blev brug for, rundt omkring i området. Men der er stadig ingen af os, der mener, at det er nogen lykke for et samfund at miste en betydningsfuld arbejdsplads, og jo mere virksomheden har betydet for områdets beskæftigelse, jo mindre udbygget og differentieret erhvervslivet i lokalsamfundet er, desto sværere er det at få noget positivt ud af en virksomhedslukning.

Regeringen er både villig til og interesseret i at gå ind i en konstruktiv debat om, hvordan disse problemer kan løses og allerhelst forebygges. Samtidig er det helt klart regeringens holdning, at forpligtelsen til at overvinde sådanne vanskeligheder først og fremmest ligger ude i de enkelte regioner. Vi mener ikke, der er noget konstruktivt i at oppuste en katastrofestemning for derved at tvinge det statslige kas-

seapparat op. Vi mener ikke, at det er samfundsmæssigt konstruktivt at etablere krisefonde, reorganiseringfonde eller ambulance-tjenester af økonomisk art til virksomheder, hvis forretningsgrundlag ikke længere er til stede, så de alligevel ikke kan klare sig under de normale konkurrencevilkår. Vi skal heller ikke forsøge at modarbejde den internationale udvikling, som gør, at store virksomheder må ruste sig til den internationale konkurrence. En debat, der tager udgangspunkt i krisehjælp osv., har efter vores mening ikke noget særligt formål. Derimod vil vi meget gerne tage del i en debat om, hvordan man konstruktivt kan fremme den strukturtilpasning, som de kommende år kræver af dansk erhvervsliv, og om, hvordan man kan afbøde eventuelle uheldige virkninger af denne omstillingsproces.

Samtidig med at vi oplever, at erhvervslivet omstiller sig og ruster sig for at gøre sig gældende på det indre marked, vil vi også i de kommende år opleve en skærpet konkurrence mellem regionerne på det europæiske kontinent. Det kan godt være, at hele Danmark i europæisk sammenhæng betragtes som én region og måske endda kun som en del af en region. Men set indefra, fra en national synsvinkel, vil Danmark fortsat bestå af flere regioner, der vil have forskellige betingelser og forskellige muligheder i europæisk sammenhæng.

Regionerne i Danmark står over for nogle store udfordringer, og disse udfordringer kan ikke tackles med krisehjælp og ambulancetjenester. Det er som sagt først og fremmest i regionerne og lokalsamfundene, at initiativerne og ideerne skal skabes, samtidig med at man skal være klar til at modtage udfordringerne. At der skal bruges knofedt, er der ingen tvivl om, men det er der også en masse mennesker ude omkring i landet der er villige til at levere. Regeringen er meget indstillet på at medvirke i denne proces og støtte alle forslag, der bidrager til øget vækst og øget beskæftigelse i regionerne og lokalsamfundene og dermed øger Danmarks samlede muligheder i Europa.

Regionalt kan der gøres en masse for at forbedre betingelserne for erhvervslivet, og det er meget væsentligt, at man i stedet for at fokusere på kriser og vanskeligheder forsøger at sætte fokus på de særlige muligheder og vækstbetingelser i de pågældende regioner og derefter planlægger og handler på dette grundlag. Re-

[Industriministeren]

geringen har allerede i 1990 og 1991 taget en række erhvervspolitiske initiativer, som har direkte relevans i forhold til emnet for dagens forespørgselsdebat, og lad mig tage dem fra en ende af.

Der er i alt tale om fem større initiativer. For det første vil jeg nævne Folketingets vedtagelse af erhvervsfremmeloven, som trådte i kraft den 1. januar 1991. Den repræsenterer klart en modernisering og effektivisering af erhvervsfremmebestræbelserne. Der er blevet nedsat et erhvervsudviklingsråd som afløser for en række råd med specielle opgaver, og dette nye råd har allerede bevist sin duelighed. På en langt mere overordnet måde, end det tidligere var muligt, har det virkelig seriøst markeret sig i debatten om industripolitikken fremtidige indretning med henblik på at påvirke erhvervsstrukturen i Danmark. De virksomhedslukninger, vi har set i de seneste måneder, er jo reelt et udtryk for erhvervslivets strukturtilpasning til nutidens krav. Denne proces er ikke smertefri, men den er nødvendig. Erhvervsudviklingsrådet har i 1991 drøftet regionalpolitikken og har anbefalet regeringen at skabe mulighed for udarbejdelse og gennemførelse af regionale udviklingsprogrammer med henblik på øget lokalt engagement og større effektivitet.

Jeg vil for det andet understrege, at regeringen er enig med Erhvervsudviklingsrådet i, at regionale udviklingsprogrammer er en spændende og ny måde at fremme udviklingen på. Jeg har derfor fremsat et lovforslag om kommuners adgang til at deltage i erhvervsudviklingsaktiviteter, og jeg forventer i øvrigt, at forslaget kan vedtages i denne samling. Jeg vil ikke her komme ind på fordelene ved at anvende den flerårige programmetode eller det nyttige i, at staten, amterne, kommunerne og erhvervslivet samarbejder om en strategi og en fælles ramme for en regions udvikling; det har jeg allerede gjort i forbindelse med fremsættelsen af lovforslaget. Men det er naturligvis helt klart, at jeg må opfordre de lokalsamfund, som rammes af virksomhedslukninger, til at arbejde aktivt med på programiden.

Det kan også meget vel tænkes, at koncerter, der nedlægger virksomheder i forbindelse med en strukturtilpasning, kan overtales til at indskyde beløb til programmernes gennemførelse, for det er jo, som jeg har været inde på, ikke altid på grund af konkurser, at der finder

virksomhedslukninger sted. Jeg vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at kommuner i områder, der rammes af lukninger, ikke dermed er frataget muligheden for at yde borgerne en tilfredsstillende service eller bidrage til udviklingen af lokalområdet. Opbygningen af skattesystemet medfører, at tabet for kommunerne mindskes, idet staten bærer sin del af tabet. Overførselsindkomster udbetales automatisk til ledige, og også her bærer staten sin store del. Endelig sikrer den kommunale udligning, at kommuner, der har en svagere vækst eller direkte fald i indkomsterne, får større hjælp, og dette har især betydning for kommuner med et særlig svagt beskatningsgrundlag.

For det tredje vil jeg fremhæve regeringens bestræbelser for effektivt at udnytte de muligheder, EF's strukturfonde repræsenterer. Det er med glæde, jeg for et par uger siden modtog meddelelse om, at Regionalfonden, som jo også er mit ansvarsområde, kort før jul har besluttet at tildele danske regioner yderligere 111 mio. kr. i årene 1992 og 1993. Beløbene fordeles sig med 35 mio. kr. til mål 2-områderne i Nordjylland og på Vestlolland, 17 mio. kr. i henhold til Straightprogrammet i de samme områder, 43 mio. kr. til dansk-tyske grænseoverskridende samarbejdsprojekter samt 16 mio. kr. til et bornholmsk-baltisk samarbejde. De to sidste godkendelser er baseret på det, der kaldes Interregprogrammet. Strukturfondsmidlerne skal bruges i regioner, som er særlig vanskeligt stillede, og jeg må gøre opmærksom på, at der på finansloven for 1992 er afsat de midler, som er tilstrækkelige for de regionale offentlige myndigheder sammenholdt med pengene fra Regionalfonden.

For det fjerde har jeg i efteråret 1991 efter indstilling fra Erhvervsudviklingsrådet anmodet EF's konkurrencemyndigheder om godkendelse af en række danske regioner som støtteberettigede i 5-års-perioden 1992-96, og Industriministeriet og Kommissionen har forhandlet sig frem til en geografisk afgrænsning, som er acceptabel for begge parter. Efter denne aftale kan der i vanskeligt stillede egne, der rummer 19 pct. af landets befolkning, lovligt gøres brug af virksomhedsrettede tilskud som regionalpolitisk instrument, f.eks. ved iværksættelse af regionale erhvervsudviklingsprogrammer. Jeg har således allerede sørget for, at der som et beredskab er forhåndssikret EF-

[Industriministeren]

godkendelser, hvis der opstår behov for virksomhedsrettede tilskud inden for de aftaler og de ordninger, vi har tilbudt.

For det femte har jeg taget initiativ til etablering af en erhvervsudviklingsfond med en grundkapital på 2 mia. kr. Fondens kapital er sikret, og jeg forventer også, at fonden kan blive operationsklar i løbet af kort tid. Fondens formål er at yde medfinansiering netop til små og mellemstore virksomheders risikobetonede udviklingsprojekter med teknologisk og/eller markedsrettet sigte. Jeg forventer mig meget af fonden, og dens virkning kan også få stor betydning for de regioner, der er i en trængt situation.

Alt i alt synes jeg, at regeringen har skabt et godt arsenal af redskaber, som regionerne kan gøre brug af efter ønske og behov. Redskaberne kan understøtte lokale og regionale initiativer, der har til formål at tilpasse erhvervsstrukturerne til nutidens krav, men der er ikke og der bør ikke være tilbud om vidtgående subsidiering af erhvervslivet, specielt ikke for at opretholde erhvervsvirksomheder, som ikke er konkurrencemæssigt bærbare. Jeg vil meget gerne – uden at gribe til midler som massiv subsidiering og inden for finanslovens rammer – være imødekommende over for oppositionens ønsker. Jeg mener at have konstateret, at regionernes kapacitet og mulighed for at analysere og udvikle langsigtede strategier med henblik på omstilling og afhjælpning af problemerne undertiden er utilstrækkelige. Jeg vil derfor overveje, om staten her kunne træde til med sagkyndig bistand, f.eks. ved sammen med regionerne og erhvervslivet at nedsætte en permanent tænketank. Med en stærk personlighed som formand og med 6-7 medlemmer, som nyder betydelig anerkendelse i samfundet og erhvervslivet, skulle et sådant organ kunne fungere som professionelle sparringpartnere for regionerne.

Udgangspunktet for disse folks arbejde skal være, at enhver region i landet skal kunne klare sig selv. Opgaven bliver derfor inden for finanslovens rammer for regionaludvikling at bidrage til at øge regionernes mulighed for dette, skabe mulighed for vækst og hindre, at problemområder opstår. Indtil dette mål er nået, kan en indsats med øget hjælp til selvhjælp være nødvendig i de områder, der kommer i krise, stadig væk inden for de skitserede pro-

grammer. Herudover er der behov for at arrangere konferencer med henblik på at fremlægge ideer og analyseresultater og ikke mindst formidle viden om de støttemuligheder, som EF giver, men også om de nationale ordninger og de muligheder, som kommuneloven og Erhvervsudviklingsfondens forhåbentlig vil kunne give i løbet af foråret.

Regeringen er også opmærksom på, at det særlig i de første år, hvor programformen skal indarbejdes i den lokale og regionale erhvervspolitiske praksis, er vigtigt, at der stilles statslige midler til rådighed for udviklingen af de regionale programmer, og på finansloven er der allerede stillet midler til rådighed, som netop også kan bruges til dette formål. Men det er vigtigt for mig at understrege, at disse midler som sagt ikke skal have karakter af krisehjælp, men derimod af en vækstgenerator, der som et sekundært formål i givet fald også kan tilgode særlige problemområder. Regeringen vil selvfølgelig gerne medvirke til at løse disse problemer, men midlet er ikke at stille med en pose penge. Det er usundt og i øvrigt også utilstrækkeligt at løse problemerne på lang sigt på den måde.

Det rette middel er at vække den lokale følelse af ansvar for egen tilværelse, at understøtte og stimulere og koordinere lokale initiativer og ideer, så de kan anvendes i en konstruktiv og forebyggende indsats på basis af de mange tilbud, der er til rådighed, og det synes jeg egentlig også at vi er godt i gang med.

Jeg har her skitseret de initiativer, som regeringen allerede har taget, og jeg håber, at Folketinget vil bakke op bag dem, der vil blive fremlagt i løbet af de kommende måneder.

*Forhandling***Nyrup Rasmussen (S):**

Optimisme er ingen skade til, heller ikke i den politiske debat, men hvis den spærrer for en erkendelse af, hvordan det står til i det virkelige liv i lokalsamfundene, risikerer den at blokere for nødvendige nye initiativer, og så bliver det let til handlingslammelse.

Regeringens mange besværgelser og besværgende ord om nødvendige strukturtilpasninger til EF's indre marked kan ikke bruges til noget konkret i lokalsamfundet. Regeringen kan heller ikke nøjes med at henvise til det, den har

[Nyrup Rasmussen]

gjort, eller til, at et nyt opsving er lige om hjørnet. Det duer heller ikke at opfinde nye forbrugsmuligheder, hr. arbejdsminister, i forhold til f.eks. de regionale flaskehalspuljer. Det er jo en gammel sag, som kom på finansloven, men som var tiltænkt helt andre formål. Og endelig er industriministerens tanker om konferencer og en tænketank heller ikke det mest fornyende, man har hørt om.

Det, der er brug for, er konkrete foranstaltninger, der skaber ny optimisme og ny handlekraft i lokalsamfundene. Vi må se de barske realiteter i øjnene. Der er rent faktisk i de senere år sket omfattende virksomhedslukninger, som har skabt næsten uoverskuelige problemer for flere lokalsamfund, hvor de pågældende virksomheder hidtil har indtaget en dominerende plads i det samlede beskæftigelsesmønster. Listen over konkrete eksempler, der har haft uhyre negative virkninger for det pågældende lokalsamfund, er meget lang.

Vi har just fra Arbejdsmarkedsstyrelsen fået de nyeste tal for varslede afskedigelser i tilfælde af større virksomhedslukninger eller produktionsindskrænkninger i 1991, og det er barske tal, der her præsenteres. Der tales om 14.287 afskedigelser, heraf 3.819 som følge af totallukninger og 10.468 som følge af produktionsomlægninger. I den forbindelse skal det også nævnes, at Lønmodtagernes Garantifond i 1991 registrerede 25.161 lønmodtagere, der som følge af afskedigelser måtte henvende sig til fonden for at få dækket deres løntilgodehavender ind, og desværre har alle disse tal været stigende gennem de seneste 3 år.

Bag tallene skjuler sig triste kendsgerninger. Som jeg sagde før, er alt for mange virksomheder i den situation, at de betragter lukninger som en privat sag. Når lukningerne så er uomgængelige, varsles de for sent, og alle de, der skal gribe ind, kommer for sent i gang og får ikke reelle muligheder for at forberede en forebyggende uddannelses- og arbejdsmarkedspolitisk indsats. Virksomhederne er for tillukkede, medarbejderne inddrages for sent i reelle forhandlinger om, hvad der kan sættes i stedet.

Det gælder både de egentlige totallukninger og produktionsomlægninger, hvor en større concern nedlægger en afdeling eller lægger den sammen med en anden. Mest pinagtigt er det nok at iagttage de sidste, for vi ved jo, at koncernen ofte på forhånd i ganske lang tid

ved, hvilke produktionsomlægninger der skal finde sted.

Et enkelt eksempel, MD Foods, har vist, at man kan træffe aftaler med de ansatte op til et år i forvejen, man kan lave strukturomlægningsplaner, så lokalsamfundene er ordentligt informerede om, hvad der skal ske, og kan sætte det i gang, som de nu har mulighed for.

Danske virksomheder har på en række felter et for lille ansvar i disse situationer. Det er for nemt at afskedige de ansatte. Varslingsreglerne i den danske lovgivning er for elastiske og lever kun lige op til EF's minimumsdirektiver på området. Vi er faktisk bagud i forhold til en række andre lande på netop dette afgørende punkt. Beredskabslovgivningen, der kan sættes ind i krisesituationer, og varslings- og tryghedsbestemmelser er langt mere forpligtende i andre lande end hos os, og desværre virker det negativt på os, for vi kender situationer, hvor internationale koncerner, netop fordi Danmark er bagud, har kunnet lukke danske virksomheder i bevidstheden om, at det er sværere i en række andre samfund.

Vi mangler en aktiv erhvervspolitik på feltet. Vi mangler beredskab i kommunerne. Vi mangler ekstraordinære planer, der ligger klar i uddannelsescentrene og hos arbejdsmarkedsmyndighederne. Allervigtigst er nok tidsfaktoren. Det er netop forud for og lige efter afskedigelserne, at de afgørende initiativer skal sættes ind. Vi ved af erfaring, at der ikke skal gå lang tid efter afskedigelserne, før den enkelte begynder at henfalde i passivitet og modløshed. Derfor gælder det om øjeblikkeligt at komme i gang.

Hvad kan vi så stille op? Ja, vi skal gøre langt mere end at tænke tanker i en tænketank eller henvise til flaskehalspuljer, der er brugt, eller hvis anvendelsesformål er veldefinerede og behovsprægede. Vi skal gennemføre et konkret sæt foranstaltninger, som er klare signaler og meldinger til vore lokalsamfund.

Vi skal for det første skabe grundlag for bedre forberedelse, mere tid og mere aktiv deltagelse af de berørte virksomheder, myndigheder og lønmodtagere. Virksomhederne skal vedkende sig deres ansvar for aktiv deltagelse i udformningen af, hvad vi kunne kalde socialplaner i bredeste forstand, hvor medarbejderens fremtid også er tilrettelagt, hvor der er uddannelsesmuligheder, og hvor kommunerne

[Nyrup Rasmussen]

og andre myndigheder går ind med nye jobmuligheder.

Det har vi fremsat forslag om for 4 år siden. Dengang, den 29. januar 1988, var der ikke tilslutning til den tanke. Nu fremlægger vi den igen, og jeg har en forhåbning om, at der i dag vil være forståelse for, at de velkendte varslingsregler må strammes op. Vi må skabe bedre grundlag for længere opsigelsesvarsler og dermed bedre planlægning af en ny ekstraordinær indsats.

For det andet er der behov for langt bedre tryghedsbestemmelser i vort land. Det er jo et anliggende, der vedrører aftaleområdet på arbejdsmarkedet, men det gælder også emner som godtgørelse i tilfælde af afskedigelse, emner, som kan tages op i rammelovgivningen.

For det tredje er der en ny erhvervspolitisk opgave for Erhvervsudviklingsrådet. Der skal simpelt hen indbygges i Erhvervsudviklingsrådets arbejde en fast opgave, der hedder: Den regionale erhvervsudvikling.

Som det fjerde finder vi at der skal oprettes en central varslings- og beredskabspulje, som tidligere foreslået af os, på 50 mio. kr., der kan træde ind og medfinansiere lokalsamfundenes indsats. I tilknytning til det har vi også tanker om en pulje, der kan træde ind til skabelse af nye job i de områder, der er hårdest ramt, som led i en moderne videreførelse af det bedste, vi kendte i den gamle egnsudviklingslovgivning.

Jeg vil gerne sige til skeptikerne over for et statsligt solidarisk medansvar over for lokalsamfundene: Her er ikke tale om krisehjælp i statsstøtteagtig forstand til virksomheder, der har vanskeligt ved at overleve; det er ikke det, vi taler om. Vi taler om en solidarisk indsats for hele samfundet i de lokalsamfund, der er ramt hårdest, til at skabe nye job og til at medfinansiere ekstraordinære uddannelses- og arbejdsmarkedspolitiske foranstaltninger.

Vi skal forbedre den regionale teknologiserings- og uddannelsespolitik skal udbygges, og virksomhederne skal motiveres til bedre personalepolitik og strategiplaner. Vi skal modernisere vores konkurslov; også den er der brug for at se på. Andre har været inde på, om vi ikke ved ændringer i konkursloven kan redde mere og undgå at slå noget i stykker i situationer, hvor vi måske kunne gribe tingene anderledes an.

Den kommunale erhvervspolitik, som vi jo skal gennemføre i dette forår, får et helt nyt præg og en helt ny nødvendighed. Her er virkelig brug for udvidede rammer, og det synes jeg også kritesituationen understreger. Også de aktuelle forhandlinger om aktivering af dagpenge hører med i den samlede nye aktive-ringsplan for lokalsamfundene.

Men det allervigtigste er måske nu, at vi får begyndt i den rigtige rækkefølge. Vi skal starte med større forpligtelser for virksomhederne, der skal have et voksende ansvar for, hvad der sker med medarbejderne, når de er afskediget. Derfor skal der ske en opstramning af varslingsreglerne, som de kendes, igen med lovgivning som grundlag for det, jeg har kaldt nye menneskelige og sociale planer for, hvilke muligheder vi i lokalsamfundet giver for at samle arbejdsløshedens følger op.

På den baggrund vil jeg gerne på vegne af Socialdemokratiet, SF og Det Radikale Venstre stille følgende forslag om motiveret dagsorden, som jeg håber at et flertal i Folketinget kan tilslutte sig. Vi anser det for at være det første vigtige skridt på vejen til en egentlig slagkraftig regionalpolitisk indsats:

Forslag om motiveret dagsorden.

»Som led i forberedelserne af en mere aktiv erhvervsudvikling og bedre uddannelses- og arbejdsmarkedspolitisk indsats i lokalsamfundet opfordrer Folketinget regeringen til inden den 15. oktober 1992 at fremsætte lovforslag, der i tilfælde af afskedigelser ved større virksomhedslukninger sikrer:

- at virksomhederne, senest 21 dage før afskedigelserne varsles, skal påbegynde reelle forhandlinger med medarbejderne,
- at afskedigelserne tidligst kan have virkning 8 uger efter, at der er givet meddelelse herom til arbejdsmarkedsnævne, og
- at virksomheder, der ikke overholder ovennævnte regler, yder de berørte medarbejdere en godtgørelse svarende til lønnen i en periode på 8 uger fra opsigelsestidspunktet.

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen.

(Dagsordensforslag nr. D 29).

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Der er nu fremsat følgende forslag om motiveret dagsorden: (se ovenfor). Dette forslag indgår nu i den videre drøftelse.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Hr. Nyrup Rasmussen efterlyser konkrete foranstaltninger – det er det, der er brug for, siger hr. Nyrup Rasmussen – og en solidarisk indsats i denne sag. Må jeg opfatte det således, at Socialdemokratiet måske i eftermiddag i Energiudvalget vil være med til at lave en meget beskeden tilføjelse til den aftale, der foreligger om en rørledning i Nordsøen, således at de 700 arbejdspladser, som er på vej til at gå tabt, og som Socialdemokratiet jo naturligvis må være interesseret i, har chance for at blive reddet? I så fald vil vi være meget glade for, at hr. Nyrup Rasmussen lever op til den solidaritet, han taler om.

Jeg må måske også tage det som udtryk for, at hr. Nyrup Rasmussen og hans parti har fortrudt, at man er med til at skabe mange tusinde nye ledige på grund af gennemførelsen af den CO₂-afgift, som partiet jo vandt så flot med her i Folketinget i december måned.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg håber ikke, det bliver en vane for hr. Flemming Hansen altid at tale om noget andet end det, der er til debat her i folketingssalen – jeg husker, at vi for et stykke tid siden også havde en debat om arbejdsløsheden, og dengang var det ikke rørledningen, men da var det CO₂-afgiften. Jeg ser med gru en udvikling foran os, hvor vi altid på en eller anden måde skal lokkes sådan ud på sidesporet. Det er sagen for alvorlig til.

Hr. Flemming Hansen ved også udmærket godt, at den aktuelle situation omkring rørledningen jo ikke er, at hvis der ikke bliver sagt ja og nikket til et bestemt svar på et fælles udspil fra regeringen, Socialdemokratiet og Det Radikale Venstre, er det ensbetydende med, at der tabes 700 arbejdspladser. Det er ganske enkelt ikke en reel måde at fremlægge tingene på, det er ikke det, der er spørgsmålet.

Men det synes jeg oprigtig talt ikke vi skal bruge tid på i dag. Jeg havde hellere set en mere direkte og konstruktiv forholden sig til de problemer, vi her står over for. Jeg hørte ikke hr. Flemming Hansens partis stillingtagen til den foreslåede dagsorden; den vil jeg da afvente med stor interesse.

(Kort bemærkning).

Tommy Dinesen (SF):

Når nu den konservative ordfører bruger CO₂-afgiften som et eksempel på, hvorledes der bliver færre arbejdspladser, vil jeg da godt sige, at det kom frem i fredags eller i lørdags, at raffinaderiet Statoil i Kalundborg skulle udvide for 2,2 mia. kr. Det er en af de virksomheder, der har kritiseret CO₂-afgiften, men alligevel udvider den altså. Jeg synes nok, at de argumenter, man bruger, ikke er særlig gode i dette tilfælde. SF's folketingsgruppe var i sommer bl.a. på Statoil for at diskutere CO₂-afgiften, og den får altså ikke den store betydning, som det er blevet påstået. Jeg synes ærlig talt, det er en unfair form for argumentation, man har brugt undervejs.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Det er jo ikke nogen hemmelighed for os, der lejlighedsvis opholder os her i folketingssalen, at hr. Flemming Hansen er helt paranoid med hensyn til CO₂-afgiften. Jeg er fuldstændig overbevist om, at det ikke skal forhindre regeringen i til Riokonferencen i juni måned at fremlægge en meget, meget flot erklæring om, hvor langt Danmark er netop på alle de områder, der vil blive behandlet i juni måned. Når det drejer sig om udviklingsbistand, er vi jo på én pct. imod regeringens ønske, men det skal ikke forhindre regeringen i at modtage rosen på samme konference. CO₂-afgiften er regeringen også imod – men det skal ikke forhindre den i at indkassere klapsalver på samme konference. Lad det være.

Det, jeg egentlig tager ordet for at sige, er, at jeg ikke synes, denne debat fortjener, at rørledningen blandes ind i den, og jeg beder meget hr. Flemming Hansen om at stoppe diskussionen om rørledningen på nuværende tidspunkt. Det er simpelt hen ufint at tage den sag op midt i noget andet, uden at vi reelt kan gå ind i diskussionen. Hvis hr. Flemming Hansen ønsker en forespørgselsdebat om den sag, kan han tage den, men det er ikke noget at køre med en sidebemærkning her på den demagogiske facon; det er sagen alt, alt for kostbar til.

Industriministeren (Anne Birgitte Lundholt):

Blot for at sikre, at der ikke sker forkerte

[Industriministeren]

ting, når man argumenterer, vil jeg gerne sige til hr. Tommy Dinesen, at det netop var magtpåliggende for bl.a. hr. Poul Nielson at få fritaget raffinaderierne for CO₂-afgiften, hvorfor eksemplet er helt irrelevant.

Med hensyn til rørledningen vil jeg da heller ikke gå ind i en yderligere debat her, men kun opfordre Socialdemokratiet til at tænke på de 700 arbejdspladser i eftermiddag.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg er i den situation, at jeg er ked af, at forretningsordenen ikke tillader, at man vender tilbage til emnet på nuværende tidspunkt. Den bemærkning har jeg nok lov til at gøre.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Industriministeren tvinger mig til at gå op og sige, at jeg håber, industriministeren vil lytte til, hvad der blev sagt af den radikale ordfører, og at vi ikke i dag skal høre mere om den rørledning. Vi er helt parate til at diskutere det under et onsdagsspørgsmål eller en speciel forespørgselsdebat om sagen, det skal det bestemte ikke komme an på, men jeg beder meget om, at man nu ikke, heller ikke ministeren, prøver at give indtryk af, at det er 700 arbejdspladser, der står på spil. Det kan vi ganske enkelt ikke være bekendt. Og lad os så komme tilbage til det, sagen drejer sig om i dag.

Jytte Andersen (S):

Når lokalsamfund rammes hårdt og pludseligt, fordi større virksomheder lukker og/eller fyrer folk i bundter og hermed smadrer mindre samfunds økonomiske grundlag og mange familiers liv, lyder der fra alle sider dyb beklagelse. Gode viljer til, at nu må der gøres noget, giver goodwill og gode avisoverskrifter; det har vi mange eksempler på. Vi har også eksempler på, at arbejdsminister og industriminister hånd i hånd er på charmeoffensiv til udsatte regioner, når store og pludselige lukninger når avisernes overskrifter.

Desværre bliver det ikke til ret meget før næste gang større virksomheder lukker og lokalsamfund destrueres erhvervsmæssigt og økonomisk. De selektive løfter duer ganske enkelt ikke, og derfor finder vi det i Socialdemokratiet nødvendigt at få tilvejebragt en lovgivning,

som danner en større tryghed om lønmodtagerne med sociale planer, og som også giver lokalsamfundene nogle muligheder for at tilrettelægge og omorganisere i tide.

En aktiv arbejdsmarkedspolitik med længere varslingsregler, større tryghed i ansættelsen, krav om en social plan og større åbenhed omkring virksomhedernes udvikling kan modvirke de chokbølger, som lukning af firmaer medfører. Når det gælder tryghed i ansættelsen, er Danmark rent faktisk et arbejdsretligt uland, hvad angår procedure for information, opsigelsesvarsler, sociale forpligtelser og varslingsregler.

Når krav om tryghed i ansættelsen rejses, er én ting helt sikker: Borgerlige partier og Dansk Arbejdsgiverforening rejser børster, og påstande om, at fleksibilitet og udvikling stivner og går i stå, fremføres. Disse påstande er uden hold i virkelighedens verden. Ingen, ej heller borgerlige politikere eller Dansk Arbejdsgiverforening for den sags skyld, kan vel påstå, at fransk, hollandsk, tysk og svensk industri ikke er i takt med tiden og udviklingsparate, til trods for at bestemmelser om tryghed i ansættelsen og åbne spilleregler imellem virksomhed og medarbejdere er betydelig bedre end dem, vi har, i de lande, jeg netop har nævnt.

I virkeligheden er danske arbejdsgivere ekstremt forkælede, fordi de stort set kan skalte og valte, som de vil, og i øvrigt læne sig op ad dagpengesystemets sikkerhedsnet, som de så i øvrigt højlydt mistænkeliggør.

Det er faktisk på høje tid at få vedtaget et sæt spilleregler for arbejdsgivernes forpligtelser i forhold til reelle oplysninger i tide både til medarbejdere og til det omgivende samfund: længere opsigelsesvarsler, en plan for den nødvendige omskolings- og efteruddannelsesindsats, genansættelsesforpligtelser og sanktioner for usaglige og ubegrundede fyringer, oplysning til lokalsamfundets uddannelsesinstitutioner med henblik på en uddannelsesplanlægning og til kommunen med henblik på en socialpolitik, en socialplan for den enkelte, så en chokafskedigelse ikke kommer som lyn fra en klar himmel, og hvor arbejdsgiverne pålægges et ansvar for medarbejdernes sociale og uddannelsesmæssige situation.

Jeg vil godt afslutningsvis opfordre regeringen til – muligvis sammen med andre fra regeringens bagland – at foretage en lille studietur

[Jytte Andersen]

til Frankrig, Holland og Tyskland for at blive klogere på sammenhængen mellem tryghed og udvikling for både medarbejdere, virksomheder og lokalsamfund. En sådan studietur ville helt klart belyse, at Danmark er nummer sidst på alle væsentlige områder, hvad angår tryghedsbestemmelser. Og rent faktisk vil det jo være noget af en falliterklæring, hvis vi i Danmark måske kommer i en situation, hvor vi gennem EF-direktiver bliver bedt om at styrke arbejdsmarkedspolitikken på ansættelses- og varslingsområdet.

Klaus Hækkerup (S):

Den forespørgsel, vi har i dag, drejer sig jo om, hvad regeringen agter at gøre over for regioner og lokalsamfund, der rammes af nye, store stigninger i arbejdsløsheden som følge af virksomhedslukninger. Af de udtalelser, ministrene er kommet med i dag, synes det at fremgå, at regeringen faktisk ikke agter at foretage sig noget særligt over for den slags begivenheder.

Man kan jo i forbindelse med lukning af virksomheder også nævne, at der er lokalområder, der risikerer at blive ramt af lukning af trafikforbindelser, der nok vil betyde lige så meget som lukning af virksomheder for den erhvervsmæssige udvikling i det pågældende område. Der er ingen tvivl om, at der er et behov for, at der gøres noget for den slags områder. Kommuner, der rammes af lukning af virksomheder og lukning af trafikforbindelser, rammes jo vidt forskelligt, afhængigt af, hvor store de er, hvor stærkt et erhvervsliv de har, og hvilket beskæftigelsespotentiale der i forvejen findes i kommunerne.

Ville man fra regeringens side og fra Folketingets side gøre noget for at hjælpe de pågældende områder, kunne man jo netop naturligt tage udgangspunkt i at sige: Hvad kan de selv klare i forvejen, og hvor er der et egentligt behov for en indsats fra centralt hold for at sikre, at der kommer gang i udviklingen igen?

Som hr. Nyrup Rasmussen og fru Jytte Andersen har understreget i deres indlæg, drejer meget af indsatsen sig om at få virksomhederne til at varsle de planlagte afskedigelser i god tid, helst i så god tid, at lokalsamfundet kan få mulighed for at foregribe situationen og dermed mulighed for – i den udstrækning det er muligt lokalt – at afbøde virkningerne.

Det gælder selvfølgelig også i tilfælde af lukning eller reduktion i statslige eller statsejede virksomheder. Her synes jeg, at vi har en særlig forpligtelse til at tage hensyn til lokalsamfundene og inden for rammerne af en hensigtsmæssig og forsvarlig tilrettelæggelse af de statslige driftsvirksomheder sikre en ligelig udvikling i hele landet.

Men varsling i god tid og ordentlig optræden fra statens side alene gør det jo ikke. I forbindelse med vedtagelsen af finansloven for 1988 blev det mellem den daværende regering og Socialdemokratiet bl.a. aftalt, at der skulle afsættes et særligt beløb til støtte af erhvervsudviklingen på Vestlolland, et område, som på det tidspunkt var ganske særligt ramt efter lukningen af Nakskov Skibsværft.

På samme måde kunne vi forestille os, når lokalområder og regioner rammes af virksomhedslukninger eller nedlæggelse af vitale trafikforbindelser i et sådant omfang, at det mærkbart påvirker de pågældende områder, at disse områder tilføres et statsligt engangstilskud, som man i det lokale område kan bruge til fremme af produktion og beskæftigelse til gavn for netop dette område.

At industriministeren forestiller sig, at man kan oprette en central tænketank til afhjælpning af problemerne, synes jeg hører til den mere eksotiske del af regeringens politik. Statsministeren har jo også en tænketank nedsat. Har nogen nogen sinde hørt noget om, hvad der er kommet ud af den tænketank? Nej vel? Vi skulle nemlig nedsætte en ny tænketank, som der kom lige så meget – eller jeg skulle måske snarere sige lige så lidt – ud af, under Industriministeriet.

Det, der er brug for, er en lokal indsats, og en forudsætning for, at en sådan lokal indsats skal lykkes, er, at kommuner og amtskommuner får de fornødne muligheder for også at gøre noget. Og netop de muligheder har bl.a. Det Radikale Venstre og Socialdemokratiet i oktober måned i fjor fremsat forslag om her i Folketinget. Det er en afgørende forudsætning for, at den lokale indsats skal lykkes, at de forslag, som de to partier fremsatte hver for sig, vedtages og gennemføres i overensstemmelse med de intentioner, der ligger i dem.

Skal vi løse Danmarks beskæftigelsesproblem, skal alle gode kræfter samles. Både erhvervslivet, staten og kommunerne må yde en

[Klaus Hækkerup]

indsats. Det er op til Folketinget at gøre det muligt for dem at yde den indsats.

Flemming Hansen (KF):

Jeg forstod af de korte bemærkninger, at det er ufint, når jeg taler om tabte arbejdspladser i forbindelse med indførelse af CO₂-afgiften, men at det åbenbart er fint, når Socialdemokratiet taler om solidaritet. Sådan er der jo så meget!

Jeg vil gerne indlede med at takke ministrene for kontante og konstruktive besvarelser af den forespørgsel, vi har i dag, svar, som tydeligt viser, hvor højt regeringen prioriterer en indsats for at få flere i beskæftigelse. Jeg er helt enig med industriministeren i, at det vil være helt umuligt at give et standardsvar på de spørgsmål, forespørgslen rejser, eller anviser nogen patentløsning på de problemer af såvel økonomisk som menneskelig karakter, som større virksomhedslukninger efterlader i lokalsamfundene.

For os i Det Konservative Folkeparti er det vigtigt at skaffe sig viden om årsagen til de virksomhedslukninger, vi igennem de sidste par år har været vidne til. Selv om det ikke vil være muligt at give et entydigt svar, er der ingen tvivl om, at rigtig mange virksomheder herhjemme netop i de seneste år har fået øjnene op for den rivende udvikling, som foregår internationalt, og som især stiller store krav til konkurrenceevnen for såvel store som mellemstore og små virksomheder.

Vi har oplevet store virksomheder fusionere med den konsekvens, at der drosles ned eller helt lukkes ét sted, mens der et andet sted kan være ekspansion og en styrkelse af de pågældende virksomheders konkurrenceevne. Det samme billede kan anvendes om en række af vore mellemstore virksomheder, så det er efter vor opfattelse en desværre nødvendig og nok naturlig udvikling. Mindre virksomheder har indset, at deres mulighed for at være med i den skærpede konkurrencesituation er, at man foretager disse fusioner og samarbejder. Det kræver desværre lukning af arbejdspladser ét sted for heldigvis at etablere nogle et andet sted.

Hvad er så årsagerne til, at det ofte går ud over bestemte regioner og lokalsamfund? Det er et naturligt spørgsmål at stille. Det er der mange årsager til. Jeg skal prøve at nævne nog-

le enkelte af dem. Det kan være en dårlig geografisk beliggenhed, som ingen kan ændre på. Det kan være en dårlig infrastruktur, bestemt. Det kan være et ensidigt og udifferentieret erhvervsliv, som ingen, før skaden er sket, har forholdt sig til. Det kan være dårlige uddannelsesvilkår. Og det kan endelig også være ringe idræts- og kulturmuligheder, som har den konsekvens, at især unge, som bor i områderne, søger nye græsgange.

Vi er ikke i tvivl om, at netop de samme årsager med modsat fortegn kan bruges som forklaring på, at andre regioner og lokalsamfund udvikler sig og tiltrækker nye virksomheder og ny arbejdskraft.

Det er også en konservativ opfattelse, naturligvis, at alle gode kræfter i dette land må stå sammen for at sikre øget vækst og øget beskæftigelse i samtlige regioner i de kommende år, ikke mindst for at styrke region Danmarks konkurrencemæssige stilling på det store udvidede hjemmemarked i EF, som næsten alle herhjemme nu erkender som en realitet. Hvordan gør vi så det? Efter konservativ opfattelse må vi ikke satse på staten som den, der som en anden ambulance skal rykke ud til lokalsamfundene med hjælp til kriseramte virksomheder. Fri konkurrence og lige konkurrencevilkår er bærende principper i den konservative politik, og det er i øvrigt også EF's politik, hvor målsætningen også er at begrænse og helst fjerne enhver form for statsstøtte.

Vi vil naturligvis til enhver tid støtte, at regeringen ser konstruktivt på regioners og lokalsamfunds henvendelser om maksimal udnyttelse af nye initiativer og nye ideer, sådan som det bl.a. skete på Lolland for nogle år siden.

Jeg synes, at det her er på sin plads at komme med et citat fra statsministerens nytårstale:

»Vor gode økonomi og de nye vilkår i det øvrige Europa betyder, at vi kan gøre 1992 til de store mulighedsår. Det er op til os selv at gribe og bruge chancerne, men det er lige netop nu, de er der. Vi skal ikke vente med nogen som helst idé eller noget som helst projekt, som kan skabe vækst og forbedre beskæftigelsen.«

Jeg tror også, det er på sin plads, at vi bliver lidt mere selvbevidste og styrker troen på os selv, som statsministeren sagde.

Vi taler så ofte om, at det specielt er i nyhedsmedierne, vi hører om disse arbejdsplad-

[Flemming Hansen]

ser, som går tabt. Jeg synes også, det er på sin plads at nævne, at der heldigvis af og til sker noget positivt, men det er det måske ikke så populært at tale om. Det var da glædeligt i freddags i TV-Avisen at høre om den meget flotte beskæftigelse, der nu kommer på hele Fyn på grund af de store ordrer, som værflet derovre har fået, og det var meget positivt, at vi i samme TV-Avis kunne høre om den meget store udvidelse, der skal ske af raffinaderiet i Kalundborg. Specielt det sidste er vel udtryk for, at den erhvervs politik og den politik i det hele taget, regeringen har ført, har været den rigtige. Et land uden for Danmark vil altså investere i nye arbejdspladser i Danmark, fordi erhvervs vilkårene og de øvrige vilkår, som vi alle sammen kender, med lav rente, lav inflation osv., nu er til stede. Det synes jeg er en god opfølgning af nogle af de argumenter, som arbejdsministeren var inde på i sin tale, da han sagde, at det så ud til, at mange nye initiativer og mange nye opsving nu heldigvis var på vej.

Hertil kan vi så lægge de mange tiltag, som seks partier i Folketinget med finanslovforliget blev enige om at iværksætte, især over for de mange mindre og mellemstore virksomheder. Jeg skal ikke bruge tid på at gentage dem, vi kender dem alle sammen, og ministrene var i øvrigt inde på mange af dem i deres taler.

I Det Konservative Folkeparti tror vi, at alle involverede parter skal gøre deres yderste for, at vi kan fremme den konstruktive udvikling i erhvervslivet i Danmark. Vi synes, at vi er godt på vej, og vi forventer som sagt en positiv udvikling i de kommende år.

Fra konservativ side er vi glade for debatten i dag; vi synes, den er meningsfyldt, og at det er rigtigt, at vi har den. Vi synes blot ikke, at vi ensidigt skal pege på nye begrænsninger for erhvervslivet gennem denne debat, men derimod på nye muligheder, og derfor hilser vi debatten velkommen.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Dette er mere af hensyn til klarheden i den politiske debat. Jeg fik ikke nogen konkret fornemmelse af, hvad hr. Flemming Hansen egentlig havde tænkt sig at stille op på baggrund af de tal, jeg oplyste i mit første indlæg, om virksomhedslukninger, der har ført til afskedigelser af godt og vel 14.000 personer i det

forgangne år og godt og vel 25.000 afskedigede personer, der har måttet henvende sig til Lønmodtagernes Garantifond for at få dækket deres løn ind. Jeg tror ikke, vi klarer den ved at tale om et opsving, der skulle være lige om hjørnet, og heller ikke ved at tale om selvværd og selvbevidsthed. Det er godt nok, og vi skal da også være optimistiske, og vi skal også samarbejde, men jeg synes, det store spørgsmål er, hvad vi egentlig skal samarbejde om, og det fører mig direkte over i dagsordenen. Jeg vil godt spørge Det Konservative Folkeparti, hvad partiets holdning er til den dagsorden, der er fremsat forslag om. Vi tror, som det blev sagt, at den vil være et første afgørende punkt i bestræbelserne for at få en bedre planlægning i gang.

(Kort bemærkning).

Lone Møller (S):

Også jeg lyttede meget nøje til hr. Flemming Hansens indlæg om, hvad vi eventuelt kunne gøre, og jeg må nok sige, at jeg sank en gang, da jeg opfattede, at budskabet om, hvordan vi skulle løse problemet, var, at vi skulle blive lidt mere selvbevidste og tilfredse med os selv.

I Frederiksborg Amt, som jeg kommer fra, er udviklingen utrolig foruroligende. Arbejdsministeren glemte måske at tage Frederiksborg Amt med i sit indlæg, da han fortalte, hvor man forventede et fald i beskæftigelsen, og nævnte Bornholm og Ringkøbing. Indtil nu har vi faktisk haft den laveste ledighed i Frederiksborg Amt, men nu har vi til gengæld også den allerstørste stigning; antallet af varslings-sager stiger, og amtets arbejdsløshed har sat rekord måned for måned.

Vi så i går et eksempel på personer i vores erhvervsliv, som i hvert fald efter min opfattelse har givet indtryk af at være selvbevidste og selvtilfredse. Det har resulteret i, at vi kan føje 200 ekstra mistede arbejdspladser på listen i Frederiksborg Amt, så hvis selvbevidstheden og selvtilfredsheden skal give sig udtryk på den måde, som vi har set med lukningen af Frederiksborg Amts Avis, tror jeg ikke at vi når ret langt.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu bemærkede jeg selvfølgelig også især

[Lilli Gyldenkilde]

den konservative ordførers tale, hvori han angav, at vi ikke skulle være så kede af det, og at det nu nok gik alt sammen, hvis bare vi blev lidt mere glade for os selv, og så nævnte han to områder i landet, hvor det heldigvis – og det er jeg enig i – er lykkedes at få oprettet nogle arbejdspladser, men han forbigik fuldstændig Vejle Amt, som han selv kommer fra, og hvor man står i problemer til halsen, for det er ved at udvikle sig til at være en af de sorte pletter på landkortet. Med fare for at få at vide, at man ikke må drage enkeltstager ind i debatten, vil jeg ikke undlade i denne forbindelse at spørge den konservative ordfører, om han agter i sin tætte kontakt til regeringen at arbejde for, at f.eks. DSB får nogle meget langsigtede budgetår, sådan at man kan planlægge, så f.eks. det værft, der ligger i Fredericia i Vejle Amt, fremover får bedre muligheder for at klare sig i konkurrencen med Polen, Sverige og Tyskland om at reparere danske færges.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg henvender mig først til hr. Nyrup Rasmussen, som talte om de mange varslede afskedigelser, og at man ikke kan komme uden om, at de mange virksomhedslukninger naturligvis er et stort problem. Jeg indrømmer, at tallet er for stort, men i et dynamisk samfund vil der altid åbne og lukke virksomheder. Både hr. Nyrup Rasmussen og jeg er bekendt med, at der er 15.000 iværksættere om året her i landet, og da de, så vidt jeg husker fra den bog, vi netop fik udleveret af industriministeren, har 2-3 ansatte hver, er der altså tale om en form for dynamik. Der vil altid være virksomheder, der lukker, og nye, der opstår. Målet er selvfølgelig, at der opstår flere, end der lukker, men helt undgå virksomhedslukninger tror jeg ikke man kan, hvor stor vilje der end måtte være i Folketinget til at undgå dem.

Til fru Lone Møller skal jeg sige, at jeg ikke har til hensigt at diskutere enkeltpersoner i Frederiksborg Amt.

Til fru Lilli Gyldenkilde vil jeg sige, at Vejle Amt i grunden er et ganske godt amt. Hvad bekæmpelse af arbejdsløshed angår, er det langt fra det dårligste, og jeg mener, det er et af de amter, som har den allerstørste dynamik. Jeg erkender, at der mangler vilje hos de fire store kommuner i amtet til at arbejde sammen

om større projekter, og jeg beklager dybt, at de har så travlt med at varetage deres egne interesser. Det gælder også min egen kommune, men det er så et andet spørgsmål, som Folketinget nok ikke kan løse.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg ved ikke, om hr. Flemming Hansen læser nogle af de mere interessante rapporter, der kommer om vigtige emner på det erhvervspolitiske område. Hvis han ikke gør det, kan jeg da oplyse ham om nogle interessante konklusioner for ganske nylig. Hr. Flemming Hansen står i nærheden af ophavskvinden til rapporten; i hvert fald er Industriministeriets seneste rapport om iværksætterne nok en tanke værd lige så vel som en rapport, der kommer inden så længe fra Socialforskningsinstituttet, og som oplyser os om, at levetiden for de iværksættere, der får iværksætterydelse fra Arbejdsministeriet, for over halvdelens vedkommende er ca. 3½ år. Her skal man erindre, at iværksætterydelsen kan vare i 3 år, så de kan altså kun holde ganske få måneder efter, at ydelsen er ophørt. Industri- og Handelsstyrelsens seneste rapport påviser også udmærket, at myten om, at Danmark skulle være et fremragende iværksætterland med utrolig store og løfterige resultater på iværksætterområdet, ikke har med realiteternes verden at gøre.

Derfor bryder jeg mig meget lidt om det argument, at der skal være dynamik, og at der nu engang hører afskedigelser til, men måske ikke helt så mange som 15.000. Den flammende overskrift over de mange afskedigelser, vi her har dokumenteret, er, at det er for lidt, der er blevet sat i gang, at vi har en forringet erhvervs politik, at vi ikke har en ordentlig regionalpolitik, at samfundet ikke vedkender sig, at man naturligvis er nødt til at planlægge nye initiativer i de ydersamfund og regioner, der har været domineret af en enkelt virksomhed. Det gør man i Tyskland, i Sverige og i mangfoldige andre lande, og det synes jeg oprigtigt talt også hr. Flemming Hansen skulle vedkende sig nødvendigheden af i et moderne dansk samfund.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Fru Lone Møller for en kort bemærkning, og så lægger jeg op til, at vi slutter de korte bemærkninger i denne omgang.

(Kort bemærkning).

Lone Møller (S):

Jeg lagde ikke op til, at vi skulle diskutere enkeltpersoner i denne sag. Det var mere principperne i det, som vi drøfter i dag, nemlig at en eller anden tilfældig finansmand for sine lommepege kan købe en stor virksomhed og få måneder efter fra den ene time til den anden sende 200 medarbejdere på gaden, uden at det får særlige konsekvenser.

Debatten i dag handler faktisk om, at vi må sikre en større tryghed i ansættelsen for de folk, vi har beskæftiget.

(Kort bemærkning).

Flemming Hansen (KF):

Jeg synes nok, det er utrolig stærkt sagt af fru Lone Møller, at afskedigelserne i Hillerød ikke får særlige konsekvenser. Jeg tror nok, de får ganske alvorlige konsekvenser, men hvem det bliver for, må vi se på.

Jeg synes, at hr. Nyrup Rasmussen fortsætter mit indlæg om iværksættere, og det er en spændende diskussion, hvorfor det går så galt for mange af dem. Vi har også diskuteret det før i Folketinget; så vidt jeg husker, har vi endda en sag liggende i Erhvervsudvalget om det, og arbejdsministeren har været inde på det flere gange. Jeg tror, at den væsentligste grund er, at de mennesker, der får iværksætterydelse, er alt for dårligt funderede på det økonomiske område.

Jeg tror, vi har været enige med hr. Nyrup Rasmussen i, at man for at få iværksætterydelse skal have en væsentlig bedre grunduddannelse. Det er en fantastisk fordel for en iværksætter at vide, hvad debet og kredit er, og ikke nok at være god til et eller andet håndværk. Jeg tror, at vi i hvert fald kan blive enige om, at det er utrolig vigtigt, og jeg mener ikke, at man kan lære driftsøkonomi på 8 eller 14 dage, men måske på 6-8 uger.

Helge Sander (V):

Vi må desværre se i øjnene, at vi i indeværende år når et ledighedsniveau på ca. 300.000 personer, og det må forventes, at op imod ¾ million mennesker berøres af ledigheden. Vi ved, at ledigheden er meget forskelligt fordelt mellem landets forskellige regioner. I 1990 var ledighedsprocenten således i Nordjyllands

Amt næsten dobbelt så høj som ledigheden i f.eks. fru Lone Møllers Frederiksborg Amt.

I de områder af landet, hvor ledigheden er størst, er man ofte beskæftigelsesmæssigt meget afhængig af en enkelt virksomhed eller af nogle få større virksomheder, som har mange ansatte. Det er selvfølgelig meget problematisk, når disse virksomheder må indskrænke produktionen eller blot reducere medarbejderantallet. Det skaber en række ulykkelige situationer, men man kan vel heldigvis også sige, at de nogle gange er noget overdramatiserede. Jeg tænker på et enkelt eksempel for år tilbage, da Tulip lukkede i Odder og Hammel og de to små samfund mistede omkring 500 arbejdspladser. 3 år senere viste det sig heldigvis, at kun 10 pct. ikke var kommet i beskæftigelse i området igen. Men det er klart, at det har stor betydning ikke alene socialt, men også for skattegrundlaget i disse mindre områder.

Venstre mener ikke, at særlige erhvervsstøtteordninger eller tilskud til lukningstruede firmaer er vejen frem. De vil bremse den nødvendige strukturtilpasning af dansk erhvervsliv. Det vil lede til lavere samlet produktivitet og forringet konkurrenceevne, hvis vi kunstigt skal holde liv i en produktion, som ikke er konkurrencedygtig i sig selv. Det vil på længere sigt reducere mulighederne for, at vi får skabt et grundlag for en varig beskæftigelsesfremgang også i de områder, der i dag har særlige vanskeligheder.

Det er vigtigt, at vi ikke lader os gribe af panik og gennemfører støtteordninger, som blot kortvarigt løser beskæftigelsesproblemerne, men som på længere sigt skaber flere strukturproblemer og rejser helt nye barrierer. Vi skal forsøge at skabe varige job, og kun i få situationer kan vi se en anden mulighed. Det er bl.a. udmøntet i finanslovaftalen, hvor vi har talt om at fremrykke offentlige investeringer f.eks. i infrastruktur, men det er selvfølgelig også set i en arbejdsmarkedsmæssig og erhvervsmæssig sammenhæng, således at det kan give flere job og med andre ord bedre vilkår for erhvervslivet.

Når en virksomhed lukker, er det som regel, fordi den ikke er konkurrencedygtig, og det kan man ideologisk set sige er et sundhedstegn, nemlig et udtryk for, at markedsøkonomien på dette område fungerer. Det kan aldrig være målet at holde kunstigt liv i en produk-

[Helge Sander]

tion, der ikke er levedygtig. Vi skaber hverken velstand eller flere job ved at udføre opgaver og produktioner, som er dyrere, end de burde være, tværtimod.

Forskellige former for løntilskud og udbud af gratis arbejdskraft har været på dagsordenen i den seneste tid, og det mener vi, som jeg allerede tidligere har givet udtryk for fra denne talerstol, er farligt. Det kan selvfølgelig se smart ud for den enkelte virksomhed, men vi mener afgjort, det er skadeligt for helheden, for det vil føre til, at virksomhederne tager gratis arbejdskraft ind i den ene ende og sender almindelig arbejdskraft ud i ledighed i den anden ende, som så skal have understøttelse. Produktiv arbejdskraft erstattes dermed af en arbejdskraft, der ikke er en ægte løn værd; dermed falder produktiviteten i hele samfundet, og vi mener også, at alle i den sidste ende taber.

Jeg vil gerne advare imod nogle vildfarelser, der for tiden dominerer den beskæftigelsespolitiske debat. Vi skaber således ikke ét eneste nyt ægte konkurrencedygtigt job ved bare at aktivere de ledige, heller ikke alene ved at uddanne eller ved at flytte arbejdsformidlingen fra det ene regi til det andet. Der er god grund til aktivering og til uddannelse, men vi er af den opfattelse i Venstre, at det er vigtigt, at det er mere målrettet, end vi kender det i dag, og at uddannelserne fører til en opgave, som man meget gerne må kende i forvejen. Der skabes selvfølgelig heller ikke ægte job gennem løntilskud eller de såkaldte jobskabelsordninger. Det har vi set en lang række eksempler på herhjemme, og disse erfaringer er i hvert fald ikke gode.

Jeg har lagt mærke til, at Socialdemokratiet nu ligefrem vil legalisere, at rådighedspligten – det helt centrale begreb i dagpengesystemet – ikke tages alvorligt. Man taler om begrænset rådighed, mens det i høj grad er det modsatte, der er brug for, nemlig at rådighedspligten tages alvorligt af hensyn til de aktivt, reelt arbejdssøgende a-kasse-medlemmer. De kan ikke være tjent med, at a-kasse-systemet kan bruges som et frivilligt forsørgelsesystem for mennesker, der i virkeligheden ikke står til rådighed for noget som helst. Jeg har i den samme forbindelse også set, at Socialdemokratiet tiltænker a-kasserne nye opgaver med at administrere de foreslåede nye søjlesystemer; her

bliver der helt sikkert nye job, i hvert fald til flere bureaukrater.

Når vi fokuserer på de reelle strukturproblemer, tror jeg, vi samtidig skal fokusere på det, man kan kalde velerhvervede rettigheder. De systemer, vi har i dag, er på mange måder bygget op som et værn for de svageste, men det er efterhånden endt med, at de i en lang række situationer er blevet de svage gruppers største fjende. Der er i allerhøjeste grad brug for at gennemføre de systemændringer, vi i årevis har vidst skulle til, hvis vi skal sænke den urimeligt store arbejdsløshed. De økonomiske vismænd, OECD og andre har i årevis opregnet, hvad der er brug for. Det utraditionelle i dansk beskæftigelsespolitik er vel nok – sådan sagt lidt pudsigt – at vi gør det, vi ved der er brug for, nemlig det helt elementære.

Vi mener, at et af de elementer, vi må se på, bl.a. er indslusningslønnen til unge, men for den sags skyld også til mennesker, som har været ude i lang ledighed, dvs. mere markedsøkonomiske principper på lønområdet. Der er ikke megen solidaritet i at kræve en overenskomstmæssig løn på f.eks. 80 kr. i timen, når mange så i stedet må på offentlig understøttelse, fordi deres indsats ikke er de 80 kr. værd. I det hele taget er der behov for en langt større lønspredning, så flere kan være med på det ordinære arbejdsmarked. I samme moment vil jeg også gerne give til kende, at vi føler, at mere fleksible faggrænser, skærpet mobilitet og i det hele taget den anvisningspraksis, der anvendes, er noget af det, der må fokuseres på og forbedres.

Der er behov for en dagpengereform efter ansvarsprincipper, som vi har ventet alt for længe på. Det er næsten forstemmende, at de ledige skal vente på endnu et udredningsarbejde, men problemet er velkendt, og den politiske situation er, at der er blevet født et såkaldt Zeuthenudvalg, og det er vi i den situation, som vi står i nu, særdeles tilfredse med. Det arbejde, der startede i sidste uge, forventer vi os meget af, og det skulle gerne føre til nogle brugbare instrumenter, når betænkningen kommer den 1. juni.

Fra en række sider er man blevet stadig mere opmærksom på, at det lokale engagement er afgørende for en succesfuld indsats imod ledigheden. Jeg har nævnt en række af de overordnede tiltag, men der er altså også forhold,

[Helge Sander]

som knytter sig til lokalområder med en tradition for at være igangsatte, og det er igen ting, som vi føler at vi hverken kan eller skal røre ved herfra.

På selve arbejdsmarkedet vil vi meget gerne medvirke til, at vi får et mere forenklet regelsæt, som man lokalt kan administrere efter. Vi har set, at de kommuner, som er gået aktivt ind i arbejdsmarkedsproblematikken og måske meget tæt på de ting, der er tilladt i dag, har opnået meget flotte resultater. Her tænker jeg ikke mindst på de kommuner, som har været særdeles aktive med at få de langtidslidende placeret i private arbejdstilbud.

Lad mig fastslå, at ledigheden er et meget stort menneskeligt problem. Økonomisk har vi kunnet betale os fra det hidtil, men menneskeligt er det ikke muligt at købe det hele for penge. Det er grufuldt ikke at have noget at stå op til om morgenen, intet ansvar at have, ingen krav og forpligtelser at skulle opfylde. Det at skulle være henvist til offentlig forsørgelse tror jeg at vi alle 179 er enige om er særdeles uheldigt, så også derfor må vi anstrenge os for at skabe bedre rammer, men i lyset af forespørgslen udformning vil jeg gerne fastslå, at vi ikke skal lave regionalpolitik, men i stedet føre en generel politik, som kan udnyttes både regionalt og lokalt.

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Hr. Helge Sander talte om, at nogle vil holde kunstigt liv i arbejdspladserne. Jeg ved ikke, hvor hr. Helge Sander har fået den opfattelse fra. Det, vi plæderer for, er, at man i den omstilling, vi er inde i, skal spille med åbne kort; der skal være spilleregler for, hvordan man forvalter den ret, som arbejdsgiverne har til at lede og fordele arbejdet. I Socialdemokratiet mener vi faktisk, at den ret også giver et ansvar for den situation, der kan opstå, hvis en virksomhed skal lukke, og det er i den forbindelse, vi taler om åbne kort, tidlige varsler, forpligtelser over for lønmodtagerne, som måske har været ansat i virksomhederne i mange år, og at man har en forpligtelse til at yde motivation, tid og ressourcer til omskolingsaktiviteter, sådan at hvis man er nødt til at lukke, kan folk blive omskoleet til noget andet. Så enkelt og banalt er det altså i virkeligheden.

Der er ikke tale om, at nogen vil holde liv i kunstige arbejdspladser, men for at få specialarbejderskolerne og kommunerne til at omstille sig er det naturligvis nødvendigt, at de ved, at der i en virksomhed kan være nogle problemer, som måske på et tidspunkt bliver det omgivende samfunds problemer, hvad enten det drejer sig om udbetaling af dagpenge, bistandshjælp, omvurdering af de investeringer, man har foretaget i rensningsanlæg, daginstitutioner, skoler osv., så jeg synes egentlig, at hr. Helge Sander skulle prøve at høre efter, hvad der rent faktisk bliver sagt.

Jeg vil også godt sige til hr. Helge Sander, at det er noget af en uartighed at sige »de, der er reelt ledige«. Der er 310.000 ledige, der skal søge det ene job efter det andet og påtage sig anvist arbejde, så det er noget af en uartighed at få det til at se ud, som om der er nogle, der ikke står til rådighed.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

En kort bemærkning er på to minutter.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Om de mange virksomhedslukninger, vi har oplevet, og om de 25.000, der er anmeldt til Lønmodtagernes Garantifond, sagde hr. Helge Sander i sit indlæg, at det var vigtigt, at vi ikke lod os gribe af panik. Jeg kan bekræfte, at det gør regeringen bestemt heller ikke. Vi har år for år oplevet en stigning i arbejdsløsheden, og hvad har regeringen foretaget sig? Intet! Ingen reaktion, ikke antydning af panik over det største problem i Danmark: den voksende arbejdsløshed.

Hvad har regeringen sagt? Hvad sagde den, da vi skulle vedtage finansloven for 1989? Opsvinget er lige om hjørnet, sagde finansministeren. Opsvinget var lige om hjørnet, og hvad blev resultatet? Et stort underskud på statsbudgettet, da vi gik ud af året.

Vi skulle vedtage finansloven for 1990. Hvad sagde regeringen? At opsvinget var lige om hjørnet, og så fremsatte den et optimistisk finanslovsforslag. Hvad oplevede vi i 1990? Et kæmpemæssigt underskud på statsbudgettet, da året var gået.

Vi skulle vedtage finansloven for 1991, og hvad sagde regeringen? At opsvinget var lige om hjørnet. Hvad oplevede vi for 1991? Næ-

[Klaus Hækkerup]

sten det største underskud på statsbudgettet, vi nogen sinde har haft i Danmark.

Lad mig sige til hr. Helge Sander, at når regeringen snakker om, at opsvinget er lige om hjørnet, er det, som om regeringen ikke har opdaget, at den går rundt om en rundkirke.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Det, der får mig til at bede om ordet, er hr. Helge Sanders bemærkninger om hele rådighedsbegrebet.

Jeg forstod på hr. Helge Sander, at han efterlyste en stramning af rådighedsreglerne, og så opfattede jeg det således, at hr. Helge Sander sagde: Således at vi undgår, at a-kassesystemet er et underholdssystem for dem, der ikke er til rådighed for arbejdsmarkedet.

Når man tænker tilbage i tiden, bliver man opmærksom på, at der rent faktisk er sket det, at dette Folketing med hr. Helge Sanders aktive medvirken den ene gang efter den anden har strammet rådighedsreglerne i forhold til de arbejdsløse. Man har sågar strammet rådighedsreglerne så meget, at man også med hr. Helge Sanders medvirken er begyndt at afskaffe nogle af disse rådighedsregler igen. Her tænker jeg på det så forhadt jobsøgningssekema.

Det, jeg gerne vil bede hr. Helge Sander oplyse, er, hvad det egentlig er for nogle størrelser, dem, der ikke er til rådighed for arbejdsmarkedet. Er det mænd? Er det kvinder? Er det unge, eller er det de gamle? Er det de rødhårede, eller er det sådan nogen som mig, der er begyndt at blive lidt grå i tindingerne? Kunne vi ikke få nogle definitioner af hr. Helge Sander på, hvad det er for nogle størrelser, der ikke er til rådighed for arbejdsmarkedet ud af den flok på de godt 300.000, vi har?

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Til fru Jytte Andersen vil jeg gerne sige, at det afsnit, som jeg fornemmede fru Jytte Andersen kommenterede, var min generelle omtale af subsidier, og hvad det angår, er forskellen i vort udgangspunkt, når man sidder i den socialdemokratiske gruppe og i Venstres gruppe, at det er vi som udgangspunkt imod. Derfor vil jeg bare sige, at det er helt generelt.

Men når vi så går videre, hvor fru Jytte Andersen kobede det til uddannelserne, sagde jeg og har sagt mange gange, at det mener jeg absolut er nødvendigt. Og jeg mener også, at de uddannelses tilbud, vi giver, skal være betydelig mere målrettede. Jeg føler i dag, at f.eks. UTB er til større glæde for dem, der udbyder, end for dem, der får tilbudene, fordi vi ikke har lavet det godt nok. Men jeg har også indtryk af, at der er stor enighed om, at vi skal have det forbedret; det er vi i hvert fald meget interesseret i.

Når jeg taler om, at man kan lave målrettet uddannelse, kan det også meget fint knytte an til det, vi diskuterer i dag. For hvis der er tale om, at det er en større kreds af medarbejdere, som bliver ledige, er det netop en kreds, man kan lave en målrettet uddannelse for for at få dem kanaliseret over i andre opgaver. Jeg kan ikke rigtig se, at det er så vanskeligt at forstå, når man tager som udgangspunkt, at vi har et forskelligt grundsyn på det.

Hr. Klaus Hækkerup glemmer vist helt de økonomiske resultater, regeringen har opnået. Hr. Nyrup Rasmussen talte om, at der var andre medlemmer af Tinget, som ikke læste rapporter. Dertil vil jeg sige, at bare man læser aviser og undertiden de rapporter, der kommer, også fra forskellige organisationer uden for vor hovedstad, vil man se, at det er ganske smukke resultater, der kommer ud af det.

Det er klart, at ledigheden udgør et stort problem, og jeg både begyndte og sluttede med at sige, at det er noget, vi aldrig vil løbe fra. Jeg synes også, vi fra Venstres side i dag har gjort alt for at understrege det menneskelige aspekt.

Til sidst vil jeg gerne sige til hr. Poul Erik Dyrland, selv om den røde lampe lyser, at vi generelt aldrig har været kede af at stramme rådighedsbegrebet op. Det er korrekt, det er sket med Venstres stemmer i flere omgange, men her i dag talte jeg om det i forbindelse med de nye tiltag, hvor jeg refererede til det pressemøde, som jeg har læst Socialdemokratiet har holdt for nylig.

(Kort bemærkning).

Klaus Hækkerup (S):

Hr. Helge Sander nævner de subsidier, som om det var det, Socialdemokratiet havde talt om. Det, jeg talte om i mit indlæg, var, at man

[Klaus Hækkerup]

burde overveje at give en støtte til de områder, der blev ramt af en arbejdsløshed, fordi virksomhedsejere ude fra området lukker virksomheden, præcis som man gjorde det på Vestlolland i 1988.

Men når hr. Helge Sander siger, at den frie konkurrence er et sundhedstegn, må jeg spørge: Strutter Danmark så egentlig ikke af sundhed med 300.000 arbejdsløse? For er det ikke den frie konkurrence, der har skabt de 300.000 arbejdsløse? Eller er det måske regeringens politik, der har skabt den? Er det måske de økonomiske resultater, som hr. Helge Sander stod her og brystede sig så meget af, som man kunne læse ikke alene i rapporter, men også i aviser?

Må jeg spørge hr. Helge Sander, om det er sådan, at det er opsvinget eller arbejdsløsheden, der har bidt sig fast i Danmark?

(Kort bemærkning).

Jytte Andersen (S):

Jeg vil gerne spørge, om hr. Helge Sander nogen sinde har overvejet, at en forudsætning for, at specialarbejderskolerne, tekniske skoler og handelsskoler kan lave egentlig målrettet uddannelse både til dem, der i beskæftigelse, og dem, der er uden beskæftigelse, er, at de rent faktisk får at vide, når behovene opstår, ikke når de er opstået, men før de opstår. Filosofien, når vi taler om længere varslingsregler, er ganske enkelt, at virksomhederne skal fortælle det omgivende samfund, at vi om en måned eller to måske får brug for, at der tilrettelægges nogle uddannelser og nogle kurser for nogle medarbejdere, der skal ind i nogle nye jobfunktioner. Jeg er ikke helt sikker på, at det er det samme som subsidier i traditionel forstand.

Endelig vil jeg gerne kommentere hr. Helge Sanders forelskelse i indslusningsløn, der viste sig ved, at han nærmest anså det for at være et alfa og omega med hensyn til at få løst arbejdsløsheden. Da Arbejdsmarkedsudvalget for et års tid siden var i Holland, fik vi faktisk at vide, at der ikke havde været nogen som helst beskæftigelsesmæssig positiv effekt af indslusningsløn. Snarere tværtimod. Det er faktisk sådan, at ungdomsarbejdsløsheden i Holland er eksploderet med omkring 300 pct., til trods for at de har indslusningsløn. Derfor må jeg sige til hr. Helge Sander, at forestillingen om ind-

slusningsløn som et sesam-luk-dig-op-argument ikke holder i virkeligheden, og jeg vil bede hr. Helge Sander om at læse endnu et par rapporter om indslusningsløn.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrland (S):

Jeg skal endnu en gang minde hr. Helge Sander om, at Venstre – også med hr. Helge Sanders medvirken – har været med til i forbindelse med 17. maj-forliget at lempe rådighedsreglerne lidt, i og med at man afskaffede det så forhadte jobsøgningsskema.

Men uanset hvad det er, Socialdemokratiet har lanceret i forhold til vores nye program vedrørende beskæftigelsesaktiviteterne, og uanset Venstres holdning til det at være til rådighed for arbejdsmarkedet set i relation til arbejdsløshedslovgivningen vil jeg endnu en gang stille spørgsmålet til hr. Helge Sander: Hvad er det for nogen størrelser, hr. Helge Sander altid taler om der ikke er til rådighed for arbejdsmarkedet. Det fik jeg ikke noget svar på før, men det kunne jeg godt tænke mig at få. Lad os få det at vide, for så har vi da i hvert fald noget at forholde os til i Tinget.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Når man sidder og lytter til de indlæg, som hr. Helge Sander har afleveret, kan man faktisk kun få den opfattelse, at Venstre ingen svar har. Men Venstre har dog et ønske om at være med til at slå arbejdsmarkedsmekanismen i stykker, nemlig ved at tro, at man ved at lovgive om en indslusningsløn eller en tilpasningsløn kan nå dertil, at Danmark kan klare sig.

Noget sådant er intetsteds bevist, og der er heller intet, der taler for det, når man ser på, hvordan det virker på de områder, hvor man i dag har et minimallønssystem. Dette bringer mig til at sige, at når man står op og fremfører den slags påstande, bør man også kunne argumentere derfor.

Også når det gælder rådighedsbegrebet og det angreb, man retter imod det socialdemokratiske 5-søjle-program, er man faktisk lige så afklædt her, som man var på det andet område, hvis man ikke i dag er i stand til at forholde sig til og vil tage en åben debat om, hvad vi kan gøre i den tid, hvor vi står med de mange

[Ole Vagn Christensen]

arbejdsløse, for, at de kan blive aktive igen. Jeg synes, at vi i allerhøjeste grad savner svar på disse spørgsmål i stedet for disse sure opstød. De løser ikke noget for os.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Fru Jytte Andersen og andre har været inde på, at der skulle være en længere varslingsfrist. Det lyder også vældig tilforladeligt, men det er jo ikke altid sådan, at en virksomhed selv bestemmer, hvornår den skal lukke. Undertiden er det bankerne, der bestemmer, at den skal lukke fra den ene dag til den anden, og hvordan vil situationen så være? Vil det så også være sådan, at virksomheden eller den bank, der har lukket virksomheden, skal betale for medarbejderne?

Det er jo heller ikke altid sådan, at en virksomhed er herre over, om den pludselig mister en stor ordre. Også i den situation vil den kunne komme til at skulle afskedige medarbejdere. Endelig er det heller ikke altid sådan, at en virksomhed har mulighed for at se, om den har de nødvendige råvarer til at kunne holde virksomheden i gang. Derfor er den dagsorden, man har stillet forslag om, fuldstændig hul i hovedet.

Jeg vil også pege på, at tingene jo hænger sammen. Jeg hørte tidligere, at hr. Nyrup Rasmussen var inde på, at man overhovedet ikke kunne diskutere CO₂-afgifter, og at man skulle passe på ikke at afspore debatten. Men tingene hænger jo sammen. Det er godt nok, at man taler om, at man vil have beskæftigelse, men hvis man ikke vil gennemføre de foranstaltninger, der er nødvendige, for at man kan have beskæftigelse, kan man heller ikke få den nødvendige beskæftigelse. Derfor er det urimeligt, når et flertal, der pålægger erhvervslivet milliardudgifter, tror, at man samtidig kan have en stor beskæftigelse, eller når Socialdemokratiet taler om, at man skal halvere forsvarsudgifterne, og at man skal sende de penge, der spares derved, til Østlandene. Jeg synes, der er noget, der mangler i logikken. Hvis man halverer forsvarsudgifterne, vil det vel betyde, at man mister ca. 20.000 arbejdspladser. Er det det, Socialdemokratiet ønsker? Tingene hænger nu engang sammen.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Jeg vil gerne begynde med at sige til hr. Klaus Hækkerup, at jeg tror, vi alle er kede af og utilfredse med, at der er over 300.000 ledige. Det beklagelige er bare, at Socialdemokratiet jo ikke fremviste bedre resultat, dengang dette parti havde muligheden, og derfor synes jeg ikke, man skal råde så højt. Hr. Klaus Hækkerup fremstillede det, som om nogle virksomheder slår sig ned i et område og så lukker og tager af sted igen. Dertil vil jeg gerne sige, hvilket jeg tror ligger helt i forlængelse af det, hr. Svend Heiselberg sagde, at der sandelig ikke er nogen, der har interesse i at lukke virksomheder; jeg tror, det er nødtvungent hver eneste gang.

Til fru Jytte Andersen vil jeg gerne sige, at jeg ikke kan se, at vi med hensyn til det uddannelsesmæssige er så forfærdelig uenige. Jeg tog UTB som udgangspunkt; nu taler vi også om lidt andet, men jeg tror ikke, der er de store meningsforskelle, og det har jeg heller ikke fornemmet i de tidligere debatter på det område.

Men når vi taler om indslusningsløn, vil jeg fastholde, at jeg virkelig mener, det er noget, som ville hjælpe herhjemme, og man skal jo passe på, når man sammenligner med forholdene i andre lande. Jeg vil gerne sige til fru Jytte Andersen, at det jo ikke er noget, jeg står og finder på her, eller noget, som bare Venstre siger. Der er altså mange, der har fremført det synspunkt igen og igen, og jeg tror, Socialdemokratiet har den misopfattelse, at man forsøger at hjælpe nogle, som man ikke hjælper. Jeg kender et hav af unge mennesker, som gerne ville have muligheden for, når de bliver 18 år, at fortsætte i et job, hvis der var lidt større lønspreddning, end vi kender det i dag.

Hvad angår rådighed, vil jeg gerne sige til hr. Poul Erik Dyrhund, at jeg har gjort opmærksom på, at Venstre har stemt for mange af de ændringer, der er sket, og det har vi gjort med tilfredshed. Men jeg har svært ved at definere det, for det, der er mit udgangspunkt i dag, er Socialdemokratiets udspil til området, og for øvrigt er det jo et spørgsmål, som vi nu skal have endevendt i de kommende måneder. I den forbindelse er det da muligt, at vi bliver nødt til at gå ind og diskutere de forskellige forhold. Men som udgangspunkt er det nu et forhold, man ikke helt må se bort fra, hvis vi stadig væk skal have arbejdsmarkedspolitikken til at fungere i dette land.

[Helge Sander]

I anledning af hr. Ole Vagn Christensens bemærkninger om indslusningsløn kan jeg kun sige, at vi er af den opfattelse, at det er en god foranstaltning, som vi tror vil fremme beskæftigelsen, og det skal jo ikke ses så isoleret, som hr. Ole Vagn Christensen fremstillede det. Der er andre væsentlige fænomener som fleksibilitet, deltid og en endnu større mobilitet på arbejdsmarkedet, der virkelig betyder noget.

Formanden:

Jeg har endnu en lang række korte bemærkninger i denne omgang. Vi skal også tænke på, at der er ordførere efterpå, som sidder og skal have afleveret deres indlæg, så vi må prøve på nu at komme til en ende på denne suite af korte bemærkninger.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Som en af de ordførere, der endnu ikke har haft ordet, kan jeg varmt tilslutte mig formandens bemærkninger. At jeg skal gøre det lovformeligt, er en anden snak.

Men jeg blev temmelig forundret over hr. Svend Heiselbergs bemærkninger. Nu skal jeg ikke sige, at hr. Svend Heiselberg har siddet og hørt hele debatten her i salen eller sådan noget, men det bedste, jeg kan sige om hr. Svend Heiselbergs bemærkninger, er, at jeg håber, han ikke har gjort det. Det er den eneste undskyldning, jeg synes man kan finde for det, som hr. Svend Heiselberg sagde.

Der er ingen her i salen, der overhovedet på noget tidspunkt, før hr. Svend Heiselberg træder op, drømmer om at diskutere virksomheder, som pludselig skal lukke af den ene eller den anden grund. Det er overhovedet ikke det, der er på dagsordenen i dag, og det er overhovedet ikke det, det handler om. Det handler om helt andre situationer, nemlig dér, hvor der er mulighed for en smule kontrol over tilstanden. Vi kan jo ikke gøre noget, hvis der pludselig sker et eller andet dramatisk og tingene falder sammen, som vi tilsyneladende oplever i disse timer. Men man kan gøre noget ved en lang række andre situationer, og det er udtrykkeligt dem, der er refereret til, også af de tidligere talere.

Men det, der forbløffer mig mest, og som får mig til at tage ordet, er, at hr. Svend Heiselberg er den første af regeringspartiernes ordførere,

der overhovedet tager ordet med hensyn til dagsordenen, og det, hr. Svend Heiselberg siger, er, at den dagsorden er hul i hovedet.

Det giver mig anledning til at spørge regeringen og regeringspartierne, om de virkelig er af samme opfattelse som hr. Svend Heiselberg, nemlig at det er hul i hovedet. For så tror jeg, der er én ting, vi skal gøre: så skal forslagsstillerne overveje at lave en skrapere dagsorden.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg vil gerne tilslutte mig det, som ordføreren for Det Radikale Venstre her gav udtryk for. Spørgsmålet er, hvem det er, der har hul i hovedet. Det er et interessant spørgsmål i sig selv, men derudover er det måske mest afgørende at få at vide, hvem der egentlig tegner firmaet, for så vidt angår Venstre. Hvis det er hr. Svend Heiselberg, så må vi have klar besked nu, så vi ved, hvor vi står i forbindelse med den videre behandling af vort forslag til dagsorden. Og jeg er glad for fru Lone Dybkjærs bemærkninger om, at denne sag er så vigtig.

Som jeg sagde i mit første indlæg, er det vigtigt, at lokalsamfundet får mulighed for at planlægge modgående initiativer for nye job, for uddannelsesforanstaltninger, for ordentlig arbejdsmarkedspolitik, når vi står foran større danske virksomhedslukninger af filialer eller afdelinger, eller der er tale om produktionsomlægninger, der indebærer masseafskedigelse. Det er det, det drejer sig om, må jeg sige til hr. Svend Heiselberg.

Det drejer sig ikke om en forsvarspolitisk debat i dag, lige så lidt som det drejer sig om en debat om rørledninger i Nordsøen og andre mere uformelle og formelle synspunkter; det er utraditionelle forsøg på at afspejle debatten, vi har været vidne til.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Der har været rejst spørgsmålet om regeringens og regeringspartiernes stilling til det dagsordensforslag, som er fremsat, og jeg kan sige, at det har der været en del overvejelser om.

Vi har ikke nogen særlig stor forberedelsestid til at tage stilling til dagsordensforslaget. Jeg fik faktisk først kendskab til dagsordensforslaget umiddelbart før begyndelsen af dette

[Arbejdsministeren]

møde og oven i købet ikke i den endelige udgave. Men lad det nu alt sammen ligge.

Vi er ganske enige i intentionerne bag dette dagsordensforslag. Vi er af den ganske bestemte opfattelse, at det er samfundsmæssigt gavnligt, at vi får mulighed for at planlægge i god tid. Det er selvfølgelig en fordel for lønmodtagerne. Men det er sandelig også en fordel for de samfundsmæssige institutioner, der har den planlægningsmæssige opgave med hensyn til at løse de problemer, som opstår i kølvandet på en sådan virksomhedslukning, der jo, som jeg har givet udtryk for tidligere, kan give ganske alvorlige komplikationer i lokalsamfundet.

Vi er altså meget positive over for intentionerne, også fordi vi naturligvis er opmærksomme på, at det ved en sammenligning af de danske forhold med udenlandske forhold ikke vil være vanskeligt at finde lande, som har strammere regler om varsling, end vi har her i Danmark. Jeg er lige ved at sige, at det vil være vanskeligt at finde lande, der har det modsat.

Men jeg er en smule betænkelig ved den procedure, som der er lagt op til i dagsordensforslaget. Jeg havde hellere set, at rammen havde været lidt videre, sådan at der havde været mulighed for at få parterne på arbejdsmarkedet stærkere ind på banen med hensyn til udformningen af den lovtækst, som nu åbenbart skal udarbejdes, idet det jo er helt oplagt, at dagsordensforslaget bliver vedtaget.

Jeg ved, at der er overvejelser også på europæisk plan mellem parterne på arbejdsmarkedet med hensyn til, hvordan man måske kan få mere ensartede forhold i de europæiske lande, og derfor havde jeg altså gerne set, at rammerne havde været lidt bredere, lidt videre, så at parterne fra arbejdsmarkedet havde haft større muligheder for at påvirke resultatet.

Men der skal ikke være nogen tvivl om, at jeg, da det jo bliver min opgave at udarbejde et lovforslag på baggrund af den her foreslåede dagsorden, vil forsøge inden for de rammer, der er til rådighed, at tage parterne med på råd om den konkrete udformning.

På den baggrund har vi efter nøje overvejelser regeringspartierne imellem besluttet – og det er det, jeg har til opgave at sige her – at vi undlader at stemme til den dagsorden, som er foreslået af de tre partier.

Formanden:

Jeg har endnu 7 anmodninger om korte bemærkninger på listen, så nu skal vi til at slutte dem.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Når jeg endnu en gang beder om en kort bemærkning, er det for at konstatere, at det trods to forsøg endnu ikke er lykkedes hr. Helge Sander at fortælle Folketinget, hvad det er for nogle personer ud af de 320.000 ledige, vi har, som ikke er til rådighed for arbejdsmarkedet.

Derfor – vi skal jo også, som formanden har været inde på, videre i dagsordenen – er jeg nødt til at konkludere og måske endda at gå så vidt som også at konkludere på hr. Helge Sanders vegne, at samtlige de 320.000 ledige, der i dag er på a-kasse-understøttelse, alle er til rådighed for arbejdsmarkedet.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Efter for tredje gang at have hørt hr. Helge Sander stå og udbrede sig om UTB-ordningen, syntes jeg, jeg var nødt til at gå herop og spørge: Er jeg gået forkert?

Jeg troede, at vi skulle diskutere, hvad der sker med, og hvad vi skal gøre for lokalsamfund, der bliver ramt af stor arbejdsløshed. Og det, jeg står og hører, er en helt generel markedspolitisk debat med inddragelse af masser af emner, der ikke har noget med sagen at gøre.

Her må jeg selvfølgelig complimentere arbejdsministeren, der holdt sig til emnet i sit indlæg, selv om han desværre ikke kunne stemme for den dagsorden, der foreligger, men det overrasker jo ikke.

(Kort bemærkning).

Duetoft (C):

Jeg må gøre hr. Nyrup Rasmussen ked af det, for i min ordførertale lidt senere under debatten kan jeg nok heller ikke komme helt uden om Nordsøledningen, men det skal vi vende tilbage til på det tidspunkt. I øvrigt vil jeg bare gerne stille et spørgsmål til fru Lone Dybkjær. Det er muligt, at jeg ikke kan læse indenad, men jeg vil gerne spørge, hvor der i denne dagsorden står, at pludselige virksomhedslukninger ikke vil blive ramt. Jeg blev

[Duetoft]

overrasket over at høre det i fru Lone Dybkjærs korte bemærkning, og jeg er da glad for den konstatering, som fru Lone Dybkjær kom med, men jeg kan bare ikke læse det ud af dette her. For mig at se vedrører dagsordenen virksomhedslukninger generelt, og der er ikke noget med, om de er pludselige eller ikke pludselige.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Jeg skal lade være med at kaste mig ud i en debat med fru Lone Dybkjær om, hvad der kan forundre fru Lone Dybkjær, for jeg er helt sikker på, at vi to aldrig vil kunne blive enige, når det drejer sig om erhvervspolitik, på grund af den indstilling til erhvervslivet, fru Lone Dybkjær har, nemlig at man bare kan lægge uanede byrder på erhvervslivet, uden at det kommer til at gå ud over beskæftigelsen.

Det er jo den opfattelse, fru Lone Dybkjær har haft, når det drejer sig om miljøpolitik, når det drejer sig om forsvarspolitik, som jeg har været inde på, og når det som nu drejer sig om virksomheder. Denne dagsorden bærer præg af at være sat sammen af en flok højtravende akademikere, der aldrig har prøvet andet end at få lønsedlen smidt automatisk ind gennem brevsprækken, og som intet kender til erhvervslivet og de forhold, der er ude på virksomhederne.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg må indrømme, at de sidste bemærkninger unægtelig var ved at slå mig lidt af pinden. Men min konklusion er, at jeg egentlig gerne vil indbyde hr. Svend Heiselberg til at komme og holde den samme tale i Det Radikale Venstre. Indimellem har jeg haft lidt brug for at pudse mit image af i forskellige sammenhænge, og jeg er helt overbevist om, at den dér svada kunne få min status til at vokse rimeligt. Og det vil jeg da være taknemlig for.

Men derudover vil jeg gerne til arbejdsministeren sige, at det kan være, hr. Svend Heiselberg nu har opnået noget, nemlig at regeringen kun undlader at stemme til dette dagsordensforslag, og det synes jeg ærligt talt er lidt slapt. Men det er jo selvfølgelig regeringens problem.

I øvrigt sagde arbejdsministeren, at regeringen ikke har haft så forfærdelig lang tid til at overveje alle disse spørgsmål, og at man strengt taget først fik dagsordenen lige inden mødet.

Vi har jo talt meget om en regering, der sidder. Og det, man kunne spørge sig selv om, er, om denne regering, når den sad, så ikke godt kunne tage telefonen og spørge, om der er dagsordensforslag på vej, og det har regeringen ikke helt for alvor gjort. Indimellem må det også være en regerings arbejde at tage de fornødne kontakter og spørge, om der er noget, den kan bidrage med, og måske også være en anelse aktiv i forbindelse med en sådan debat på anden vis end ved blot at holde en tale. Det har man i hvert fald set andre regeringer gøre, og det kan jeg anbefale også den nuværende regering. Derved ville man få den fordel, at man havde lidt længere tid.

(Kort bemærkning).

Risgaard Knudsen (S):

Det forekommer mig, at det nu begynder virkelig at blive interessant. Jeg må åbent og ærligt erkende, at jeg i min tid aldrig har oplevet, at et medlem fra en regerings parlamentariske bagland har fået en så alvorlig irettesættelse som den, vi for et øjeblik siden oplevede at venstremanden hr. Svend Heiselberg fik af arbejdsministeren.

Siden da har jeg noteret mig, at næstformanden i Venstres folketingsgruppe, hr. Mejdahl, er blevet tilkaldt, og det tager jeg som udtryk for, at næstformanden i Venstres folketingsgruppe er klar til at tage ordet, særlig med henblik på at Tinget nu får afklaret, om Venstre står bag arbejdsministeren i dennes alvorlige irettesættelse af hr. Svend Heiselberg, eller om Venstres folketingsgruppe står bag hr. Svend Heiselberg og dermed bringer sig selv i et modsætningsforhold til arbejdsministeren. Hvis det er det sidste, der sker, bliver eftermiddagen jo yderligere interessant; det må stå lysende klart for enhver.

Dermed er hr. Svend Heiselberg ikke frigjort, og jeg går ud fra, at hr. Svend Heiselberg kan få ordet for yderligere en kort bemærkning, som jeg tror han vil bede om, for jeg skal da være den første til at erkende, at der er selvfølgelig noget, der hedder, at man skal stemme og tilråde en regering ud fra sin egen overbe-

[Risgaard Knudsen]

visning. Og uanset arbejdsministerens meget alvorlige irettesættelse er jeg interesseret i at få hr. Svend Heiselberg på talerstolen, for at Folketinget kan få afklaret, om hr. Svend Heiselberg uanset arbejdsministerens alvorlige irettesættelse alligevel vil tilråde regeringen ikke at modtage den af hr. Nyrup Rasmussen, fru Lilli Gyldenkilde og fru Lone Dybkjær fremsatte dagsorden. Det tilbagestår stadig væk som et uafklaret spørgsmål, og det mener jeg Folketinget har krav på at få afklaret.

Jeg ser, formanden har rejst sig, og derfor skal jeg afholde mig fra at tage den anden korte bemærkning med, men jeg synes, jeg skylder pengeinstitutterne i Thy at tilkendegive, at der er medlemmer af Folketinget, der har noteret sig, at også Venstremanden hr. Svend Heiselberg er hamrende utilfreds med den måde, pengeinstitutterne i Thy behandler erhvervslivet på.

Formanden:

Og jeg skal bede medlemmerne notere sig, at korte bemærkninger er indtil to minutter.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Mens hr. Svend Heiselberg nu samler kræfter til at svare på hr. Risgaard Knudsens meget kontante og meget direkte og yderst velbegrundede spørgsmål, skal jeg måske til almindelig opbyggelse også for hr. Svend Heiselberg oplyse vedrørende ansvaret for den pågældende dagsorden, at det deler vi alle tre partier – også undertegnede, som jo i al ubeskedenhed heller ikke, lige så lidt som det gælder fru Lone Dybkjær og fru Lilli Gyldenkilde, er uden et vist kendskab til det virkelige liv; det synes jeg man skal være klar over.

Det næste var egentlig til arbejdsministeren. Nu har Socialdemokratiet i de sidste 4-5 år, så sent som i januar 1988 og senere i november 1988, gang på gang påvist, hvor stort et behov der var for at få længere opsigelsesvarsler, bedre varslingsregler til lokalsamfundet, så man kunne forberede tingene bedre i en indsats over for arbejdsløsheden. Jeg er glad for, at den dag er oprundet, hvor vi nu skal høre fra arbejdsministeren, at arbejdsministeren er enig i intentionerne, at andre lande har bedre regler, og at man derfor – hvad jeg skal beklage – vil indtage det heroiske standpunkt at undlade at stemme for dagsordenen.

Jeg havde som fru Lone Dybkjær hellere set et klarere standpunkt ud fra den erkendelse, arbejdsministeren selv var inde på, men det væsentligste, synes jeg, er trods alt, at vi efter så mange år og med det stærke behov, vi har haft for at få de bedre regler, nu omsider får dem. Det tror jeg er det første vigtige skridt, for at vi virkelig kan få sat noget i gang i lokalsamfundene med alle de opfølgende initiativer, der vil komme.

(Kort bemærkning).

Helge Sander (V):

Nu er det vel begrænset, hvor mange korte bemærkninger der kan være, men jeg bliver næsten nødt til at spørge hr. Poul Erik Dyrland, hvilke ændringer der var i 17. maj-forliget om rådighedsforpligtelsen. Jeg er meget opmærksom på, at der blev afskaffet et stykke papir, men hvor var det, der blev ændret?

Og så til hr. Rahbæk Møller, der siger, at jeg taler om UTB, og at det er et helt andet emne, der er på dagsordenen i dag. Jamen jeg sagde generelt om uddannelsesordningerne, at de er meget væsentlige, og også det, som fru Jytte Andersen omtalte, er særdeles væsentligt både nationalt og dermed også regionalt. Venstre har ikke noget ønske om at lave særordninger for visse regionale områder med hensyn til specielle uddannelser; derfor talte vi generelt også på dette felt.

Endelig skal jeg ikke vurdere hr. Risgaard Knudsens underholdningsværdi – den var tilsyneladende meget høj – men jeg skal meddele hr. Risgaard Knudsen, at Venstre selvfølgelig undlader at stemme til dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Glønborg (KRF):

Selv om jeg har stor forståelse for den alvor, hvormed hr. Risgaard Knudsen røgter sin opgave for Socialdemokratiet, nemlig at sidde og vogte på, om ikke der er en mulighed for at stille nogle helt dybtgående alvorlige spørgsmål, så vil jeg dog under hensyntagen til, at vi jo skal videre i denne debat om det, sagen drejer sig om, henstille til hr. Risgaard Knudsen, at han ikke insisterer på at få et svar. Vi er nogle andre, der har fundet ud af at lade være med at tage hr. Svend Heiselbergs udtalelser i sådanne situationer så alvorligt, at vi vil insistere

[Glønborg]

på at få svar. Og jeg synes, at hr. Risgaard Knudsen kunne gøre Tinget en tjeneste ved at gøre det samme.

Formanden:

Så er det fru Lilli Gyldenkilde for en kort bemærkning. Jeg gør opmærksom på – hvad jeg har sagt flere gange – at vi skal videre i debatten. Men der er jo nogle korte bemærkninger, som er provokeret.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg skal ikke uddybe min mening, eller hvad man kan have af meninger om det, hr. Svend Heiselberg har gjort, og jeg er da også sikker på, at han kommer op og svarer, men jeg synes da, man skal have forståelse for, at man altså nogle gange godt kan få blandet sådan noget som konkursloven sammen med andre virksomhedslukninger og sådan noget, når det går lidt heftigt til og man er blevet lidt ophidset over en dagsorden. Det vil jeg lade ligge.

Jeg synes, det interessante i denne sammenhæng – ud over hvad der ellers kan være omkring hr. Svend Heiselberg – er, hvad arbejdsministeren sagde i sin bemærkning heroppe. Arbejdsministeren siger, at intentionerne i det dagsordensforslag forstår han, for faktisk er det sådan, at vi ligger meget dårligt med den slags regler i Danmark.

Ja, det kan man sige. Jeg forberedte mig ved at få undersøgt, hvordan det egentlig ser ud i betragtning af den konkurrence, som det jo er, at vi stiller lønmodtagerne så dårligt her i landet set i forhold til andre lande. Og det viser sig, at der kun er ét land i EF, som har dårligere regler, end Danmark har. Og her går vi og tror, at vi har så gode regler i Danmark! Der er kun ét land, der har ringere regler end Danmark på dette område, og det er England. Og dér mener jeg ikke der er noget at samle på med hensyn til at skaffe folk i arbejde og hindre virksomhedslukninger osv.

Så jeg havde også ønsket, at regeringen havde kendt sin besøgelsestid nu og havde sagt: Vi skal med glæde lave nogle nye varslingsregler, for vi ved, de kommer alligevel. Og det ved regeringen jo godt.

Men hvorom alting er – det skal stå klart for enhver: Vi har så ringe regler her i Danmark, at kun England har dem ringere, så det er på tide, det bliver lavet om.

(Kort bemærkning).

Svend Heiselberg (V):

Jeg skal blot til hr. Risgaard Knudsen sige, at det, som arbejdsministeren har givet udtryk for, jo egentlig også var det, som jeg gav udtryk for. (*Munterhed*). Jo, at vi ikke ville stemme for dagsordenen. Jeg kunne aldrig drømme om at stemme for sådan en dagsorden, for den er nøjagtig sådan, som jeg har udtrykt det, og derfor stemmer jeg ikke for den.

I øvrigt har vi det ikke sådan regeringspartierne imellem, at vi går og rettesætter hinanden. Det lader vi Socialdemokratiet om – at have sådan nogle forhold.

(Kort bemærkning).

Poul Erik Dyrlund (S):

Foranlediget af hr. Helge Sanders spørgsmål vedrørende rådighedsbegrebet vil jeg sige, at jeg er helt på det rene med, at det kan være svært også for en Venstremand at have føling med, hvordan de arbejdsløse rundt omkring i landet føler det, hver gang Folketinget laver stramninger i selve rådighedsbegrebet. Men jeg kan hilse og sige, at hver evig eneste gang vi laver stramninger over for de arbejdsløse, virker det som en mistænkeliggørelse af den enkelte ledige, som er i sin fulde ret til at hæve sine dagpenge. Og situationen er altså den, at i og med at vi afskaffede det blandt arbejdsløse så forhadte jobsøgningsskema, så føler disse 320.000 mennesker, at vi i Folketinget har lavet en lettelse for dem.

(Kort bemærkning).

Risgaard Knudsen (S):

Jeg er ikke enig med hr. Glønborg i, at man sådan uden videre kan give de forskellige medlemmer af det høje Ting vidt forskellige prioriteringer. Der er da mangt og meget, jeg er uenig med hr. Svend Heiselberg i, men jeg mener alligevel, at hr. Svend Heiselberg har krav på, at jeg ifølge forfatningen og ifølge Tingets forretningsorden udviser den samme respekt over for hr. Svend Heiselberg, som de øvrige medlemmer af Tinget gør. Men her forstår jeg, at jeg ikke er helt på bølgelængde med hr. Glønborg. Hr. Glønborg mener, at man godt uanset forfatning og uanset Tingets forretningsorden kan nedprioritere. Hr. Svend Heiselberg, den nedprioritering ønsker jeg ikke at medvirke til.

[Riisgaard Knudsen]

Så har jeg jo set, at formanden for Venstres folketingsgruppe nu er blevet tilkaldt. Og jeg har set, at den politiske ordfører for Venstre også er kommet til stede. Jeg har også noteret mig, at hr. Svend Heiselberg har været kaldt til samtaler med de ledende Venstrefolk. Og det er vel den egentlige baggrund for, at hr. Svend Heiselberg så over for Tinget præciserede, at hr. Svend Heiselberg på samme måde som Venstres ordfører nu var klar til at kunne tilråde regeringen at modtage en dagsorden.

For det må jo være konsekvensen af, at man undlader at stemme. Hvis det havde stået til hr. Svend Heiselbergs første indlæg, så var der jo holdepunkt for den antagelse, at regeringspartierne burde have stemt imod dagsordenen. Men her har hr. Svend Heiselberg altså sadlet om, og det må jo være efter samtaler med de ledende folk i Venstres folketingsgruppe, og det bør vi så notere os, og notere os med tilfredshed.

Men jeg synes, det er af væsentlig betydning her at få afklaret, at også hr. Svend Heiselberg nu er parat til at tilråde den høje regering, at man modtager den foreslåede dagsorden. Det er jo i sig selv en meget væsentlig afklaring også af hensyn til den videre forhandling her i eftermiddag.

Formanden:

Vi vender os så igen til ordførerrækken.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Ved naturkatastrofer såsom ildsvåde, oversvømmelse m.v. kan man selvfølgelig få katastrofehjælp, og det er også rimeligt. Men hvis hele ens eksistensgrundlag pludselig bliver revet væk, når ens arbejdsplads lukker, den, man har været beskæftiget på i årevis – og ude i lokalsamfundene er det ofte sådan, at både mand og kone er på samme arbejdsplads – så er der ingen katastrofehjælp at få. Så er der kun arbejdsløshedsdagpenge eller bistand. Der er ikke katastrofehjælp til opbygning af en ny arbejdstilværelse.

Selvfølgelig rammer det her den enkelte familie hårdest, men det rammer jo også hele lokalsamfundet. Der bliver mindre skattegrundlag for kommunen, dvs. færre penge i kassen, samtidig med at der er øgede krav til, at kommunen har nogle midler at sætte i gang for.

SF har i tidligere debatter af samme art som i dag foreslået, at der oprettes en katastrofefond, når katastrofen rammer et lokalområde. Vi har vel alle i erindring Nakskovområdet, der kom i vanskeligheder med en katastrofalt høj ledighed. Det karakteristiske ved den sag var, at EF-midler fik man fat i, private investorer gik ind, pensionskasserne bidrog til bl.a. Lalandiafonden, mens staten brillerede ved ikke at bidrage. Og tovtrækkeriet omkring det faktum var så langvarigt, at det faktisk forsinkede igangsætningen af initiativer, og det var ærgerligt.

Der ligger som bekendt for tiden flere forslag til behandling om kommunernes muligheder for at gå mere aktivt ind, når skaderne sker, og det er ikke nogen hemmelighed, at vi gerne ser, at kommunalfuldmagten bliver udvidet betydeligt. Det er blokerende, at vi har en indenrigsminister, som absolut ikke vil være med til, at man f.eks. støtter iværksætterhuse, giver konsulentbistand til nye iværksættere m.v. Det er jo sådan noget, der er nødvendigt. I USA, som man vel ikke kan kalde socialistisk, har man for længst indset, at det er sådan nogle tiltag, der skal til, og dér støtter man med glæde lokalområdernes muligheder for at få de mange ideer til at blomstre eller at få de dårlige til at blive sorteret fra.

SF har også fremsat forslag om en kommunal erhvervs politik og en aktiv iværksætterpolitik, som også i den forbindelse, vi nu diskuterer, burde kunne iværksættes. Det vil hr. Rahbæk Møller fra SF uddybe lidt mere om et øjeblik. SF har lige fremsat et forslag om tryk i ansættelsen, herunder om varsling i lokalområdet, bedre opsigelsesvarsler m.v. Og vi har allerede været inde på, at Danmark er det land sammenlignet med øvrige EF-lande, som kun overgås af England med hensyn til dårlige regler på dette område. Vi kan simpelt hen ikke være bekendt, at vi lader danske lønmodtagere konkurrere på det punkt, at det er lettere at lukke virksomheder i Danmark, end det er i de øvrige lande.

Lokalområderne har i øvrigt også dårlige vilkår, når de får så sene varslinger; det har vi jo set. Jeg kommer fra en by, en region, hvor vi har prøvet det her mange gange. Jeg tænker på den gamle sag om Rank-Arena og den nye, vi står midt i, med Alcatel, som er multinationale selskaber, der har slået sig ned i Horsens. Så er

[Lilli Gyldenkilde]

der Tulipsagen, som har været omtalt, med Odder og Hammel, hvor det da heldigvis, som Venstres ordfører sagde, er lykkedes at få mange i gang igen. Men der er altså stadig væk 10 pct. af dem, som aldrig er kommet i arbejde.

Og det er jo det, vi slås med hele tiden. Havde varslingerne kunnet komme noget før, havde der været en katastrofefond, som kunne gå ind sammen med andre, så var man måske kommet i den situation, at de 10 pct. også var kommet i arbejde. Det er jo sådan noget, vi må arbejde for.

Vi lever i et samfund, hvor vi bruger milliarder om året på dagpenge. Nu er der heldigvis i øjeblikket tegn i sol og måne på, at mange indser, at det er dårlige penge, vi giver ud. Det var bedre, om vi brugte nogle af de penge til aktiviteter, så folk kunne komme i arbejde og ikke havde brug for arbejdsløshedspengene.

Så skal jeg lige sige til slut, at vi har brug for en uddannelseseksplosion i dette land. Det er jo noget af det, man også kan sætte ind med her, som kan hjælpe. For selvfølgelig er der nogle generelle forbedringer, der kan hjælpe lokalområderne, når det brænder på, og noget af det, vi kan gøre, er at tage yderligere fat i uddannelsesområdet.

Vi ved, at gode erhvervsledere i øjeblikket laver den ene kontrakt om uddannelse efter den anden med deres ansatte, og det, at en anden kan komme ind som langtidsledig i perioden, mens nogle er ude på uddannelse, gør jo, at det er en billig ordning. Og der er fire parter, der bliver glade: først og fremmest den pågældende, der får uddannelse, dernæst virksomheden, som får gode ansatte, der er godt uddannede, dernæst underviserne og endelig lokalområdet, som har brug for uddannede folk. Jeg synes, vi skal satse meget mere på den slags.

Jeg vil så i øvrigt sige, at jeg synes, at et lille stykke vej er vi da kommet i dag, i og med at vi får lidt bedre trygheds- og varslingsregler, efter at der nu viser sig et flertal for dagsordensforslaget. Det er jo dejligt, når jeg tænker tilbage på 1979, hvor vi sidst havde det store slagsmål om den sag, at det kan gå forholdsvis fredeligt til, at det kommer igennem i dag.

Rahbæk Møller (SF):

Det er yderst relevant, at dette emne er sat til debat. Hver eneste gang en stor virksomhed

lukker og dermed truer beskæftigelse og velfærd i et lokalsamfund, er der stort hurlumhej; der skrives og tales, men job kommer der ingen af.

Sådan behøver det ikke at være. I Landskrona formåede svenskerne at lukke byens største arbejdsplads, Öresundsvarven, stort set uden en stigning i arbejdsløsheden. I Nakskov derimod betød værftslukningen en ødelæggelse af beskæftigelsen i lokalområdet, som egnen først nu 6 år senere er ved at komme ud af. En sammenligning af disse to tilfælde kan lære os meget om, hvad Danmark gør forkert.

For det første skal større afskedigelser eller hele lukninger varsles i god tid, som også fru Lilli Gyldenkilde nævnte det; det står også i den dagsorden, vi senere vedtager. Kun derved er det muligt at forberede en indsats.

For det andet skal der penge til. I Landskrona kostede det den svenske stat 100 mio kr. at redde beskæftigelsen. SF har nu gennem flere år ved de årlige finanslovaftemninger foreslået afsat penge til en katastrofefond; endnu er det ikke lykkedes at komme igennem med det.

For det tredje skal der en erhvervsmæssig indsats til. Der skal naturligvis også arbejdes på det arbejdsmarkedspolitiske og det uddannelsespolitiske område, men som det siges i rapporten »Projekt Nakskov« fra Arbejdsmarkedsdirektoratet, hjælper det nu engang ikke at satse på arbejdsanvisning eller uddannelse, hvis der ingen job er at anvise eller uddanne til. For blot at bringe et kort citat fra rapporten:

»Set ud fra et beskæftigelsesmæssigt synspunkt giver den svenske model imidlertid en større grad af sikkerhed med mindre økonomiske, psykiske og sociale følgevirkninger for den enkelte og dennes familie, idet den stærkt koordinerede omstrukturering ved lukningen af de svenske værfter har medført, at kun få procent af værftsarbejderne blev ledige.«

Det er væsentligt i denne forbindelse at slå fast, at penge alene gør det ikke. I Nakskov blev der faktisk sat ret mange penge ind fra forskellig side, sammenlagt flere end der blev ofret på Landskrona, men effekten var langt mindre, fordi der ikke blev brugt erhvervspolitiske virkemidler, og fordi der ikke blev sat ind i tide.

For det fjerde er det nødvendigt, at lokale myndigheder har erhvervspolitiske instrumen-

[Rahbæk Møller]

ter at spille på. Her har kommunalfuldmagtens snærende bånd spillet en meget negativ rolle i Danmark, og det er ikke blevet bedre, efter at vi er blevet forsynet med den nuværende indenrigsminister. Her ser forholdene heldigvis ud til at blive bedre. Som udløber af den forespørgselsdebat om kommunernes erhvervs politik, som vi havde i foråret på SF's initiativ, ligger der nu en række forslag i Erhvervsudvalget, der kraftigt retter op mulighederne, hvis vi tager det bedste fra de forskellige forslag.

Endelig for det femte er det nødvendigt, at Danmark opgiver sin nationale selvgothed og finder ud af at lære af andre lande, når der er noget, de kan klare bedre. Det er et selvstændigt udtryk for danske politikeres ligegyldighed over for de arbejdsløse, at intet politisk organ har gidet bevæge sig over på den anden side af Øresund for at lære af erfaringerne dér. Jeg håber, at også denne debat inspirerer til, at vi nu tager den tur. En række indlæg kunne tyde på, at der er et stort behov for at lære noget.

Nu var værftslukningerne i Nakskov og Landskrona særlig store og dramatiske begivenheder, men i mindre målestok sker det samme jævnlige: en virksomhed lukker, og et lokalsamfund må opleve en kraftig stigning i arbejdsløsheden. Også her kan vi lære af svenskerne; det svenske tryghedsråd går ind og forsøger at finde potentielle iværksættere blandt de ansatte, når en lukning af en virksomhed varsles. Erfaringerne viser, at 20 pct. af de ansatte faktisk tumler med iværksættertanker, og at halvdelen af disse er så realistiske, at de bliver til noget. Tryghedsrådet har på den måde hjulpet 5.000 virksomheder med gennemsnitligt 5 ansatte i gang.

Også i Tyskland kan vi lære noget, både når det drejer sig om at rekonstruere lukningstruede virksomheder og om at hjælpe nye virksomheder i gang. I Danmark er der hidtil sket det, at aviserne har været fulde af historier om borgmestre, der mødes med ministre og folketingsmedlemmer, når der sker en lukning, og så sker der i øvrigt ikke andet.

Den dagsorden, som vi om ikke så længe vil vedtage, vil bringe én af de nødvendige brikker på plads, men den er ikke tilstrækkelig god til at sikre, at det problem, som vi diskuterer her i dag, faktisk bliver løst.

Kim Behnke (FP):

Det er en forunderlig debat, vi har i dag. De fleste ordførere nøjes med at konstatere, at Jeppe drikker; de færreste spørger: Jamen hvorfor drikker Jeppe? Eller sagt på en anden måde: Hvorfor lukker virksomhederne? For det er der jo en grund til.

Når så enkelte ordførere har tilladt sig sporadisk at komme med eksempler på, hvor dobbeltmoralisk man er f.eks. fra Socialdemokratiets side, så bliver der med meget hård hånd eksekveret: Det er ikke det, vi taler om i dag! Det, vi taler om i dag, har Socialdemokratiet valgt skal være på deres præmisser. Man har på dagsordenen sat et enkelt punkt, og så kører man et ideologisk skoleridt, hvor man ikke tillader, at nogen som helst kommer med bemærkninger ud over, hvad hr. Nyrup Rasmussen føler er opportunt i dag. Og man kan selvfølgelig godt vælge at føre folketingsdebat på den måde, men lad mig med det samme sige, at sådanne retningslinier vil jeg under ingen omstændigheder mene er bundet af.

Efter min mening er det langt vigtigere at se på, hvad der egentlig er årsagen til, at vores virksomheder lukker. Det er kedeligt at skulle komme med den gamle floskel »hvad sagde jeg?«, men ikke desto mindre sker det jo gang på gang, år ud og år ind, hver eneste gang Folketinget vedtager den ene absurde lovgivning efter den anden, at ordførere for særlig Fremskridtspartiet går på talerstolen og siger: Kære venner, hvis I vedtager det her, så betyder det, at vi mister arbejdspladser, så betyder det, at vi får forringet beskæftigelse. Men nej, nej, nej. For man er så optaget af den enkelte lille sag, at man ikke kan komme ud af salen hurtigt nok og fortælle, hvor dygtig man har været til at vedtage en ny lov. Så går tiden, årene går, beskæftigelsen falder, og så har man endnu en adkomst til at komme med disse mere eller mindre tilfældige forslag.

Her havde vi så for en gangs skyld i sidste uge et eksempel på, at tiden, fra man vedtager noget, og til konsekvensen er der, var kortet helt ned til et enkelt døgn. Dermed var der ikke en eneste i den danske befolkning, der var i tvivl om, at for de personer og de partier, som var så interesseret i at køre ideologisk skoleridt, var konsekvensen der med det samme. Og uanset at hr. Nyrup Rasmussen ikke mener, at det er tilladt i dag at sige »Nordsøen« eller si-

[Klim Behnke]

ge »rørledninger«, så er sandheden jo den, at de samme tre partier, som nu ønsker at vedtage denne dagsorden, i sidste uge var så optaget af at føre ideologi i forhold til det, der foregår i Nordsøen, at man var flintrende ligeglad med, hvor mange arbejdspladser det koster, flintrende ligeglad med, hvor mange nye investeringer der gik tabt på gulvet. Jo, for man havde en ideologisk sag, og den skulle gennemføres med vold og magt, uanset hvad resultatet ville være.

Havde det nu været en traditionel sag i form af et traditionelt lovforslag, så kunne der være gået 1 eller 2 år, før man for alvor så konsekvenserne af det, men heldigvis var konsekvenserne der allerede dagen efter, og derfor fik vi i allerhøjeste grad udstillet, hvordan tingene fungerer her i Folketinget.

Det er dobbelt moralsk at holde forespørgselsdebatter som denne her, hvor man holder lange taler om, hvor vigtigt det er at få gjort noget ved de problemer, der er rundt omkring i lokalsamfundene, når det er de samme politikere, når det er de samme partier, der ikke har nogen som helst begrænsninger, når det gælder om at genere dansk erhvervsliv, gøre det sværere at drive en erhvervs virksomhed og i hvert fald gøre det stort set umuligt at starte nye erhvervs virksomheder.

For hvad er det for betingelser, man har, når man er erhvervsdrivende i Danmark? Det er jo ikke, som det bliver berettet, at man, bortset fra England, har de letteste forhold, når det gælder om at få lov til at afskedige folk. Man får det til at lyde, som om det er enhver dansk erhvervsleders største ønske at kunne afskedige flest mulige mennesker. Det er jo ikke tilfældet. En hvilken som helst dansk erhvervsleder har én interesse, og det er at få virksomheden til at blive drevet godt, og en virksomhed, der er drevet godt, er selvfølgelig en virksomhed, der har mange tilfredse medarbejdere. Men det ser man bort fra. Man udvælger sig et enkelt lille punkt, og så stirrer man sig fast på det og siger: Ha, ha, der kan vi se, at dansk erhvervsliv jo bare kan fyre deres medarbejdere og skalte og valte med medarbejderne, som de har lyst til.

Man glemmer igen at se på, hvad det er for absurde restriktioner, hvad det er for skattelejning, hvad det er for arbejdsmiljølovgivning, hvad det er for miljølovgivning, og i det hele taget hvad det er for et offentligt bureau-

krati, det danske samfund byder danske erhvervsledere. For det er jo dér, årsagen til, at virksomhederne må lukkes, er.

Dermed være ikke sagt, at man slet ingen konkurer ville have, hvis man ændrede mangt og meget i det danske samfund. Nej, for konkurer i den dynamiske erhvervsudvikling er sådan set godt nok. Jeg kan da kun glæde mig over, hvad Industrirådets Bent le Fèvre udtalte i Dansk Industri fra 8. april 1991: »Det er i sidste ende retten til at gå konkurs, der sikrer, at virksomhederne producerer de varer, markedet vil betale for.« Det er rigtigt sagt, og derfor skal vi ikke, hver gang der er en virksomhed, der er ved at gå konkurs, sætte alle disse ressourcer ind for at undgå konkursen, som der tales om. Konkursen er med til at rydde op. Konkursen er det samme, som når man klipper de halvvisne blade af busken. Det gør man, for at de friske grene kan blomstre tilsvarende meget bedre.

Men ikke desto mindre er det tilbagevendende spørgsmål: Hvorfor går det så så dårligt for dansk erhvervsliv?

Hvorfor er 40 pct. af danske virksomheder i en situation, hvor opgørelser tydeligt viser, at de tærer på deres egenkapital, og at de for manges vedkommende står med den ene fod på et stykke vådt håndsæbe og den anden på konkursen?

Det er jo ikke, fordi omverdenen ikke tilsmiler Danmark. Aldrig har vi været i stand til at eksportere så meget, som vi gør i øjeblikket. Nej det, der er det tilbagevendende problem, er, at overalt i den offentlige danske administration – og det er lige fra byrådsudvalget til vedtagelser her i Folketinget – gør man alt, hvad man kan, for at genere danske erhvervs virksomheder. Det er ikke nok bare at koncentrere sig om at bevare de virksomheder, vi har i øjeblikket. Det er i virkeligheden et dybt, dybt konservativt syn, de tre partier, der står bag dagsordenen, har. Jamen hvis de nuværende virksomheder er nogle dårlige virksomheder, så lad os da få dem lukket og i stedet for få stiftet nogle nye, gode virksomheder.

Betingelsen for, at det kan lade sig gøre, er, at man i kommuner, i amter og i statslige organer er parat til at sige ja og give det grønne stempel den dag, der er en, der står parat med et projekt. Men sådan foregår det jo ikke. Vi ved fra kommunalbestyrelser og amtsråd,

[Kim Behnke]

hvordan Socialdemokrater og SF'ere går i forreste række, når det gælder om at forhindre virksomheder i at starte; hvordan man gerne gør den mindste lille kapitel 5-godkendelse til et storpolitisk emne for at pleje egne interesser over for vælgerne, hvis man sidder i et amtsråd eller i et byråd, vel vidende, at efter tre eller fem år gider den pågældende iværksætter ikke vente længere, så flytter vedkommende til Slesvig eller til Malmø, og så har vi tabt arbejdspladserne, så er de tabt for evigt. Det er det, der er problemet i dansk politik: den udprægede dobbeltmoral, der er blandt de partier, som i dag står bag denne dagsorden, men som ellers erklærer sig ideologisk som værende socialister.

Vi skal ikke tro, at vi ved en debat som denne kan udligne de forskelle. Der er en meget, meget markant forskel mellem de ideologiske interesser, Socialdemokratiet og SF har, og de ideologiske interesser, som f.eks. Fremskridtspartiet har. Vi siger klart og utvetydigt, at det, der skal til, er, at vi skal have mindre stat, mindre offentlig sektor og mere privat sektor. Og det får vi altså ikke ved at vedtage absurde dagsordener som denne om, at virksomhederne skal varsle i så og så lang tid. Nej, virksomhederne skal have lov til at afskedige og ansætte medarbejdere i det tempo, der passer virksomhederne.

Hr. Nyrup Rasmussen vil gerne have, at vi kun diskuterer de regionale problemer i dag, og derfor skal jeg henvise til resultaterne af en undersøgelse, Kommunernes Landsforening har offentliggjort i den publikation, de kalder »Kommunal Erhvervspolitik 1991«. Man har spurgt landets borgmestre, hvad de tror, der skal til for at få erhvervsaktiviteterne til at blomstre. 74 pct. svarer, at de tror, der skal et øget erhvervsfremmearbejde til, 71 pct. svarer, at de tror, man skal pleje de eksisterende virksomheder, og 69 pct. svarer, at man skal have en bedre arealplanlægning, så vil de tro, at der kommer flere virksomheder. Punkt for punkt viser det sig, at der er en afgrundsdyb forskel mellem de teoretiske ideer, man har rundt om i byrådene, og de konkrete behov, erhvervslivet har. Derfor hjælper dette her ikke noget. Man kan ikke planlægge sig ud af disse problemer; hvis det var tilfældet, havde Danmark i dag haft en overbeskæftigelse på adskillige millioner mennesker. Det virker ikke. De sidste 50

års socialdemokratiske politik har vist: Det virker ikke!

Fremskridtspartiet har for at præstere nytænkning fremsat et beslutningsforslag, der hedder nr. B 24. Bl.a. hr. Nyrup Rasmussens parti, der jo ellers så gerne vil tale om regional erhvervsudvikling, brugte – eller skal jeg sige misbrugte – ordførerskabet til at fortælle om forskelle og ligheder mellem kommunistpartiet og Socialdemokratiet, så det var, hvad vi fik ud af det, den dag det blev behandlet her i Folketinget. Men det konkrete forslag ligger i Folketinget, så hvis hr. Nyrup Rasmussen vil noget med debatten i dag, kan han støtte det nævnte forslag.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Det er næsten synd at gøre opmærksom på det, men jeg synes, jeg er nødt til at sige, at det, som hr. Kim Behnke har brugt størstedelen af sin taletid til at påvise det tåbelige i, nemlig at forlænge ikkelevedygtige virksomheders levetid ved hjælp af tilskud, heller ikke er det, vi ønsker, i hvert fald ikke fra SF's side. Jeg tror heller ikke, det gælder nogen af de to andre partier. Der skal helt andre boller på suppen. Når en virksomhed lukker, skal der gøres noget.

Svenskerne har vist, at det kan lade sig gøre med udgangspunkt i en død virksomhed at få en masse levende op at stå ved at tage udgangspunkt i f.eks. iværksættertanker hos de nu afskedigede tidligere ansatte. Det har vist sig i Sverige og i Tyskland, at det har en stor betydning. I Danmark har vi været sløve, vi har ikke gjort noget. Det er de ideer, vi skal frem til, og ikke det, som hr. Kim Behnke brugte så stor energi til at tale imod.

(Kort bemærkning).

Ole Vagn Christensen (S):

Jeg skal ikke genoptage diskussionen om de regionale erhvervszoner, men jeg vil bare af hensyn til rigtigheden, også i det, der bliver skrevet, gerne gøre hr. Kim Behnke opmærksom på, at den situation, som vi tog stilling til, var, at Fremskridtspartiet, da vi behandlede Socialdemokratiets forslag, og da vi behandlede det radikale forslag, havde en fantastisk negativ oplevelse af det, som dér var lagt frem, og

[Ole Vagn Christensen]

at hr. Kim Behnke med sit forslag trak nogle andre synspunkter ind om erhvervspolitikken. Det, jeg påpegede ved den anledning, var, at vore synspunkter, De Radikales såvel som Socialdemokratiets, var lige så væsentlige.

Men jeg sagde også, at Fremskridtspartiet selvfølgelig var velkommen til at være med i en saglig drøftelse vedrørende alle forslag; så måtte vi nå frem til det, der var det oprigtige, og det, der ville være det rigtige for en moderne erhvervspolitik. Der var meget i det, Fremskridtspartiet lagde frem, som i hvert fald ikke ville have de positive virkninger, der blev givet udtryk for i bemærkningerne.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Rahbæk Møller vil, når debatten er forbi, kunne forvisse sig om, at det var korrekt citeret, når jeg påstod, at der af ordførere for partierne bag dagsordenen i dag er blevet talt om, at når man står over for en virksomhedslukning, skal medarbejderne med ind og forhandle, om man ikke godt kan køre den videre. Der skal være nogle fonde, som kan træde til osv. osv.

Så er det, vi må gøre opmærksom på, at det er fuldstændig fejlagtigt at tro, at man kan holde liv i virksomheder, der er på vej til at dø, og at det er spild af gode samfundsressourcer at gøre det. Lad falde, hvad ikke kan stå, og lad os så i stedet bruge kræfterne på at få et erhvervsklima her i landet, så der stiftes tifold nye virksomheder i stedet for dem, der falder fra. For der skal være nogle, der falder fra i den anden ende, det andet er dyb konservatisme ud over alle grænser.

Må jeg så sige vedrørende det forslag, som Fremskridtspartiet har fremsat, beslutningsforslag nr. B 24, at når man betvivler de positive virkninger, kan jeg kun henvise til, at der andre steder rundt om i verden er næsten 2 millioner mennesker ansat i sådanne erhvervszoner. Så det har vist sig i mange andre lande, bl.a. i de fleste EF-lande, at det kan lade sig gøre.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Man får en gang imellem en fornemmelse af, at det indgår som et selvstændigt led i Frem-

skridtspartiets måde at agitere på at tale om noget andet end det, der bliver fremført heroppe fra talerstolen.

Jeg er helt enig i det, der blev sagt før af hr. Rahbæk Møller. Det, sagen drejer sig om, hr. Kim Behnke, er jo, at de virksomheder, de koncerner, der har en afdeling eller en virksomhed liggende i et bestemt område, og som led i større strukturomlægninger når frem til, at man må lukke den pågældende virksomhed, disse koncerner har i god tid i deres planlægning indbygget langsigtede overvejelser om, hvordan man tilrettelægger sin produktion. Det kan man så være enig eller uenig i. Jeg mener nok, at der på en række felter er sket alt for hastige lukninger af virksomheder, der i andre situationer ville have udmærkede overlevelsesmuligheder. Men det skal vi bare ikke blande sammen med denne debat.

Hr. Kim Behnke kender udtrykket, tror jeg, strategisk planlægning, at tænke ud over sit eget budget, at tænke i langsigtet, fornuftig personalepolitik. Og hr. Kim Behnke ved måske også, at der blandt praktiske erhvervsfolk og folk med indsigt i de dele er enighed om, at den tid for længst er forbi, hvor det gjaldt om at flytte mest muligt rundt på medarbejderne mellem forskellige virksomheder. I virkeligheden bliver perspektivet i 1990'erne for det gode arbejdsliv også i virksomhedernes interesse: man skal passe på sine medarbejdere, man skal efteruddanne dem, det gælder om at opbygge en god, fast stab af medarbejdere, der kan indgå i den dynamik, vi jo alle taler om.

Dette årti er ikke til, hr. Kim Behnke: lad falde, hvad ikke kan stå. Det hørte til liberalismens tidligere skribenter, som hr. Kim Behnke vistnok gør klogt i at lade blive på hylderne. Nu drejer det sig om at tænke i en helt ny form for dynamik og konkurrenceevne, i langsigtet personalepolitik, i ordentlig efteruddannelsesindsats og i investeringer, der strækker sig over en lang periode. Papirmøllen i Næstved var ikke blevet lukket, hvis man havde planlagt ordentligt og investeret i fornyelse af sit produktionsapparat. Det er også det, sagen må koncentrere sig om.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg synes, at hr. Kim Behnke bør være den siddende regering meget taknemlig, for det

[Lilli Gyldenkilde]

glemmes helt i hele tummelen her i dag med så den ene og så den anden ordfører, at regeringen heller ikke agter at foretage sig noget. Regeringen vil oprette en tænketank, har jeg hørt, og det skal der ikke siges grumme ord om, det er udmærket. Det er da også udmærket, at der nedsættes et ekspertråd, der skal arbejde videre; det skal jeg ikke sige noget til, for ellers vil de slet ikke gøre noget. Så jeg synes, hr. Kim Behnke må være evig taknemlig i stedet for at kaste sig ud i at skælde ud på de andre partier, som har villet foretage sig en lille smule og i hvert fald sikre, at lokalområderne bliver var-slet, når der sker virksomhedslukninger.

Men det er hr. Kim Behnke så utilfreds med, og han siger: Lad falde, hvad ikke kan stå. Jamen tænk hvis man generelt havde gjort det i Danmark, hvor havde vi egentlig så været henne? Jeg kommer fra en by, som jeg tidligere har fortalt om, hvor vi den ene gang efter den anden har set multinationale selskaber købe virksomheder op. Først var det Arena, som blev til Rank, så var det Alcatel Kirk, som tidligere var Kirks Telefonfabrikker. Og jeg kan fortælle, at hvis ikke nogen hurtigt havde kastet sig ind i at skabe kontakter, og hvad ved jeg, i forbindelse med den sidste lukning af Alcatel Kirk, som ikke er helt afsluttet endnu, havde der stået 600 mennesker på gaden, og der var ikke kommet andre produktioner i gang. Men fordi der var så mange, der gik i gang med at finde ud af, hvad man kunne bruge arbejdskraften til – for vi har en god, veluddannet, dygtig arbejdskraft i elektronikindustrien – fandt man muligheder for nogle nicheproduktioner, man fandt nogle deroppefra, som var i stand til at starte det og køre videre, og det var godt. Havde vi ikke fået de arbejdspladser til Horsens, havde det set endnu værre ud.

Hr. Kim Behnke forstår åbenbart ikke, at vi taler om mellemstationen, før alt falder ned om ørerne på os, og det er altså piskende nødvendigt, at der er nogle muligheder og nogle midler til at sætte noget i gang. Ellers kan vi blive ved med at betale 30, 40, 50 mia. kr. i dagpenge til ingen nytte, for så vi kommer ikke videre.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det er efterhånden en interessant udlægning, vi får af den dagsorden, der skal stemmes

om siden, for der står intet som helst i den om, at det kun er, hvis det er multinationale koncerner, der vil omorganisere, eller, med hr. Nyrup Rasmussens ord, i tilfælde af, at man er inde i strategisk planlægning. Der står: »I tilfælde af afskedigelser ved større virksomhedslukninger«.

Der står ikke noget om alle de andre fine ord, og om, at det kun gælder i alle disse små tilfælde. Det betyder, som dagsordenens ordlyd er, at den dag, et dansk slagteri er så uheldig at miste f.eks. eksporten til det japanske marked, eller, som man har gjort på det seneste, miste eksport til det amerikanske marked på grund af dollarkursen og pludselig fra den ene dag til den anden må erkende, at produktionslinien går i stå, så er der ikke tale om dårlig planlægning el.lign., så er der tale om, at det er markedet, der tvinger virksomheden til f.eks. at sende nogle hundrede mand på gaden. Så kan man ikke overholde alle disse tidsfrister, og så kommer man fra S og SF med bål og brand og pålægger virksomheden bøder, gebyrer osv. med det eneste resultat, at de også er nødt til at lukke nogle andre afdelinger, fordi man ikke kan plukke håret af en skaldet.

Lad mig sige med hensyn til hr. Nyrup Rasmussens flotte ord om, at for 1990'ernes erhvervsvirksomheder gælder det om personalepolitik, efteruddannelse osv., at det hjælper ikke noget, hvis der ikke er kunder til det produkt, man laver, så kan man have nok så god en personalepolitik.

Fru Lilli Gyldenkilde siger, at så må jeg være tilfreds med regeringen, der ikke vil foretage sig noget som helst. Nej, det er jeg ikke, og derfor har Fremskridtspartiet fremsat beslutningsforslag nr. B 24, hvor der punkt for punkt på 23 sider bliver redegjort for, hvordan vi kan få afbureaukratiseret det danske samfund, hvordan vi kan få givet virksomhederne en erhvervsret, så de ikke skal tigge og bede alle mulige administratorer rundt omkring om lov til at starte en ny virksomhed. Det er det, der skal til, fru Lilli Gyldenkilde, og selvfølgelig ikke, at vi bare bliver ved med at give så mange penge ud til de arbejdsløse.

(Kort bemærkning).

Pia Larsen (V):

I fortsættelse af fru Lilli Gyldenkildes bemærkninger om, hvad der kan gøres lokalt,

[Pia Larsen]

kan jeg da godt minde om, at der er mange virksomheder – og heldigvis flere og flere – som selv gør noget, når de er i en lukningssituation, for at hjælpe deres medarbejdere. De giver dem jobsøgningskurser, og de indrykker fælles annoncer om de kvalifikationer, de pågældende medarbejdere har. Så der udvises også fra virksomhedernes side samfundssind og interesse for, at medarbejderne skal beskæftiges andet sted, når man ikke selv er i stand til at beskæftige dem mere. Det synes jeg ikke vi her Folketinget må glemme.

(Kort bemærkning).

Nyrup Rasmussen (S):

Det kan føre os langt omkring sådan at gennemgå strukturproblemerne og behovet for længere planlægning i vore danske virksomheder, hr. Kim Behnke. Jeg synes nok, jeg må sige, at de større virksomhedslukninger eller produktionsindskrænkninger, vi alle har kendskab til, kan deles i to grupper. Den ene gruppe er den, der har taget konsekvensen af deres egen planlægning, som enhver fornuftig virksomhed har i dag, har inddraget medarbejderne op til et helt år i forvejen, har udarbejdet gode efteruddannelsesplaner, ordentlige samtaler og ordentlige kontakter til lokalsamfundet, så man ikke risikerer, at man bare sparker de ledige ud i passiv dagpengemodtagelse. Jeg må også sige, at det eksempel, hr. Kim Behnke kom med om valutakurser, næsten er det dårligst tænkelige eksempel, man kan komme med. For, hr. Kim Behnke, det er jo netop i den slags situationer, hvor der er behov for ro i sindet, hvor der er behov for, at man i stedet for panikagtigt at afskedige 100, 200, 300 medarbejdere retter henvendelse til lokalsamfundets uddannelsessteder og siger: Skal vi nu ikke udnytte situationen, indtil vi får skiftet markedet eller tilpasset os, og sende vore medarbejdere på efteruddannelse eller skabe andre former for aktiviteter, så vi slipper for at sparke folk ud for derefter at skulle igennem en helt ny form for omskolingsforanstaltning, når de har været væk tilstrækkelig længe?

Det er dårlige eksempler, og det er eksempler, som på en underlig måde illustrerer for mig, at en del af Fremskridtspartiets politik vel også er at appellere til de svageste sider i danske erhvervslederes tænkning. Jeg må i virkeligheden advare erhvervslederne mod at tro

på, at i 1990'erne overlever man bedst ved ikke at stille krav til sig selv og til virksomhederne.

Virksomhederne har også et ansvar, hr. Kim Behnke, et samfundsansvar, som vi i dag har taget et skridt i den rigtige retning for at få præciseret. Vi skal ikke bruge Fremskridtspartiets beslutningsforslag. Det er ikke Hongkong-situationer, vi skal skabe i Danmark. Det er et godt dansk land, der skal videreudvikles med den tradition, vi har for samtale og samarbejde og ordentlig planlægning. Og det er det, debatten i dag drejer sig om, hr. Kim Behnke.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg tror, der sker mange gode ting i Hongkong, og jeg tror, at hvis man havde kopieret nogle af de mange gode ideer, der er blevet fostret i Hongkong, havde vi haft overbeskæftigelse i Danmark.

Men jeg kan forstå, at det slet ikke er det, Socialdemokratiet er interesseret i. Nej, det er meget mere interessant for hr. Nyrup Rasmussen at vurdere, hvordan dansk erhvervsledere skal sidde bag skrivebordet og tilrettelægge deres virksomhed. Men det er det hverken hr. Nyrup Rasmussens, Socialdemokratiets eller Folketingets opgave at blande sig i. Virksomhederne skal have frihed til at afvikle eller videreføre deres virksomheder efter deres egen vurdering og ikke efter hr. Nyrup Rasmussens vurdering.

Og med hensyn til, hvordan disse virksomheder skal varsle: Jamen der står intet i dagsordenen om, hvilke undtagelsesbestemmelser der er. Hvornår er der tale om udefra kommende ting, som virksomheden ikke selv kunne have haft med i sin planlægning, og hvornår er der tale om disse eksempler, som hr. Nyrup Rasmussen nævner, nemlig hvor den multinationale concerns hovedkvarter i New York beslutter, at nu gider de ikke længere have den danske afdeling åben? Skal de i god tid sørge for at meddele det, og hænger de i modsat fald på denne straf i form af at skulle betale løn til nogle medarbejdere, de ikke kan beskæftige? Og det er jo ikke nok blot at feje eksemplet med skinkeproduktionen til USA af bordet og sige: Jamen så må man finde ud af et eller andet. Hvem skal betale løn til medarbejdere, som ikke deltager i en produktion, indtil valutakurserne ændrer sig igen? Er det staten, altså

[Kim Behnke]

skatteyderne, der skal betale det? For så er det alle de andre virksomheder, det går ud over. Eller er det den enkelte virksomhed, som hr. Nyrup Rasmussen vil tvinge til at udbetale løn til nogle medarbejdere, som rent faktisk ikke udfører et stykke arbejde, fordi der ikke er noget arbejde at udføre?

Alle disse spørgsmål melder sig efter vedtagelsen af denne dagsorden. Den er et slag i luften; det ser flot ud, men det bliver ikke til noget som helst andet end et slag i luften.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Det var dog en utrolig masse ord, et slag i luften kan afstedkomme. Og derfor er dette dagsordensforslag jo heller ikke et slag i luften; det er udmærket.

Jeg ved ikke, om hr. Kim Behnke ved det, men vi har faktisk i forvejen nogle regler på disse områder. De er ikke gode nok, de skal gøres bedre. Men der er regler på området i øjeblikket, og det er klart, at når et lovforslag skal udarbejdes, må de partier, som står bag dagsordenens tekst, sætte sig ned og se på dem – givetvis må vi det. Vi står ikke på bar bund. Der findes regler i forvejen, som vi blot gør lidt bedre. For det er jo ikke sådan, at Danmark er den bananrepublik, som hr. Kim Behnke fra Fremskridtspartiet ønsker sig det skal være. Eller var det et nyt Hongkong? Ja, det kommer vist ud på ét.

Duetoft (CD):

Efter de sidste ordvekslinger har jeg meget lyst til at minde om, at da man i de socialistiske lande i de seneste år gik rundt og drømte om, at nu skulle der skiftes til markedsøkonomi og et kapitalistisk system, drømte man nok uden at huske mareridtet. Man drømte om, at man kunne skifte let og elegant og uden nogen problemer, men nu har man altså opdaget, at en væsentlig del af et markedsøkonomisk kapitalistisk system er, at der sker virksomhedslukninger, og at der er arbejdsløshed. Jeg synes, jeg vil minde om det i dag, for det lyder for mig, som om dele af debatten handler om, at vi kunne opnå et dansk samfund nærmest uden virksomhedslukninger, og det tror jeg ikke på at man kan.

Det, der må være vores opgave, er selvfølgelig at forhindre, at det danske samfund udvik-

ler sig til f.eks. et Thatchersk England, hvor man har fjernet det sociale sikkerhedsnet, der gør, at man kan leve med et humant kapitalistisk system. Men jeg tror, vi som udgangspunkt må blive ved at se i øjnene, at naturligvis kommer der utilsigtede lukninger, naturligvis kommer der lukninger, der vil ramme lokalområder meget hårdt. Og det er klart, at jo mere afhængig et område er af en enkelt virksomhed, jo mere sårbart vil det være.

Det andet, jeg godt kunne tænke mig at indlede med at sige, er, at det også ærgrer mig, at ord alene ikke klarer arbejdsløsheden. Man så en opinionsundersøgelse for nogle få dage siden, hvor politikerne fik skylden for den store arbejdsløshed i Danmark. Jeg vil påstå, at det er politikernes egen skyld i den forstand, at for mange, også folketingsmedlemmer, går rundt og siger, at vi herinde kan klare problemerne. At hvis bare Folketinget vedtager den og den resolution, hvis bare Folketinget vedtager det og det forslag, kommer der 20.000 eller 50.000 eller 100.000 mennesker i arbejde, hu hej vilde dyr. Og så kan man med fuld ret rundt omkring i det danske samfund sige, at hvis det virkelig er så let, og hvis de virkelig kunne det i Folketinget, er det jo nærmest landsforræderi, at man ikke har gjort det i de sidste 20 år. Sandheden er da også, at vi godt her i dag kan svinge med de store faner og snakke om de store planer, men det bringer ikke så mange flere i arbejde.

Vi tror i CD, at det væsentligste lokomotiv og det væsentligste initiativ i denne debat for at forsøge at nedbringe arbejdsløsheden – både generelt i Danmark og i de meget udsatte områder af Danmark – er, at vi skal styrke det lokale islæt. Vi skal passe på, at vi ikke fra Folketingets side får bygget nogle flotte, store systemer op, der ser åh så gode ud, men som går på, at Danmark bare er ét stort ens område, at alle arbejdsløse er ens, og at vi derfor bare kan lave nogle standarder, der gælder alle.

Vi tror f.eks., at det er vigtigt at styrke det lokale samarbejde mellem socialforvaltningen, arbejdsformidlingen og erhvervslivet for effektivt at målrette denne igangsætning af arbejdsløse i forhold til de opgaver, der skal løses. Vi tror også, som hr. Helge Sander var inde på, at indslusningslønnen er et godt initiativ, og alt i alt er det dette lokale udgangspunkt, vi vil tage i de forhandlinger, der kommer i gang her i

[Duetoft]

foråret, og hvor vi skal forsøge at styre rammerne for arbejdsløshedsbekæmpelsen.

Arbejdsministeren gjorde i sit indlæg her i dag specielt meget ud af arbejdsformidlingen, at den var blevet styrket ved forliget i årets løb. Det er vi da også glade for, men jeg vil gerne spørge arbejdsministeren, om arbejdsministeren finder det særlig givtigt, at en del af de penge, vistnok en ganske stor del af dem, er brugt til at styrke teknikken omkring arbejdsformidlingen, altså til edb-systemer m.v. Vi ser med megen skepsis på, at man rundt omkring i landet har lukket forskellige arbejdsformidlingskontorer. Vi tror, at den lokale arbejdsformidling var bedre end den centrale arbejdsformidling, og derfor tager vi arbejdsministerens ros med et gran salt, og siger: Vi er glade for, at pengene kom ind, men vi synes, løsningen var forkert.

Vi vil gerne opfordre regeringen til at se mere på statens udnyttelse af egne ressourcer i de svage områder i Danmark. Staten pumper penge ud til forskellige projekter. Lad mig tage et enkelt område, som vi nogle gange er stødt på i Udenrigsudvalget, nemlig Danidas bevillinger. Jeg mener ikke, Danida primært er til for dansk erhvervslivs skyld, men der er dog påstande fremme om, at jo større man er, og jo tættere man bor ved København, jo lettere er det at få andel i Danidas bevillinger. Vi kan f.eks. ikke forstå, at man ikke kan forsøge at bruge kræfter på nogle projekter, der bestemt vil kunne hjælpe nogle af de svage områder i Danmark. Lad mig give et eksempel: Rundt omkring i ulandene er der et stort behov for fiskeriprojekter. Det er et problem, at man ikke fisker nok. Samtidig ved vi, at Nordjylland er et af de svage områder i Danmark med høj arbejdsløshed. Derfor må man spørge sig selv: Når man nu har Nordsøcentret i Hirtshals, hvorfor i alverden koncentrerer Danida sig så ikke om nogle fiskeriprojekter eller ombygning af nogle af de både, som skal udflydes fra den danske fiskerflåde? Her kunne man, hvis man valgte projekterne på den rigtige måde, hjælpe et udsat lokalområde, samtidig med at man hjalp nogle ulande, der vitterlig har brug for det her. Og jeg er sikker på, at hvis man gennemgik Danidas planer, kunne man finde adskillige projektmuligheder, hvor man uden at sætte ulandenes behov til side kunne støtte dansk erhvervsliv, samtidig med at man hjalp nogle ulande.

Jeg tror, det var hr. Nyrup Rasmussen, der nævnte Papirmøllen i Næstved. Naturligvis er det ikke rart at se, at offentlige midler er gået til en virksomhed – i dette tilfælde så vidt jeg forstår EF-midler, som skulle bruges til en ny teknologi osv. på virksomheden – og så forholdsvis kort tid efter se denne virksomhed købt op af en anden virksomhed og lukket. Dermed kan man sige, at den offentlige investering i den pågældende virksomhed er tabt. Det tror jeg vækker forargelse rundt omkring, for det er noget, der er uforståeligt.

CD er generelt mod en udvidelse af muligheden for, at ATP og Lønmodtagernes Dyrstidsfond kan gå ind og investere i virksomheder. Det mener vi ikke er rigtigt. Men vi er meget åbne over for, at hvis virksomheder, hvor EF eller den danske stat offentligt er gået ind i en omstrukturering, i løbet af forholdsvis kort tid derefter kommer i den situation, at nye investorer, f.eks. fra udlandet, vil nedlægge denne virksomhed, ikke fordi produktet er dårligt, ikke fordi det er dårligt management, men fordi man simpelt hen vil lukke den for at undgå en konkurrent, så er vi indstillet på i givet fald at forbedre disse fondes muligheder for at investere i den pågældende virksomhed. Vi mener, det er i offentlighedens interesse, i det danske samfunds interesse, hvis man på den måde kan være med til at bremse det slagteri, som vi kender bl.a. fra USA, hvor man går ind og køber sunde virksomheder op, deler dem og nedlægger dem for at komme til at tjene penge.

Vi er ikke tilhængere af det dagsordensforslag, der er fremsat her i dag. Vi er bange for, at de længere varslingstider, det lægger op til, kan være med til at lukke virksomheder, som ellers ikke ville være blevet lukket. Der er ikke mange, der vil placere ordrer i en virksomhed, der er begyndt at varsle, at der kan blive problemer. Vi tror ikke, det er den rigtige vej. Vi tror, den sociale dimension i EF vil få noget med dette at gøre, og vi er indstillet på at diskutere det, hr. Nyrup Rasmussen var inde på, nemlig at man skulle se på det, hvis afdelinger eller dele af en stor virksomhed bliver lukket. Vi er bange for, at dette dagsordensforslag kan komme til at ramme enkeltvirksomheder, som er i en krisesituation, og derfor vil vi stemme imod dagsordensforslaget.

Vi kunne godt tænke os, at kommunerne blev inddraget langt mere i at hjælpe erhvervs-

[Duetoff]

livet i administrationen og på forskellige områder, men det er der ikke tid til at komme nærmere ind på her.

Jeg skal slutte med et par korte bemærkninger. Det ene er, at man ikke må tage denne diskussion for snævert. Vi mener, at infrastrukturdiskussionen i Danmark og forskningsdiskussionen i Danmark hører sammen med det her. Man kan ikke forestille sig et godt erhvervsklima, uden at der er muligheder for, at man kan få rimelige forbindelser til udlandet, og man kan ikke forestille sig, at virksomheder i Danmark klarer sig, uden at der er en god forskning bag. Det er den ene bemærkning.

Den anden bemærkning går ud på, at jeg har lovet hr. Nyrup Rasmussen, at Nordsøledningen ikke skal være unævnt i mit indlæg. Jeg vil gerne komme med en enkelt opfordring til Socialdemokraterne, nemlig at de undlader at lade mere eller mindre gennemtænkte ideologiske grunde til at gå for eller imod forslag koste arbejdspladser. Efter CD's opfattelse er kampen om Nordsøen alene et spørgsmål om at vifte med nogle faner. Der er efter vores opfattelse intet sagligt belæg for at nægte den rørløsning. Vi mener, at den ideologiske holdning, der kan koste 500-600-700 arbejdspladser i Esbjerg og omegn, ikke er særlig klog. Jeg havde lovet at sige det, og nu er det sagt.

Lone Dybkjær (RV):

CD's ordfører kom med et par interessante betragtninger, som vil være nyttige i den videre erhvervspolitiske diskussion. Den første var CD's melding om, at man kunne forestille sig, at fondene i forbindelse med trusler om opkøb fra udlandet gik ind og investerede. Det er der virkelig basis for at arbejde videre med. Vi har jo ATP- og LD-forslaget til behandling, og dér kunne man passende se på, om der – ud over hvad der i øvrigt måtte skulle vedtages i den sammenhæng – skulle være særlige muligheder for, at man med fornuft kunne gå ind og foretage nogle opkøb. Jeg synes måske nok, at man kan risikere at slå sig selv lidt for munden, men det er jo ikke mit problem.

Det andet, CD's ordfører sagde, var, at de kunne godt forestille sig, kommunerne var langt mere aktive i denne sammenhæng. Jeg går ud fra, at man tænker både på infrastrukturen og uddannelses- og omskolingsmulighederne. Det er meget konstruktive CD-meldin-

ger. Det giver basis for, at vi kan komme videre, og så må vi se, hvordan vi kan spille sammen. Jeg kan godt sige, at S, SF og RV diskuterede, om vi i forbindelse med dagsordensforslaget kunne have taget noget med om disse ting, men vi blev enige om, at det ikke var et beslutningsforslag, vi skulle skrive, og derfor fastholdt vi dagsordensforslaget, som det er.

Om det ideologiske i Nordsøen vil jeg gerne sige til CD og Fremskridtspartiet, eftersom vi også er med i det flertal, der står bag den holdning, at jeg synes godt, man kan kalde det en ideologisk sag, for det handler om, hvem der skal tjene på de samfundsskabte værdier. Det er for os noget af det mest ideologiske, man kan komme ind på. Bortset fra, at vi ikke normalt kalder os et ideologisk parti, har vi nogle meget klare holdninger til spørgsmålet om, hvem der skal tjene på de samfundsskabte værdier, og det skal ikke være enkeltvirksomheder, der tilfældigvis på et tidspunkt i historien har fået mulighed for at udnytte disse samfundsskabte eller naturskabte værdier, hvad man nu vælger at kalde det. Det er derfor, vi i sin tid stod bag det forslag, som den daværende socialdemokratiske regering fremlagde om ekspropriation ude i Nordsøen, og hvor vi nåede et godt resultat.

Men dybest set mener jeg ikke, man skal gøre så meget ud af det dér med de samfundsskabte og det ideologiske, men derimod konstatere, at det er et spørgsmål om penge. Det er det, det handler om. Det handler ikke om arbejdspladser eller noget som helst andet. Vi ved udmærket godt, at de arbejdspladser kommer under alle omstændigheder. Det handler udelukkende om, hvem der skal have hvilken fortjeneste, og hvordan den skal fordeles. Man kan kalde det ideologisk i forbindelse med de samfundsskabte værdier, og man kan kalde det rent penge i en anden sammenhæng.

Jeg vil gerne til CD's og Fremskridtspartiets ordførere sige, at det er, som om der ikke i forvejen eksisterer en lovgivning på dette område. Men det gør der jo. Det, der er tale om, er at skærpe en eksisterende lovgivning, som ikke har været ændret i ganske lang tid, og hvor vi nøgternt må konstatere, at Danmark er ved at komme bagud. Derfor forstår jeg ikke CD, som normalt sammenligner den danske lovgivning med, hvad der foregår i EF og andre steder. Vi er nødt til at konstatere, at Danmark

[Lone Dybkjær]

ikke længere er særlig godt med på en lang række af disse områder; vi bilder os ind, at vi er gode i en lang række sammenhænge, men det er i sådan set ikke.

Jeg vil derfor også sige til Fremskridtspartiets ordfører, at forslagsstillerne mener jo ikke, at alle danske erhvervsledere er dårlige og derfor ikke opfører sig ordentligt. Det drejer sig om, at man skal skabe nogle betingelser, der gør, at der er nogle retningslinjer for erhvervslivet – og sådan, at de dårlige erhvervsledere ikke bliver bedre stillet end de gode. De gode erhvervsledere laver langsigtede aftaler. De gode erhvervsledere vil ikke have problemer med dette dagsordensforslag, det vil være de dårlige erhvervsledere, de, som ikke tænker så meget over tingene, som vil have nytte af dette forslag.

Det er i øvrigt ikke meningen, at dette forslag skal forhindre konkurer, det kan det desværre ikke, men det skal tage højde for, at det ikke går alt for hårdt ud over de svage i samfundet; det er derfor, vi står bag forslaget.

Hele diskussionen her er selvfølgelig præget af, at vi har 300.000 ledige, og det er ikke så enkelt at ændre på. Det kræver en aktiv arbejdsmarkeds-, erhvervs- og uddannelsespolitisk indsats, og det kræver, at alle er med til at forsøge at bedre på tingene.

Det betyder også, at det er vigtigt, at vi har et ordentligt erhvervspolitisk klima, der giver lyst til at investere, men også et klima, der indebærer, at virksomhederne føler et ansvar for det omgivende samfund og ikke blot for ejerens pengepung. Derfor er det nødvendigt, at vi gør en fælles indsats.

Større virksomheder eller deres filialer har altid betydet utrolig meget for lokalsamfundet. Det har været godt, da der var tale om vækst. Det har betydet noget for dynamikken i det lokale samfund. Det har betydet, at uddannelsesniveaet er hævet i det samfund, hvor de virksomheder har ligget. Og det har også betydet, at man har et pust fra den internationale verden. Det sidste er måske i virkeligheden det allervigtigste.

Sådan er det også i dag. Den afgørende forskel på dengang og nu er, at det ikke er så trygt som tidligere, og at det derfor er blevet mere sårbart for lokalsamfundet at have de store virksomheder. Den sårbarhed kan vi fra statslig side ikke grundlæggende ændre på, men vi

kan forsøge at afbøde lidt af sårbarheden; det er det, vi gør med den foreslåede dagsorden.

Vi ved, at danske virksomheder ikke er så planlægningsorienterede som virksomheder i andre lande. Og jeg tror, det er en god ting, hvis virksomhederne får en længere planlægningshorisont, det er jo strengt taget den eneste mulighed, det omgivende samfund har, for at spille med med virksomhederne.

Jeg vil understrege, at der jo er tale om temmelig lange opsigelsesvarsler, når det drejer sig om funktionærer, og derfor er det i disse sammenhænge altid de svageste, nemlig de time-lønsansatte eller ugeansatte, som det går ud over. Det er også for at bøde på den situation, at vi er med i dagsordensforslaget.

Jeg vil gerne sige til regeringen, at jeg skal beklage, at det eneste, man kunne mande/kvinde sig op til, er at undlade at stemme. Det er ikke, fordi man ikke indimellem kan ty til den slags ting, det har vi alle sammen gjort. Men jeg synes ærlig talt – og det er min pointe, som det vist hedder – at det er et ganske moderat forslag, et virkelig moderat forslag.

Jeg må indrømme, at hvis regeringen alligevel nåede frem til, at man kun kan undlade at stemme, synes jeg i og for sig, at man kunne have overvejet at skærpe forslaget. Men vi skal ikke lave flere nye dagsordener i denne sammenhæng.

Men når vi ikke gik længere i denne dagsorden, var det, fordi vi var relativt overbevist om, at regeringen – når de havde set, at der var et flertal bag dette forslag, og når der var tale om så moderat et forslag – også ville have bakket op om det for at markere, at der er en vis bredde i den erhvervspolitiske indsats, som vi gør her i Folketinget. Det synes jeg er vigtigt. For hvilken risiko løber regeringen nu? Den løber den risiko, at forslagsstillerne ikke er specielt forpligtet, når regeringen fremsætter sit forslag. Vi er jo ikke forpligtet over evne, som det så smukt hedder. Når regeringen ikke føler noget ansvar for dette forslag, er vi ikke forpligtet til at holde en aftale med andre end os selv. Og det vil sige, at vi sådan set er frit stillet, når regeringen fremsætter sit forslag. Det synes jeg er uklogt af regeringen set i en lidt bredere sammenhæng. Men det er regeringens problem.

Når arbejdsministeren alligevel vil lægge så megen vægt på at forhandle med arbejdsmar-

[Lone Dybkjær]

kedets parter og finde ud af, hvad arbejdsmarkedets parter siger til det her, så synes jeg også, at arbejdsministeren kunne undersøge, hvordan forholdene er i udlandet: Hvordan er de danske regler i forhold til udlandet? Vi er nogle, der ved noget om det. Men så kan arbejdsministeren fremlægge dokumentation for de ord, arbejdsministeren fremførte heroppefra, nemlig at Danmark er ret svagt stillet i forhold til, hvad det er for krav, man stiller i forbindelse med større afskedigelser. Så ville arbejdsministeren måske nå frem til, at det forslag, som forslagsstillerne har fremsat, måske i virkeligheden slet ikke er stærkt nok. Og jeg vil gerne sige, at arbejdsministeren ikke ville få utak, hvis han kommer med et sådant forslag.

Jeg synes, at arbejdsministeren nu skal forhandle med arbejdsmarkedets parter. Og arbejdsministeren skal vide, at der strengt taget er et flertal i Folketinget for noget mere vidtgående end det her, og lad os så se, om arbejdsministeren ikke kan fremlægge noget, der er lidt mere positivt i sin ånd end det, arbejdsministeren har kunnet præstere i dag.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Hvis arbejdsministeren skal lave den sammenligning med udlandet, var det måske rart at få at vide, hvad man gennem sociallovgivningen har gjort i Danmark, fordi man har en kortere varslingstid. Jeg er overbevist om, at man vil finde ud af, at der er en social opfølgning som erstatning for en række af de længere varsler, der er i udlandet. Det ville måske være hensigtsmæssigt at have den sammenligning med også.

Jeg bad egentlig om ordet for at sige tak til fru Lone Dybkjær. Det er altid hyggeligt at være enige, og jeg er glad for de to punkter, som fru Lone Dybkjær nævnte.

Med hensyn til kommunerne vil jeg sige, at ud over det, fru Lone Dybkjær lagde i det, var der to andre ting, som jeg ikke nåede sige, da lampen begyndte at lyse. Den ene ting var, at vi også mener, at man er nødt til at diskutere kommunalfuldmagtens grænser, altså om der ikke skal kunne gøres lidt mere fra kommunernes side.

Det andet synspunkt var, at vi ofte fra dele af administrationen i kommunerne hører, at specielt de mindre erhvervsdrivende, der gerne

vil have flere ansatte, løber ind i et administrationsproblem i forbindelse med noget af det overordnede, forsikringsvæsen osv. Der kunne vi forestille os, at man i kommunen kunne skabe en form for jobbank, således at kommunen tager sig af den overordnede administration af arbejdskraften, hvorefter nogle virksomheder til kostprisen kunne leje, havde jeg nær sagt, de pågældende medarbejdere i denne jobbank. Altså således at en mindre virksomhed, der har 3, 4 eller 5 ansatte, og som gerne vil bruge 1 eller 2 mere, men som ikke vil påtage sig det administrative arbejde, det er at få et par ansatte mere, kunne få det overordnede klaret samlet, men alligevel betale den fulde pris for det.

Det er sådanne overvejelser, vi gør os, og det var det, der også skulle lægges i bemærkningen, men det tror jeg heller ikke skræmmer fru Lone Dybkjær væk.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Jeg kunne forstå på fru Lone Dybkjærs indlæg, at fru Lone Dybkjær var blevet forskrækket ved udsigten til, at dette dagsordensforslag havde sådan et ideologisk indhold. Det kan jeg godt forstå med fru Lone Dybkjærs politiske baggrund.

Men eftersom fru Lone Dybkjær har været med til at formulere teksten, må fru Lone Dybkjær også kunne fortælle os, hvor i dagsordenen det står, at det kun gælder virksomheder, som ikke har haft en tilstrækkelig planlægningshorisont. Hvor er begrænsningen til, at man kan gå ud og straffe virksomheder, der fuldstændig uforskyldt er kommet i den situation, at de er nødt til at afskedige nogle medarbejdere, og hvor man så oven i købet fra statens side gør det, at man pålægger dem disse ekstra lønudgifter til nogle medarbejdere, der ikke udfører et stykke arbejde? Hvor er begrænsningen henne? Det savner vi stadig væk et svar på. Derfor må vi vide, om fru Lone Dybkjær som en af medforfatterne kan fortælle os, hvor begrænsningen er, for den står ikke i teksten.

Det er da rigtigt, at virksomhederne burde have en længere planlægningshorisont, men hvorfor er det så vigtigt, at den måde, man prøver på – skal vi bruge det rædselsfulde udtryk – at adfærdsregulere virksomhedernes ledere, er

[Kim Behnke]

i form af pisken, nemlig at hvis ikke de gør lige præcis, som fru Lone Dybkjær og flertallet vil, så får de denne straf. Hvorfor benytter man sig ikke af gulerodsmetoden, sådan at man i stedet for forsøger at stimulere virksomhederne til denne planlægningshorisont frem for at straffe dem? Det er disse straffekorstop mod dansk erhvervsliv, der gang på gang har kostet så mange arbejdspladser. Når fru Lone Dybkjær siger, at det er et moderat forslag, så må jeg igen bede om, at fru Lone Dybkjær fortæller Folketinget, hvori det moderate består.

Lad mig endelig sige til hr. Duetoft, som sagde, at vi burde ændre kommunalfuldmagten, så kommunerne kan gå ind og overtage disse virksomheder, at så får vi jo netop den situation, at kommunerne starter med at nægte en virksomhed en godkendelse for derefter selv at kunne overtage virksomheden. Det er Ebberød Bank.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Kim Behnke, at det her var ikke et ideologisk forslag. Det, jeg refererede til, var udtalelser om rørdelingen og fortjenesterne på rørdelingen, og dér henvendte jeg mig både til hr. Duetoft og hr. Kim Behnke, som begge havde været inde på rørdelingen og talt om ideologier i den sammenhæng. Jeg sagde, at for min skyld kunne de kalde det ideologisk eller ikke ideologisk. Det handlede om de samfundsskabte værdier eller naturskabte værdier, og det handlede for mig om, hvem der skulle tjene penge på det. Det var det forslag, jeg refererede til, og jeg brugte specifikt de to ordføreres ord. Det har ikke noget med det her at gøre; det her er ikke ideologisk.

Jeg vil gerne sige, at i mit forsøg på at forkorte denne dagsorden, er det røget ud, hvilken lov man skal ændre i. Det er den almindelige lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring, og det er § 23 og fremefter. Der står i dagsordensforslaget »- at virksomhederne senest 21 dage. . .«, hvor der i dag står ». . . snarest muligt før afskedigelserne«, så her er der tale om en præcisering. Og »- at afskedigelserne tidligst kan have virkning 8 uger efter, . . .«. I dag står der 30 dage. Det er altså en skærpelse af en eksisterende lovgivning, der er temmelig præcis. Men jeg vil gerne medgive, at

det havde nok været klarere, hvis jeg ikke havde været med til at slette henvisningen til den konkrete lov. Jeg gjorde det, for at det ikke skulle blive sådan alt for teknisk, men derved gik selvfølgelig noget af præciseringen tabt.

Der er altså blot tale om, at man går ind i en eksisterende lov og skærper de krav, der er dér. Det har ikke noget med ideologi at gøre, det har noget at gøre med at give lokalsamfundene lidt større muligheder for at indrette sig på nogle store ændringer omkring nogle virksomheder, der har stor betydning for samfundet.

(Kort bemærkning).

Duetoft (CD):

Hr. Kim Behnke skal lade være med at lægge noget andet i de ord, der bliver sagt end det, der menes med dem. Hr. Kim Behnke ved udmærket godt, at jeg aldrig kunne drømme om at tale for, at kommunerne skulle overtage virksomheder. Det, det drejer sig om, er, at hvis der i det offentlige ligger en ekspertise, en knowhow, som har været brugt i en eller anden sammenhæng, hvorfor skal man så splintre den for alle vinde og ødelægge et team, der har fungeret godt, og som har en viden på et område, blot fordi det er offentligt regi - i stedet for at lade det gå i spidsen og være rambuk for private virksomheder. Det er det, det drejer sig om.

Her vil jeg godt nævne Naturgas Syd, som på mange områder er et dårligt eksempel, men på andre områder dog et godt eksempel. Når man har mennesker med ekspertise på et område og de har løst den opgave, der var at løse lokalt, hvorfor i alverden skal man så lade dem flagre for vinden i stedet for at sige, at det kunne jo være, at det team ekspertmæssigt kunne bruges til f.eks. nogle eksportfremmende foranstaltninger rundt omkring. Det er det, jeg mener med det; ikke noget med, at kommunerne pludselig skal gå ind og købe virksomheder, som er ved at gå ned og hjem. Det har jeg aldrig sagt, og det har jeg aldrig ment, hr. Kim Behnke.

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Hr. Kim Behnke har ordet for en kort bemærkning. Og så regner jeg med, at vi kan give den sidste ordfører ordet bagefter.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Så må hr. Duetoft tale lidt tydeligere. Vi har en debat i dag om, hvad man vil gøre i de tilfælde, hvor virksomheder lukker, og i den anledning siger hr. Duetoft så, at dér må vi gå ind og kigge på kommunalfuldmagten. Og det giver mig kuldegysninger ved tanken om, at kommunale embedsmænd helt bevidst f.eks. kunne nægte virksomheder tilladelse til virksomhedsudvidelser osv. for derefter at overtage virksomheden, når den så må lukke.

Lad mig sige til fru Lone Dybkjær, at hvis det virkelig er tilfældet, at det udelukkende er et spørgsmål om, at vi skal have ændret nogle tal i en gældende lovgivning, hvorfor i alverden skal vi så vedtage en dagsorden her i dag? Hvorfor har de 3 partier bag dagsordenen så ikke fremsat forslag til lov om ændring af lov om... osv.? Så kunne vi havde haft en debat om de 3 konkrete paragraffer, hvori der skal ændres, fremfor at man nu vedtager en dagsorden, hvis ordlyd er temmelig vidtrækkende i forhold til, som fru Lone Dybkjær siger, at der bare er tale om, at vi skal ændre lidt i gældende lovgivning. Som jeg sagde i min ordførertale tidligere på dagen, mener jeg, at der her er tale om et ideologisk skoleridt for de 3 partier, for man vil noget mere med denne dagsorden end det, fru Lone Dybkjær giver udtryk for.

(Kort bemærkning).

Lone Dybkjær (RV):

Jeg må sige til hr. Kim Behnke, at det vil man ikke. Da forespørgslen blev stillet for et godt stykke tid siden, var der naturligvis nogle diskussioner om, hvad der ville være det mest hensigtsmæssige resultat af forespørgslen. Der var så nogle partier, der gik sammen, og vi blev enige om, at det var det, vi i fællesskab mente kunne være det mest hensigtsmæssige. Det er da klart, at både S og SF har været fremme med forslag, som De Radikale ikke kunne tilslutte sig, lige så vel som man kunne have forestillet sig, at vi havde forslag, som de to andre partier ikke kunne tilslutte sig.

Det er i al enkelhed baggrunden for det her forslag, og det er endda temmelig præcist, netop for ikke at gøre det særlig ideologisk, men for at få en mere principiel diskussion, som så udmunder i det konkrete, at det tilgodeser nogle grupper her i samfundet, som alt andet lige er svagt stillet.

Glønborg (KRF):

Det er en kendsgerning, at nogle regioner og lokalsamfund er hårdt ramt af arbejdsløshed. Man kan spørge sig selv om, hvorfor Socialdemokratiet, som vel er bannerfører blandt de 3 partier, der har fremsat dagsordensforslaget, er specielt optaget af større virksomhedslukninger. Jeg gør opmærksom på, at for den, der bliver arbejdsløs, er det flintrende ligegyldigt, om det er en lille eller en stor virksomhed, der lukker; det er simpelt hen arbejdspladsen, der er forsvundet.

For regionen, for lokalsamfundet, er det ligegyldigt, om det er én stor eller ti små virksomheder, der er lukket, det rammer lige hårdt. Om det er en flok landmænd, der må opgive, eller det er en stribe fiskerbåde, der ikke længere har noget at lave – det rammer lige hårdt. Og jeg gør opmærksom på, at hvis en stribe fiskerbåde ikke længere har noget at lave, så er der en række tilknyttede virksomheder, der også må give op – de, der har forædlingen, de, der har salget, de, der yder service. Og det kan gå sådan, at i den samme by vil der være en række butikker, der også må dreje nøglen om.

Det er jo sådan, at når en stor virksomhed lukker, er der opmærksomhed omkring det. Så er medierne på, og så kommer kravet om indgreb. Men det er da rent hykleri, hvis ikke tilsvarende krav rejses, når det drejer sig om en række mindre virksomheder.

Man kan også skabe opmærksomhed, hvis det er et bestemt erhverv, det går ud over, for så har man en hel gruppe, der står sammen; de er mange, og så kan de også skabe den fornødne opmærksomhed. Men det må vel være regeringens og Folketingets opgave at være opmærksom på helheden og netop være opmærksom på, at i nogle regioner og lokalsamfund er det ikke enkelte store virksomheder, det drejer sig om, men dér er det en generel og total afmatning af hele erhvervslivet i området, og denne konstatering får mig til først og fremmest at pege på de generelle vilkår for erhvervsudøvelse som den absolut vigtigste faktor, vi skal have fat i.

Man kan hverken tvinge eller lokke eller med kortvarige tilskud støtte virksomheder til at holde sig i gang, hvis vilkårene er for dårlige.

Jeg er tilfreds med ministrenes svar på forespørgslen. Jeg skal ikke gentage eller referere

[Glønborg]

indholdet, men understrege et enkelt element, som jeg mener er en virkelig samfundsopgave, nemlig at sørge for, at hvis der er en region, et lokalsamfund, der er hårdt ramt, så må den statslige service på området, arbejdsformidlingsserVICEN være tiptop i orden. Der er virkelig brug for at føre nogle ekstra serviceresourcer til sådanne områder, og jeg har en fornemmelse af, at jeg ikke er uenig med arbejdsministeren i det synspunkt, og vi vil selvfølgelig altid gerne se synspunktet ført ud i praksis.

Jeg vil gerne føje en enkelt ting til. Staten har nogle opgaver, der skal løses af erhvervsvirksomheder. Det kan være bygge- og anlægsopgaver. Der er visse leverancer. Det kan være bistandsprojekter, der skal gennemføres. I stedet for blot at give ordren til dem, man plejer at give den til, og som har nok at lave, så bør man tilgodese virksomheder i områder, hvor der er høj arbejdsløshed. Det må være en legal faktor at tage med i betragtningen, når man skal træffe afgørelse om, hvem der skal udføre en opgave for det offentlige.

Ministrenes svar er et udtryk for de handlemuligheder, en mindretalsregering har. Jeg anerkender regeringens dygtighed til at nå resultater sammen med de arbejdsvillige og ansvarsbevidste partier. Men jeg må nok sige, at dagen i dag giver også én anledning til at konstatere, at visse af regeringspartierne folketingsmedlemmer gør det vanskeligere for regeringen at nå resultater i samarbejde med andre partier. Naturligvis vil man altid i en så stor gruppe som den socialdemokratiske kunne finde nogle, der er villige til at stille op til de sædvanlige traditionelle hanekampe, og det har vi desværre også set i dag.

Omgangstonen i dag mellem visse af medlemmerne har været lidt kedelig at opleve. Jeg foretrækker langt den konstruktive debat og det samarbejde, som vi har haft i mange gode stunder i forbindelse med finanslovarbejdet og de tilhørende aftaler. Det er det, der giver resultater.

Det har da også været ganske klart, mens dette konstruktive arbejde fandt sted, at partier som Socialdemokratiet og SF er optaget af specielt lønmodtagernes vilkår. Det er også klart, at Venstre og De Konservative er meget optaget af arbejdsgivernes vilkår. Sådan er det da. Så er vi nogle andre partier, der er knap så meget bundet til bestemte grupper.

Vi kan altså også få lejlighed til at operere og være med til at fremkalde fornuftige og konstruktive løsninger, og det er det, vi gør.

Hvis vi så også her, hvor der er offentlighed på, partierne imellem kunne demonstrere en evne til at forstå hinandens synspunkter og forstå, hvilke problemer vi hver for sig har, så kunne vi nå til nogle resultater, så kunne vi være eksempler for menneskene på virksomhederne. Det er jo nu engang sådan, at ejere og ansatte naturligvis har lidt forskellige interesser på en virksomhed, men de har først og fremmest én fælles interesse: at virksomheden har noget at lave. Man skal ikke arbejde imod, men man skal arbejde sammen.

Dagsordensforslaget er jo desværre kun set fra den ene side, og derfor kan jeg undre mig over, at et parti som Det Radikale Venstre hopper på og går over i den ene side. Dagsordensforslaget ser jo ud, som om man tror, at virksomheder lukker for sjovs skyld og med vilje. Man mangler da forståelse i denne dagsorden for, at virksomheder virkelig kan være i knibe og kan have det svært. Denne dagsordenstekst er ikke udtryk for, at man har prøvet på at fremme den gensidige forståelse mellem de to parter i en virksomhed.

Derfor må jeg sige, at vi ikke fra Kristeligt Folkepartis side kan støtte den dagsordenstekst. Vi er bange for, at den ikke gavner, men skader virksomhederne – og det betyder så begge parter i virksomhederne.

Erling Olsen (S):

I disse tider ser vi ikke bare virksomhedslukninger, der skyldes naturlige omstillinger til en ny tid med en ny teknik og nye forbrugsvaner. Vi ser også virksomhedslukninger, der kalder på justeringer af dele af vores erhvervslovgivning.

Lad mig nævne fire forhold: For det første ser vi betalingsstandsninger og konkurser, der slår for meget i stykker og redder for lidt. Vi må rette vores konkurslovgivning til, så den redder noget mere og slår noget mindre i stykker.

For det andet ser vi aktionærer, der benytter deres bestemmende indflydelse i selskaber til at skalte og valte med deres værdier til skade for selskaberne, for de ansatte og for mindretalsaktionærerne. Vi må imødegå dette demokratiske underskud i aktieselskaberne ved at

[Erling Olsen]

indføje mindretalsgarantier i aktieselskabslovgivningen.

For det tredje ser vi ofte virksomhedslukningerne komme som lyn fra en klar himmel, ofte fordi regnskab og revision er bagudrettede øjebliksbilleder og helt ude af trit med det, man må forlange af informationer fra moderne virksomheder i en ny tid. Derfor trænger vi til en virkelig modernisering af revisions- og regnskabslovgivningen.

På alle disse tre områder, hvor vi har behov for opstramninger, er det vigtigt, at de hverken kommer som hovsalovgivning eller fortaber sig i årelange overvejelser. Derfor har vi nok brug for ekspertgrupper til at kulegrave disse tre forskellige områder, men de skal kunne gøre sig færdige på rimelig tid. Derfor er det ikke sædvanlige tænketanke, vi har brug for, men tænketanks, som kan både skyde og komme hurtigt gennem revl og krat.

På et fjerde område kunne vi måske nok uden skade forhaste os. Jeg tænker her på den skalten og valten med store værdier, som for øjeblikket finder sted i dele af forsikringsverdenen, hvor man har set, at forsikringstagernes præmieindbetalinger i stedet for at sikre god forsikringsdækning og gode pensioner i vidt omfang bliver brugt til fjendtlige overtager og indbyrdes magtkampe mellem forsikrings-selskaberne. Det er nu kommet så vidt, at et internationalt kendt kreditvurderingsinstitut, Standard & Poor's, har nedvurderet et af vore største forsikringsselskabers evne til at leve op til sine forpligtelser over for forsikringstagerne. Mon ikke tiden derfor er inde til hurtigt at få indsat offentlige repræsentanter i forsikringsselskabernes bestyrelser?

Ole Vagn Christensen (S):

Det kommer jo nok ikke som nogen overraskelse, når jeg mener, at det er en god dagsorden, en dagsorden med fremtid, som vi om lidt skal vedtage, og at det er første skridt i en rigtig retning.

Det kommer nok heller ikke som nogen overraskelse, at jeg siger, at den arbejdsløshed, vi har, er skævt fordelt, og nogle regioner er meget hårdt ramt af arbejdsløshed. Jeg kommer fra en af de regioner, hvor den negative erhvervsudvikling har givet alvorlige problemer, ikke bare beskæftigelsesmæssige, men for lokalsamfundene som helhed.

Jeg kunne levere rammende beskrivelser af udviklingen omkring denne egn, nemlig Thy og Mors i det nordlige Jylland, men det skal jeg ikke bruge Folketingets tid på. Alt det vil man jo kunne konstatere, hvis man dykker ned i, hvad det er, der foregår rundt omkring. Men jeg kan sige, at vi har voksende problemer, problemer, som man ønsker bliver løst, og at man finder, at det er en fortsat udvikling for denne region, men også for lignende regioner.

Jeg vil også gerne understrege, at regeringens politik ikke har gjort det nemmere for en sådan yderregion at overleve. Vi har set angreb på vores postservice, og vi har set angreb på vores jernbaneforbindelser. Her kan jeg måske skyde den lille bemærkning ind, at for at komme fra Esbjerg til Thisted, en strækning, som man normalt kan køre på et par timer, skal man rejse 5-6 timer, plus at man skal gøre en hel del ophold. På den måde styrker man ikke en egns infrastruktur, tværtimod undergraver man den.

Vi har også set, hvordan man griber ind over for tilrettelæggelsen af flyruterne i dette land, hvor man fra de store selskabers side bare kan sige: Vi tager de store og givtige forretninger, så kan de små gå til, eller også kan de bare passe sig selv. Det er det, man forstår ved liberalisme.

Og det seneste, vi har oplevet, har været de angreb, som er sket inden for Skov- og Naturstyrelsen – og her drejer det sig om planteskoler i det vestjyske. Alle disse ting betyder forringede beskæftigelsesmuligheder, men de betyder også forringede økonomiske vilkår for kommunerne.

Vores bud på, hvordan vi kan komme frem, når vi diskuterer det derhjemme i Thy og på Mors – og jeg ved også, at man diskuterer det alle mulige andre steder – er, at man får skabt grundlaget for en regional erhvervs politik, der giver kommunerne større mulighed for at gå ind i sociale og økonomiske engagementer, dvs. bygger en social stabilitet op inden for rammerne af det, man kunne kalde en konsekvent vækst i eksport- og hjemmemarkedet. Der må altså være mulighed for, at man gør brug af de ordninger, som er påpeget både fra Socialdemokratiets side og fra Det Radikale Venstres side, i den aktivering, som skal foregå med det dagsordensforslag, som her er stillet. Det er, som jeg nævnte før, et første skridt i

[Ole Vagn Christensen]

den rigtige retning, for det bliver nødvendigt at foretage disse drøftelser. Det giver lokalsamfundene mulighed for også at kunne slå igen.

En hurtig vedtagelse af De Radikales og Socialdemokratiets forslag på det regionale erhvervspolitiske område vil altså være gode instrumenter, som er fortsatte skridt i den retning, som dagsordenen udtrykker.

Eva Fatum (S):

Danmark mangler en regional erhvervspolitik. Truslen hænger over hovedet ude i regionerne: Hvilket firma lukker nu? Ja, sådan tænker man, sådan taler man, og sådan handler man. Modløsheden breder sig i mange af Danmarks lokalsamfund og regioner.

I den debat tror jeg det er vigtigt, at der kommer nogle eksempler ude fra det virkelige liv. Ser vi på situationen på Bornholm, så er arbejdsløshedsprocenten nu oppe på 12,3. Fiskeriets situation er Folketinget bekendt. Landbruget er også trængt, og nu truer Steff-Houlberg med at lukke sin afdeling på Bornholm. Jeg tror ikke, slagteriet på Bornholm i sig selv kører økonomisk dårligt, men slagteriet er en del af en større virksomhed.

Truslerne går ud på en lukning, hvis udgifterne ikke sættes ned, og her taler man om oliepriser, elpriser og opfyldelse af vandmiljøplanens krav til rensning af spildevand. Lokalpolitikkerne bruges som gidsler. For at stramme truslerne planlagde man at transportere en prøvesending på 100 levende svin over Østersøen fra Rønne til København – det ville tage 7 timer – og så videre til slagteriet i Ringsted. Men man gjorde regning uden vært: Fagbevægelsen og de ansatte på slagteriet blokerede for denne første prøvesending. Når en sådan trussel fremsættes, må man tage den alvorligt. På det bornholmske slagteri drejer det sig om 230 arbejdspladser.

Man kan i sit stille sind af og til tænke, når det gælder store virksomheders planlægning, om man allerede har besluttet at lukke, men bruger lovbestemte udgifter som en gyldig undskyldning for lukning. Vi ser i dag virksomheder fusionere og lukke velfungerende afdelinger, uden at virksomhederne behøver at varsle lokalområderne og uden at tænke på konsekvenserne for lokalområdet.

Dette er blot et eksempel fra det virkelige liv, hvor 230 menneskers skæbne står på spil,

og på, hvorfor det er vigtigt for os i Socialdemokratiet at tage fat på denne debat.

Løvig Simonsen (S):

Når man som folketingsmedlem bor på Lolland og er valgt på Falster, er man jo på godt og ondt en del af det lokalsamfund, som man repræsenterer; derfor kender man også den resignation og bitterhed, der gives udtryk for, når man efter mange års arbejdsindsats bliver fyret, fordi ens arbejdsplads lukker på grund af forhold, som man ikke har indflydelse på. I en sådan situation er det vigtigt, at disse mennesker og lokalsamfundet får en tilkendegivelse fra et folketingsflertal, der forbedrer deres vilkår ved virksomhedslukninger. Det varmer, og det giver nye kræfter. Jeg vil derfor gerne i dag rette en tak til de partier, der sammen med Socialdemokratiet er med til at forbedre lønmodtagernes vilkår.

Men hvordan er situationen så på Lolland og Falster? Ja, jeg kan jo henvise til de arbejdsløshedstal, som vi kender fra arbejdsformidlingen. På Vestlolland, som jo oven i købet har fået støtte igennem flere år, er det sådan, at gennemsnitsledigheden er 15,4 pct. Ser vi på de enkelte faggrupper, er det således, at inden for Kvindeligt Arbejderforbund er 29 pct. af dem, der er tilmeldt en arbejdsløshedskasse, ledige, for SiD er der 25,4 pct. ledige, og i Metal 14,6 pct. ledige. Går vi til Falster, er ledigheden gennemsnitligt 11,6 pct., men igen højere for de udsatte grupper: i KAD 21,4 pct., i SiD 20,9 pct. osv. Det er den dagligdag, vi ser i øjnene.

Inden for de sidste to måneder er sukkerfabrikken i Saksøbing, Pas-Industriteknik A/S i Nykøbing og fiskefabrikken lukket. Det er også ting, som angår den hverdag, hvor man prøver på af alle kræfter at forene de styrker, man har, for at komme videre, og så får man disse virksomhedslukninger.

Dette er første skridt på vejen til i hvert tilfælde at sikre lønmodtagerne, således at man, når lukningen kommer, er i stand til at finde frem til, hvad der kan sættes ind, både når det drejer sig om uddannelse, og når det drejer sig om andre initiativer. Det mener jeg er vigtigt at få klart frem her i dag.

Jeg tror, det var industriministeren, der nævnte en tænketank, men der skal også en pengetank til. Det er ikke penge, der bare strøs

[Løvig Simonsen]

ud med gavmild hånd; nej, det er et spørgsmål om, at når man har fundet de produktioner, man gerne vil i gang med, så er der også kapital til at sætte dem i gang.

Det er også et spørgsmål foruden tænketank og pengetank om infrastruktur, som hr. Ole Vagn Christensen nævnte – og de samme problemer gør sig gældende nede hos os – og infrastrukturen er en nødvendig forudsætning for, at erhvervslivet også får muligheder for at få afsat sine varer. Her vil jeg da gerne pege på, at Metal i distrikt 6 også har gjort opmærksom på disse ting i breve, der er sendt til os. De melder klart, at det, der er vigtigt, er, at infrastrukturen skal på plads, og dér tænker vi både på hovedvejene, på jernbanen og ikke mindst på den kommende Femernforbindelse.

Det er også uddannelse, det er turisme, og det er en støtteordning, hvor vi gerne skulle have en prioritet til de områder. Og her vil jeg da gerne nævne A/S Storebælt, som vi altid diskuterer, når vi diskuterer tunneler; her har de haft en heldig hånd, for i de aftaler, de har lavet, har de placeret virksomheder i forbindelse med aftalerne i Kalundborg, altså i Vestsjællandområdet, og Østbroens metalarbejde bliver placeret enten i Ålborg eller Nakskov, to områder, der har en arbejdsløshed, der virkelig kan mærkes.

Det er den politik vi også gerne vil se, at regeringens skal føre. Når jeg siger det, så vil jeg gerne nævne sådan noget som Danisco, der lukker. Det undrer mig, at man bare kan vælte udgifterne over på samfundet – det er den ene side af sagen – men hvorfor har man ikke i Danisco, som er en rimelig stor koncern, også haft kræfter til at prøve på at forestille sig, hvad en virksomhed som Saksøbing Sukkerfabrik kunne bruges til fremover? Det har man ikke beskæftiget sig med, man har i hvert fald ikke offentliggjort de tanker.

Dér mener jeg, det er klart, at industriens ledere ikke blot har et ansvar for at kunne se længere end bare til at lukke en virksomhed, men også til at komme frem med tiltag, som kan være med til at lave en ny forædlingsindustri i de områder, som har så rige muligheder. Det er dér, jeg vil hen i denne debat, at industriens ledere også har ansvar. Det er ikke kun et spørgsmål om kold rationalisering og måske at skabe sig en større profit ved at rationalisere. Det er også et spørgsmål om det ansvar,

man har over for den befolkning, som disse virksomheder så sandelig også er en del af.

Lad mig slutte med at sige, at det, vi ønsker på Lolland og Falster, er hjælp til selvhjælp, og den forventer vi at vi får. Jeg kan ikke lade være med at sige, at når vi ser miljøstøtteordninger, som jeg har set gennemgået her for nylig, er det således, at kun én virksomhed har fået støtte af den nugældende miljøstøtteordning til Østlandene, og det var Storstrøms Amtskommune, fordi de havde kræfterne til det. Vi ønsker et tilskud til de kræfter, som vi selv har.

Poul Erik Dyrland (S):

Når jeg beder om ordet på denne tid i debatten her, hænger det egentlig lidt sammen med, at jeg godt kunne tænke mig at rode lidt op i arbejdsministerens hukommelse. Jeg lyttede meget intenst til arbejdsministerens besvarelse af forespørgslen, og der er egentlig et par områder, jeg gerne vil tage fat i.

Det er jo sådan, at efterhånden som årene går, ja, så får flere og flere de problemer ind på livet, der følger med større virksomhedslukninger. Jeg har personligt selv været tæt på en sådan sag, og jeg er sikker på, at arbejdsministeren husker en helt speciel sag, eller jeg skal måske sige en helt speciel dag.

I september 1989 lukkede virksomheden Carmen Clairol i Kalundborg. Det gav anledning til en lang række politiske aktiviteter på lokalt plan, og sagen kom såmænd også herind i Folketinget.

I efteråret 1989 fik vi også en ny arbejdsminister, hr. Knud Erik Kirkegaard, og jeg husker lige så tydeligt, at den første embedshandling, arbejdsministeren tiltrådte, var at mødes med os kalundborgensere på rådhuset i Kalundborg – i øvrigt sammen med daværende industriminister Nils Wilhjelm.

Jeg havde også den oplevelse på det møde, at arbejdsministeren på vanlig vis – det har vi i hvert fald oplevet efterfølgende – ikke lovede ret meget den dag i modsætning til industriministeren, som dog sagde, at han ville gøre en aktiv indsats for, at Kalundborgs opland ville blive gjort til arbejdskraftområde og derved være berettiget til egnsudviklingsstøtte. Og det fik vi, industriministeren levede op til sit ord; men umiddelbart efter i forbindelse med finansloven for 1990 fjernede man egnsudvik-

[Poul Erik Dyrlund]

lingsstøtten fra finansloven, så det fik området ikke ret meget gavn af.

Arbejdsministeren lovede dog én ting. Med en vis glød i stemmen lovede ministeren os en ekstraordinær indsats fra arbejdsformidlingens side. Den samme glød hørte jeg egentlig i arbejdsministerens stemme i dag, da han nævnte, at man i forbindelse med virksomhedslukninger kunne etablere satellitkontorer ude på virksomhederne.

Men jeg skal hilse arbejdsministeren og sige, at de foranstaltninger, som man foretog, når man placerede arbejdsformidlingen ude på virksomhederne dengang, egentlig ikke gav noget resultat.

Situationen var den, at 52 pct. af de kvindelige arbejdere i Kalundborg blev arbejdsløse. Arbejdsløsheden ligger i dag på 45 pct. blandt de kvindelige arbejdere i Kalundborg, så effekten af den indsats, som arbejdsformidlingen gjorde dengang, er egentlig begrænset. Jeg har den opfattelse, at det, man opnåede med den øvelse, man gjorde dér, var, at man skabte nogle falske forhåbninger hos de berørte medarbejdergrupper i og med, at man lovede dem, at nu skulle man nok tage hånd om deres situation. Og jeg skal i hvert fald hilse og sige, at de medarbejdere, der har været igennem disse uendelige samtaler ude på virksomhederne omkring deres fremtidige jobmuligheder, og som i dag stadig væk er ledige, ikke har ret høje tanker om arbejdsformidlingens indsats i den anledning.

Så skal jeg i øvrigt sige en anden ting omkring arbejdsministerens indlæg angående Socialfonden. Det er jo en kendt sag, at vi fra Socialdemokratiets side gentagne gange har stillet spørgsmålstegn ved administrationen af Socialfonden. Vi har netop modtaget en rapport, som rigsrevisorerne har udarbejdet, og jeg synes egentlig, der er et temmelig stort sammenfald imellem de kritiske spørgsmål, vi fra Socialdemokratiets side har stillet til administrationen af Socialfonden, og så de bemærkninger, som Rigsrevisionen fremsætter i en 70 sider lang rapport omkring den danske håndtering af strukturfundene, hvoraf Socialfonden er den ene af dem.

Det fremgår med al tydelighed af Rigsrevisionens rapport, at man har en lang, lang række kritiske bemærkninger, hvori Rigsrevisionen kritiserer de i Danmark involverede mini-

sterier for manglende koordination af denne opgave og manglende vilje til at koordinere denne opgave. På den baggrund skal jeg meddele, at på baggrund af Rigsrevisionens kritiske bemærkninger sammenholdt med de spørgsmål, vi har stillet til ministeren igennem året, vil vi fra Socialdemokratiets side komme med nogle lovgivningsmæssige initiativer på dette område, således at vi får reguleret forholdet omkring Socialfonden rent nationalt.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

Det har været en lang debat og jo også om et væsentligt problem, men jeg føler dog alligevel ikke, at tidspunktet er inde til at lægge op til en forlængelse af debatten ud over, hvad der måtte komme alligevel.

Der er stillet nogle ganske få konkrete spørgsmål til regeringen, og som jeg kan se næsten udelukkende til arbejdsministeren, så disse spørgsmål skal jeg meget gerne besvare i rimelig kort form.

For det første bad fru Lone Dybkjær mig om at sammenligne varslingsregler i Danmark med sammenlignelige regler i EF-landene, og det er nok det, vi skal koncentrere os om; en sådan undersøgelse iværksætter jeg meget gerne. Desuden havde fru Lone Dybkjær en, skal vi sige venlig omsorg over for mig og over for regeringen, og det skal jeg naturligvis takke for. Det er altid rart at vide, at man er i gode hænder.

Hr. Duetoft spurgte i samme sammenhæng, om jeg også ville undersøge, om man ikke i Danmark kompenserede for kortvarige varslingsbestemmelser med sociale ydelser, enten via det sociale system eller via dagpengesystemet. Det skal jeg også meget gerne belyse, men jeg tror allerede, jeg er i stand til at kunne besvare det med »ja, sådan har vi gjort det i Danmark i forhold til udlandet«.

Endvidere spurgte hr. Duetoft om AF og forholdet mellem personaleudgifter og øvrige udgifter. Jeg er ikke af den opfattelse, at det resultat, der kom ud af 17. maj-forliget, indubar, at vi satsede særlig meget på teknik og øvrige udgifter, snarere tværtimod. Der var tale om en meget kraftig styrkelse af personellet i AF. Selvfølgelig kan man diskutere, hvor mange personer der skal være ansat i AF, men man kan i allerhøjeste grad også diskutere, om det tekniske udstyr, bl.a. det tekniske udstyr, der

[Arbejdsministeren]

står bag systemet AF-Match, egentlig lever op til, hvad man fornuftigvis kan forvente af sådan en teknik i 1992.

Endelig var der hr. Poul Erik Dyrland, som kom skidt fra at ruske op i min hukommelse. Det viste sig nemlig, at det var hr. Poul Erik Dyrlands hukommelse, der var noget galt med. Jeg blev nemlig ikke minister i september 1989, men den 31. oktober. Og så er det i øvrigt korrekt, at jeg besøgte Kalundborg sammen med den daværende industriminister. Det er også korrekt, som hr. Poul Erik Dyrland antydede, at jeg ikke lovede mere ved den lejlighed, end jeg vidste, jeg kunne holde, og det levede jeg op til, herunder altså også en særlig indsats fra arbejdsformidlingens side. Den har jeg ikke foretaget nogen evaluering af, men det siger sig selv, at det er lettere at gøre en god indsats fra AF's side, hvis man har et antal job at formidle, og det har så åbenbart været en mangelvare i Kalundborgområdet. Det ser så ud til, der sker noget spændende nyt i Kalundborg på anden vis netop nu, og det må vi da i allerhøjeste grad ønske Kalundborg til lykke med.

Jeg tror heller ikke, det er tidspunktet, hvor vi skal lægge op til en lang teknisk diskussion omkring Socialfonden. Det har vi haft lejlighed til at diskutere ved adskillige lejligheder, og ...

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Der er for megen uro i salen.

Arbejdsministeren (Kirkegaard):

... og hr. Poul Erik Dyrland har jo også været så venlig med jævne mellemrum at stille spørgsmål i forbindelse med administrationen af Socialfonden. Her har vi haft store problemer, som det også er bekræftet i Rigsrevisionsens rapport. Jeg vil heller ikke afvise, at vi fortsat kan intensivere indsatsen for at gøre det bedre, men der er altså utrolig meget bureaukrati i det system, og det begrundes sig primært i de vilkår, vi får stillet til rådighed fra EF's side.

Hvis jeg er i stand til at medvirke til en mere enkel administration af det, så gør jeg det meget gerne. Jeg tror på, at skal vi udnytte disse midler hensigtsmæssigt, så skal vi lægge så stor en del af beslutningskompetencen ud i de regionale områder som overhovedet muligt, og som hr. Poul Erik Dyrland ved, så er det netop

også det, vi har lagt op til med de seneste initiativer på dette område.

Nyrup Rasmussen (S):

Jeg synes, vi har haft en god debat om et tema, som fortjener Folketingets store opmærksomhed, fordi vi jo ved, at det optager ganske mange mennesker rundt omkring i lokalsamfundene.

Jeg synes også, at debatten i dag har afklaret, at der er behov for en stærkere indsats i regionerne. Debatten har afklaret, at vi ikke kan overlade det til regionerne og lokalsamfundene selv, og at vi ikke kan nøjes med at tale om tænketanke eller om et opsving, der skulle være lige om hjørnet. Jeg synes også, at de konkrete eksempler, der er blevet nævnt under debatten, på de virksomhedslukninger, der har givet alle problemerne, i sig selv understreger behovet for nytænkning.

Den dagsorden, som et flertal i Folketinget skal vedtage om lidt, ser vi som et første skridt på vejen til en stribe af initiativer til at øge lokalsamfundenes muligheder for både at sætte nye job i gang og gennem ny uddannelse og ny aktiv arbejdsmarkedspolitik at foregribe de problemer, der kommer af arbejdsløshed. Mange nye initiativer vil følge, og jeg skal derfor gøre ordene fra Det Radikale Venstres ordfører til mine, nemlig at det faktisk var for slapt, at regeringen ikke i dag kunne tage en positiv stilling til dagsordenen. Jeg skal beklage, at regeringen kun kunne tage det heroiske standpunkt at undlade at stemme, men det er der ikke noget at gøre ved, det afgørende er, at vi nu vil se en lovgivning løfte sig om virksomhedernes varslings- og opsigelsesregler, som vi også rent faktisk i Socialdemokratiet har kæmpet for i efterhånden 3-4 år. I den forstand har det været en god dag for lønmodtagerne og et godt første skridt i den rigtige retning.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 29 af Nyrup Rasmussen (S), Lilli Gyldenkilde (SF) og Lone Dybkjær (RV) (se foran) vedtoges med 59 stemmer (S, SF og RV) mod 19 (FP, CD og KRF); 38 (KF og V) stemte hverken for eller imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af lovforslag nr. L 185:

Forslag til lov om ændring af færdselsloven. (Motorvejshastighed og skærpelse af bødeniveauet).

Af justitsministeren (Engell).
(Fremsat 22/1 92).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Første næstformand (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne henstille, at støjniveauet i salen sænkes.

Erling Christensen (S):

Nu skal vi i gang igen. Det er 9 måneder siden, Folketinget sidst diskuterede fartgrænser, mere kontrol og skærpede bøder.

I forhold til hastighedsgrænser får lovforslagets øvrige punkter meget lidt opmærksomhed, alle fokuserer på hastighedsgrænserne, mange fordi de nu igen regner med at få lov til at køre så stærkt, som de allerede gør. Mange synes allerede, at de 100 km/t er tilstrækkelig eller for høj en fart på grund af miljø- og energiproblemerne, atter andre synes det, fordi bare én dræbt eller tilskadekommet er én for meget, og det synspunkt er jeg enig i. Derfor er det også vigtigt at fastslå, at uheldstallet for vore motorveje – antallet af dræbte og tilskadekomne – er faldet, også selv om vi har fået flere kilometer motorvej, og det er en god og fin udvikling.

Siden Folketinget sidst i 1986 ændrede fartgrænserne, har vi næsten hvert år haft dette punkt på Tingets dagsorden. Jeg vil godt fastslå for mit eget vedkommende, at den årligt tilbagevendende diskussion nu må ophøre, så uanset hvilket resultat behandlingen af dette lovforslag får, må det fastholdes flere år ud i fremtiden. I dette forår må sømmet slås i, for det er helt uholdbart med denne tilbagevendende diskussion både for os trafikanter og for de politifolk, der skal kontrollere og sikre, at loven overholdes.

Ingen er i tvivl om, at vi i den socialdemokratiske gruppe sidste år var delt i vores holdning til stigende fartgrænser. Det er vi stadig, men jeg vil godt glæde mig over, at jeg her kan sige, at vi nu vil støtte et forslag om 110 km/t. Det kan lyde som et godt kompromis, og det er det også. Jeg beder om, at man er opmærksom på, at 110 km/t også var udgangspunktet i 1986, idet forslaget da var 50 km/t i byområder og 110 km/t på motorveje. Kun det første blev vedtaget, og godt for det.

Nu er Socialdemokratiet klar til at gå ind for 110 km/t. Hvis ministeren og regeringspartierne er klar til at støtte det forslag, er der flertal, og vi vil få de fartgrænser, man ønskede i 1986; det er meldingen fra en enig socialdemokratisk gruppe.

Til lovforslaget i øvrigt vil jeg gerne sige, at det undrer mig meget, at når det drejer sig om at fastsætte hastighedsgrænser lavere end den stadig generelle på 100 km/t, er det ministerens afgørelse, men når det drejer sig om grænser over 100 km/t, er det et lokalt anliggende. Det er ikke logisk, og det må vi se på.

Meget kan tænkes, kun fantasien sætter grænser. Hastighedskontrollen kan tænkes at være ubemandet teknisk udstyr, ikke video, men foto. Jeg kunne godt tænke mig at spørge, om ministeren er nået længere end til tænkestadiet. Hvis det er tilfældet, ville det være dejligt at få afsløret i dag, hvad ministeren konkret har planlagt.

Vi kan som sidste gang støtte de to andre elementer i lovforslaget: bedre og mere kontrol og skærpede bøder. Jeg vil her meget gerne fastslå, at bedre og mere kontrol ikke alene skal være ved til- og frakørsel ved motorvejene og på motorvejene, men at kontrollen skal ud på de andre veje, i byerne, på 80 km-landevejene og på 90 km-motortrafikvejene. Derved bliver flest mulige trafikanter motiverede til at flytte deres kørsel over på de meget mere trafiksikre motorveje, og derved formindsker vi betydeligt det samlede uheldstal. Færre dræbte og tilskadekomne i trafikken som helhed er helt i overensstemmelse med de forhåbninger, vi har i Socialdemokratiet.

Til slut vil jeg godt opfordre ministeren til at modtage den fremstrakte hånd, som jeg har givet på Socialdemokratiets vegne, så et stort flertal i enighed kan slutte denne sag og den evindeligt tilbagevendende diskussion til ska-